ꝗ a ¶ Tobias ab.ħ q̄tidie facͭ xp̄us
E cū mal' relictis ad bonoꝝ corda illu/
ſtrāda cōuertiť q̄s īuenerit in ſene/
ctute bōa:q꞉ in bonis opibꝰ diu ſtu/
duerͭ:alios āt ꝑterit q̄ diu viuētes
nec ꝯſilio ſūt maturi:nec canicie bo
ne actiōis venerādi:ſ꞉ pctōꝝ onere
Eſa.65.d īcurui.vñ Eſa. Puer cētū ānoꝝ mo
rietͭ:⁊ pctōꝛ cētū ānoꝝ maledictus
erit q̄.ſ.diu viuēs animi leuitatē nō
deſerit. b ¶ Sepelieꝛͭ. Sepultu
ra tobie finē mundi deſignat:q̄ dñs
al's ꝉ gentes noſter cū corpe ſuo:q̄ꝺ ē eccl'ia in re
ꝉ Joꝟ.24.c quiē ītrat:āgel' de ſocietate hoīm cō
gratulātibꝰ ⁊ ſingulos ꝑ diūſas mā
ſiōes ꝓ meritoꝝ q̄litate collocātibꝰ.
Liber Tobie finit.
Queſtio ¶ Ra. Querit̄ q̄ tpe q̄buſue regi/
bus hiſtoria Judith fuerit:ob ħ ꝑci/
pue:q꞉ reges qui ibi erāt notati ar/
phaxat ⁊ nabuchodonoſoꝛ apud hi
ſtorias aſſyrioꝝ ⁊ medoꝝ ī ordīe re/
gū nō repiūtͭ. Apꝺ aſſyrios ei rex ꝑ
mus magni noīs Ninꝰ fuit:q̄ in re/
Ninus giōe aſſyrioꝝ Ninū cōdidit:quā ni/
niuē vocāt hebꝛei:ħ poſt gētes plu/
rimas Zoroaſtē bactrianoꝝ regē:q̄
al's ꝉ iuxta ꝑmꝰ magicas īueniſſe artes ꝺꝛ bello
cecidit ⁊ ipē deceſſit. Cui ſuccedens
vxoꝛ ſemiramis totiꝰ aſie regnū tenu
it:babyloniā īſtaurauit:caputq꞉ aſſy
rij regni īſtituit:q̄ꝺ diu incōcuſſa po
tētia ſtetit. S꞉ cū arbatꝰ q̄ ⁊ [illegible] ates
ꝑfectꝰ medoꝝ natiōe medic' ſardana
pallū regē ſuū babylōie īterfecit:re/
gni nomē ⁊ ſūmā ī medos trāſtulit.
Ita nini ⁊ babylonis regnū in me/
dos trāſlatū q̄ñ apꝺ latīos procħas
ꝑř Amulij ⁊ Numitoris:auꝰ āt rex
ſiluie matris romuli regnare cepit.
Partē āt regni tenuere chaldei q̄ ba
byloniā ꝯ medos ſibi vēdicauerͭ:cu
ius ptās apud medos ꝓprietas fuit
apꝺ chaldeos. Chaldei āt ꝓpͭ āt q̄uā
vrb dignitatē nō illā ſuā ſ꞉ ſe illiꝰ ma
luerīt dicere:vñ nabuchodonoſoꝛ ⁊
ceteri vſq꞉ ad cyꝝ q̄uis viribꝰ poten
tes ⁊ noīe clari legāť in nūero regū
nō habenť illuſtriū. Eo āt tpe q̄ aça/
rias q̄ ⁊ ocias ſup duas tribꝰ in hie/
ruſalē regnabat:⁊ hieroboā filiꝰ ioaſ
ſup.x.tribꝰ in ſamaria regnū aſſyrio/
rū ꝑ arbatū eſt deſtructū atq꞉ ad me/
dos trāſlatū:⁊ īterī ſine ꝑncipibꝰ res
agebaf vſq꞉ ad deiocū regē medorū
q̄ ⁊ bathanā ꝯdidit ciuitatē. In me/
dio āt tpe chaldei ꝑualebāt. Deniq꞉
theglathphalaſar ⁊ ſalmanaſar ⁊ ſē/
nacherib reges aſſyrioꝝ iiſdē tēpibꝰ
iudeos vaſtauerͭ atq꞉ captiuauerūt
añq̄ꝫ deiocꝰ apꝺ medos regnaret:po
ſtea aūt nabuchodonoſoꝛ hieroſoly/
mā vaſtauit. Inuenimꝰ tñ īter arba/
tū ⁊ deiocū aliq̄ꝝ regū medoꝝ intro
ducta ī chronic' noīa vbi referť poſt
arbatū.xxviij.annis regnantē ſoſar/
mum annis.xxx.in medis regnaſſe.
poſt eū medirnū annis.xl.cui ſucceſ/
ſit calduceas annis.xxxj.illi Deio/
ꝗ cus.liiij.

Ni.de ly.

[illegible] pniaꝫ:iō ſbuerſio illa fuit dilata.
poſtea ꝟo niniuite reuerſi fuerūt ad
vitia ꝯſueta:ꝓpͭ q̄ꝺ deſtructionē eiꝰ
iteꝝ dixit dñs ꝑ Naū ꝓpham:q̄ de/
ſtructio facta ē ꝑ chaldeos:⁊ hāc de/
ſtructionis appropinq̄tionē ꝑdixit ħ
tobias.poſtea ꝟo debellat' chaldeis
ꝑ cyrū

Nō ei excidit ꝟbū dñi ⁊ frēs nři q̄ a b
a ¶ viuentiū.
diſpſi ſūt a ťrā iſrl':reuertēť ad eā.
a ¶ prius. b ¶ multi filij deſerte.
Ois āūt deſ'ta ťra eiꝰ replebiť:et c d
domꝰ dei q̄ in ea incēſa ē iteꝝ reedi
ficabiť:ibiq꞉ reuertenť oēs timēteſ e
deū. Et relinquēt gētes idola ſua ⁊ f
a ¶ eccl'iam.
veniēt in hierl'm ⁊ inhitabūt in ea:
a ¶ id eſt terrenitatis.
⁊ gaudebūt in ea:oēs ꝉ reges terrę g
adorātes deum iſrl'. Audite ḡ filij
mei přez vřm ꝉ Seruite dño ī ꝟita/
a ¶ ꝯſulentes alios.
te:⁊ inq̄rite vt faciatl' q̄ placita ſūt
illi. Et filijs vřis mādate vt faciāt
iuſticias ⁊ elemoſynaſ:vt ſint mēo
reſ dei ⁊ bñdicāt eū ī oī tpe ī ꝟitate
⁊ ī tota ꝟtute ſua. Nūc ḡ filij audi
te me ⁊ nolite manere ħ. S꞉ q̄cūq꞉
a ¶ in mūdo q̄ trāſibit ⁊ ꝯcupiſcētia eius.
die ſepelieritis matrem vřaꝫ circa
me ī vno ſepulchro:ex eo dirigite
a ¶ ītētiōeꝫ cordis. b ¶ reliq̄t' deſideria ťre
greſſus vřos vt exeatl' hic:video
na. a ¶ trāſgreſſio mādatoꝝ dei q̄ ipiꝰ orꝺ exť
minatio ⁊ totius hūani generl' terminabiť.
eñ q꞉ iniq̄tās eiꝰ finē dabit ei. Fa/ b
a ctū ē āt poſt obitū mřis ſuę:tobi/
as abſceſſit ex niniue cū vxore ſua
⁊ filijs ⁊ filioꝝ filijs:⁊ reuerſus ē ad
ſoceros ſuos. Inuēitq꞉ eos icolu/
a ¶ ad celeſtia deducēs.
mes:ī ſenectute bona:⁊ cūrā eorū k
a ¶ a ſcl'i dilectōe b ¶ ad ꝑpetue luc' ꝯtē.diri.
geſſit. Et ipē clauſit oc'los eoꝝ:⁊ m
a ¶ de q̄ ꝺꝛ:Tu hereditabis in oibꝰ gētibus.
oēꝫ hereditatē domꝰ raguel' ipē ꝑ/
cepit:viditq꞉ q̄ntā generationē:fi/
a ¶ vñ ⁊ videas filios fil'.tuoꝝ pacē ſup iſrl'.
lios filioꝝ ſuoꝝ. Et cōpletl' annis
nonagita ⁊ nouē in timore dñi cuꝫ l
b gaudio ſepelierͭ eū oēs cogna/
a ¶ vna.ſ.generatio ꝑ totū orbē q̄rētiū deū.ꝺ
q̄ ꝺꝛ:Generatio rectoꝝ bñ. b ¶ q̄ vita melior:
q̄ ꝯūſatio ſāctioꝛ q̄ꝫ ī gl'ia dei māere ꝑpetuo.
ti eiꝰ: Et ois generatio eiꝰ in bona
vita et in ſctā ꝯuerſatione ꝑmāſit:
ita vt accepti eēnt tā ꝺo q̄ꝫ hoibꝰ: n
a ¶ angel' q̄ꝝ nūero ſumꝰ ſociādi ⁊ in ꝑpetuū
ſupna ſocietate copulādi. b ¶ Bti mites q̄m
ipi poſſidebunt terrā. Et:Credo videre bona
domini in terra viuentium.
⁊ cūnctis habitātibus in terra.

Liber Tobie finit.

Prologus ſācti Hieronymi in
librū Judith incipit.

APud hebreos liber iu o
dith inter agiographa
legitur: cuius aucto/
ritas ad roboranda il/
la que in contentionē veniunt:mi

ꝑ cyꝝ regē perſaꝝ filiꝰ eiꝰ cābyſes q̄ ⁊ na B
buchodonoſoꝛ dictꝰ ē viuēte adhuc pře
cepit regnare ſup regnū aſſyrioꝝ in ciui
tate Niniue:vt hř Judith.i. ex q̄ ptꝫ ꝙ
hec ciuitas fuerat interim reedificata.
a ¶ Nō ei exci.ver.do.ſ.q̄ñ ē ꝓphe/
tia ꝑdeſtinatiōis:q̄ ſp īpleť:q꞉ denūciat
futuꝝ ꝓut ē in diſpoſitiōe diuia q̄ ē imu
tabil':⁊ tal' fuit ꝓphetia Naū ⁊ Tobie ꝺ
ſubuerſiōe niniue:q̄ñ ꝟo ē ꝓphetia cō/
minatiōis q̄ denūciat aliq̄ꝺ futuꝝ ꝓut ē
in cauſis ſcꝺis.ſ.in merit' ⁊ demerit' ho
minū nō ſp īpleť:eo ꝙ merita ⁊ demeri
ta hoīm mutanť:⁊ tal' fuit ꝓphetia Jo/
ne q̄ dixit: Adhuc.xl.dies ⁊ niniue ſub/
uerteť. ħ eñ exigebāt niniuitaꝝ pctā:q̄/
bus penitētibꝰ illa ſubuerſio:tūc nō fuit
ſubſecuta. b ¶ Et frēs no.⁊c.reuer
tenť.q꞉ oēs q̄ captiuati fuerūt in baby
lone habuerͭ redeūdi licētiā:⁊ multi de
regno iſrl' q̄ adhuc erāt in regno medo/
rū ⁊ ꝑſaꝝ redierͭ.de ill' ꝟo q̄ erāt vltra
mōtes caſphios:dicūt iudei ꝙ nulli re/
dierūt. c ¶ Ois āt deſer.ter.re.hoī
bus ⁊ aīalibꝰ. d ¶ Et domꝰ dei ⁊c.
reedificabiť ꝑ çorobabel ⁊ alios ꝺ capti
uitate babylonica redeūtes. e ¶ Ibi/
q꞉ reuer.oēs ti.deū.illi eñ q̄ nolue/
rūt reuerti de babylōe ibi fuerͭ detēti:
filioꝝ q̄s genuerāt ⁊ poſſeſſionū q̄s acq̄
ſierāt amore:ſicut dictum fuit Eſdre.i.
f ¶ Et relinquēt ⁊c.q꞉ pl'es de gētili/
bus relict' idol' ſuis venerͭ in hierl'm cū
redeūtibꝰ de babylōe:iſta tñ ꝓphetia ꝑ
ꝑdicationē apl'oꝝ mľto ꝑfectiꝰ fuit īple/
ta:⁊ de hac videť tobias ꝑncipalit' loq̄.
Jō ſbdiť: g ¶ Et gaudebunt ⁊c.q꞉
mlti reges gaudēt in eccl'ia iugo xp̄i ſb/
mittētes colla ſua:⁊ pleniꝰ īplebiť ī fine
mūdi q̄ñ poſt ꝑſecutionē antixp̄i oēs ge
neralit' ꝯuertenť ad xp̄m:q̄ ē rex oīm fi/
deliū noīe iſrael' deſignatoꝝ. Cetera pa b
tēt ex dict'. h ¶ Factū ē āt.ħ ꝯñr de/
ſcribiť filialis obtemperatio/cum diciť:
i ¶ Poſt obitū ⁊c.ſicut ꝑcepat ei přr.
Ceťa patēt vſq꞉ ibi: k ¶ Et cūrā eoꝝ
geſ.nā erāt parētes ſui rōne vxoris ſue
q̄ cū eo erat vna caro. l ¶ Et ipē clau
ſit ⁊c.mos eñ tūc erat ⁊ adhuc ē in plu
ribꝰ terris ꝙ oculi mortuoꝝ claudunť ꝑ
amicos ꝓpinq̄s:ꝑ ħ ſignātes ꝙ obdor/
miāt ī dño. Ceťa patēt vſq꞉ ibi:m ¶ Cū
gaudio ſe.eum.ꝓpͭ finē eiꝰ optimū.
Cetera patent vſq꞉ ibi: n ¶ Ut acce/
pti eſ.⁊c.ſic ꝺꝛ de btō Sebaſtiāo:de/
cebat eñ vt quē deꝰ tāta ꝑfuderat gřa
ab oibꝰ amareť:⁊ hoc cedit ad honoreꝫ
dei q̄ dat gřam ⁊ gl'iaꝫ. Cui eſt honor ⁊
gl'ia in ſcl'a ſcl'oꝝ amē.

Poſtilla venerabil' mgři Nicolai ꝺ
Lyra ſup librꝝ Tobie finit.

Incipit expoſitio frīs Britonis ordi
nis minoꝝ ſup ꝓlogū Judith.

APud hebreoſ liber iu.⁊c.
Ad euidentiā iſtiꝰ ꝓlogi nota
ꝙ dicit magiſter ī hiſtorijs ꝙ
hanc hiſtoriā trāſtulit Hieronymus ad
petitioneꝫ paule ⁊ euſtochij de chaldeo
in latinum:hic liber apud chaldeos in/
ter hiſtorias computať:⁊ apud hebreos
inter apocrypha.quod dicit Hierony/
mus in ꝓlogo q̄ ſic inchoat: Uiginti et
duas l'ras ⁊c.ſi ḡ in ꝓlogo ſup Judith
alicubi legiť īter agiographa:vitiū ſcri/
ptoris ē ⁊c. Hucuſq꞉ ſūt ꝟba magiſtri.
Iſte ꝓlogus habet quattuor ꝑticulas:
in quarum prima dupliciter oſtendiť ꝙ
liber iſte nō eſt autenticus.ꝑmo q꞉ apꝺ
hebreos

C A cus.liiij.post eū regnuit frabates ānis.xx.deīde sciarsares siue
diocles ānis.xxxij.q̄ moriēs īperiū Astyagi dedit:quē cyr⁹ rex
p̄saꝝ ipi⁹ ex filia nepos regno p̄uauit:ac regnū medoꝝ ī p̄sas
trāstulit q̄ babyloniā vastauit:occidēs balthasar abnepotē na
buchodono.reg͛babylōis iuuāte dario (vt testat̄ Jose.) ꝓpi/
q̄ suo Astyagi filio ānos etat͛.lxiiij.ha/
bēte. His regū successiōib⁹ cognit͛ dili/
gēs lector facill⁹ īdagabit: cui p̄dictoꝝ
regū maxie ꝯueniat ordo narratiōis.
Sȝ eusebi⁹ ī chronic͛ suis asserit cābysē
filiū cyri: q̄ post p̄rē ȝ.xxx.ānis regnātē
viij.ānis ī p̄side regnuit ab hebreis na/
buch. vocari sꝫ q̄ iudith historia scp̄ta
sit. Sȝ q₂ ista historia dicit arphaxat re/
gē medoꝝ nō īuenio quō regnū assyri/
orū a medis vastatū atq₃ destructū rur
sus ipis medis p̄ualuerit:si cābyses na
bucho.ītelligit nisi forte dicat̄ ꝙ cāby
ses q̄ gētes finitimas īpugnasse ⁊ egy/
ptū supasse d₂:cū regnū assyrioꝝ atq₃ p
saꝝ vnū eēt:aliquē regē noīe arphaxat
ī media repugnātē vicerit atq₃ suo īpe
rio sꝫiugauerit. Ca.I
Mystice A Rphaxat. Ra. My/
stice: p arphaxat supbi
exp̄mūt̄ q̄rū conat⁹ ⁊ la
bor q̄ p vastū tumoris ⁊
elatiōis agit̄ facile ī ptā
tē nabuchodonosor.i.diaboli cadit:ip/
Job.41.d se ē eñ rex sup oēs filios supbie.
b ❡Egbathanis. Que medie ꝓuin
cie metropol͛ est quā deioc⁹ medoꝝ rex
ꝯdidit:sȝ arphaxat mirabilit̄ amplifica
uit sic Daniel ꝓpħa p̄m Josephū sꝫ da
rio rege in eadē ciuitate medie manso/
leū valde p̄clarum constructū mira ar/
☞ te posuit

A Nus idonea iudicatur. Chal/
deo tñ sermōe ꝯscp̄tus:inter hi a
storias cōputat̄. Sȝ q₂ hūc libꝝ
synod⁹ Nicena ī nūero sctāꝝ scri b
pturaꝝ legit̄ cōputasse: acq̄eui c
postulatiōi vr̄e: imo exactiōi: et d
seposit͛ occupatiōib⁹ q̄b⁹ vehe/ e
mēt̄ artabar:huic vnā lucubra f
tiūculā dedi: mag͛ sensū e sensu
q̄ȝ ex v̄bo v̄bū trāsferēs. Multoꝝ g
codicū varietatē vitiosissimam
āputaui:sola ea q̄ itelligētia ite/ h
gra ī v̄bis chaldeis iuenire po/
tui:latis exp̄ssi. Accipite iudith
viduā/castitat͛ exēplū/⁊ triūpha
li laude ꝑpetuis eā p̄cōijs decla
rate. Hāc ei ñ solū femis:sȝ ⁊ vi
r͛ imitabilē dedit: q̄ castitat͛ ei⁹
remunerator v̄tutē talē tribuit:
vt iuictū oīb⁹ hoīb⁹ vinceret:insu i
pabilē supāret. Finit ꝓlog⁹.

Incipit liber Judith:q̄ nō est
ī canone. Ca.I
a ❡superbi.
A Rphāxat itaq₃ k
a ❡q̄ tp̄e historia iu/
dith p̄notat̄.
rēx medorū:sub l
a ❡supbi eñ sup oēs
esse cupiūt.
iugāuerat multas gētes impio
a ❡amplificauit deiocus eñ cōdidit.
suo:⁊ ipē edificauit ciuitatē po/ m
b tētissimā quā appellauit egba/ n

Ni.de ly.
B *hebreos ē apocryph⁹]qđ notat̄ in
p̄ncipio.scđo ꝙ apđ chaldeos erat cor
rupt⁹.chaldeo eñ p̄mōe erat scp̄t⁹ sic d₂
ħ.ī.cui⁹ corruptio īferi⁹ exp̄mit̄/cū d₂:
Multoꝝ codicū varietatē vitiosissimā
⁊c. In scđa pte dicit ꝙ Nicena synod⁹
hūc autēticauit ⁊ iō ad petitionē Pau
li ⁊ Eustochij trāstulit. vñ dicit: Sȝ q₂
hūc librū synod⁹ Nicena ⁊c. In tertia
pte trāsferēdi diligētiā sꝫiūgit. vñ dic:
Et semot͛ occupatōib⁹ ⁊c. vltīo Judith
multiplr̄ cōmēdat:⁊ ī ei⁹ cōmēdatiōe ꝓ
logū t̄minat:⁊ ista ps īcipit ibi: Accipi
te Judith viduā castitat͛ exēplū ⁊c. His
visis lr̄e īsistam⁹. Quid sit apocryphū:⁊ q̄d agiographū īue/
nies.s.ī p̄nci. ꝓlogi sup Josue. In ꝓlogo galeato scribit̄ sic:
Hic ꝓlog⁹ scp̄turaꝝ q̄si galeatū p̄ncipiū oīb⁹ libris q̄s de he/
breo vertim⁹ ī latinū ꝯuenire pōt:vt scire valeam⁹ q̄cq̄d extra
hos ē iter apocrypha eē ponēdū:igit̄ sapiā q̄ vulgo salomōis
inscribit̄ ⁊ iesu filij sirach liber ⁊ Judith ⁊ Tobias ⁊ pastor ñ
sūt ī canōe. a ❡Inter hi.i.iter historiales libros. b ❡Sy
Quattuor ꝯcilia nod⁹ ni. sic ait Jsid. in v. Ety. Inter ceťa ꝯcilia q̄ttuor scim⁹
eē venerabiles synodos:q̄ totā p̄ncipalit̄ fidē cōplectūt̄:q̄si q̄t
tuor euāgelia:vl͛ totidē paradisi flumīa. Haꝝ p̄ma Nicēa sy/
nod⁹.cccxviij.ep̄oꝝ. Cōstātio augusto īpatore īpante pacta est:
ī q̄ Arriane ꝑfidie ꝯdēnat̄ blasphemia:quā đ ineq̄litate sācte
trinitat͛ idē arri⁹ asserebat:sȝ ꝯsubstātialē deo p̄ri dei filiū ea/
dē sctā synod⁹ p symbolū diffinit. Scđa synod⁹.cl.patruȝ sub
Theodosio seniore ꝯstātinopoli ꝯgregata ē: q̄ Macedoniū
spm̄sctm̄ deū eē negātē ꝯdēnās ꝯsꝫstātialē p̄ri ⁊ filio spm̄sctm̄
demōstrauit:dās symboli formā quā tota grecoꝝ ⁊ latīoꝝ ec/
clesia ꝯfitet̄ ⁊ p̄dicat. Tertia synod⁹ ephesina.cc.ep̄oꝝ sꝫ iunio
re theodosio augusto edita:q̄ Nestoriū duas ꝑsonas ī xp̄o as/
serētē iusto anathemate ꝯdēnauit:ostēdēs māere ī duab⁹ natu
r͛.vnā dñi nr̄i iesu xp̄i ꝑsonā. Quarta synod⁹ chalcedonēsis.
dcxxx.sacerdotū sꝫ marciano vl͛ maximiano: p̄ncipe habita ē:ī
q̄ Eutichiū ꝯstātinopolitanū abbatē v̄bi dei ⁊ carnis vnā na/
turā ꝓnūciātē:⁊ ei⁹ defensorē dioscoꝝ quōdā alexādrie ep̄m:⁊
ip̄m rursus nestoriū cū reliq̄s heretic͛ vna patꝝ snīa ꝯdēnauit:
p̄dicās eadē synod⁹ xp̄m dñm sic natū đ v̄gīe: vt ī eo sꝫstātiā
diuine
diuīe ⁊ hūane ꝯfiteamur nature. Synod⁹ āt ex greco inťp̄tat̄ C
comitat⁹ vel cet⁹:hucusq₃ v̄ba sūt Jsid. a syn qđ ē con ⁊ odus
qđ ē materia d₂ synod⁹.i. ꝯuēt⁹ cet⁹ comitat⁹:ꝯgregatio ⁊ ꝓ/
prie senū vl͛ p̄sbyteroꝝ quā solēt facere ep̄i:qđ āt d₂ synod⁹ q̄ Versus de
si sine nodo:p̄m illū v̄siculū: De sctā synodo redeūt burse sine synodo
nodo:poti⁹ est etymologia q̄ȝ deriuatio.
Nicena d₂ a Nicena ciuitate sic ꝯstāti/
nopolitana a ꝯstātinopoli: ephesina ab
epheso. chaldceonēsis a chaldedonia.
c ❡Acq̄eui po.vr̄e.o Paula ⁊ eusto
chiū:đ his sat͛ iuenies.s. in ꝓlogo sup
Josue v̄sus finē. d ❡Exactiōi.i. istā
ti petitiōi. Nota ħ drām iter postulatio Drīa inter
nē ⁊ exactiōeȝ. Postulatio eñ ē cū q̄s pe postulatio/
tit simplr̄. Exactio āt ē cū q̄s petit ipor/ nē et exacti/
tune aut instāter. e ❡Et sepo.i.dimis onē
sis ⁊ a me sepat͛ q̄si seorsū posit͛: a sepo
no seponis qđ ē separe vl͛ seorsū ponē.
f ❡Vnā lu.i.vnā modicā vigiliā vni
us noct͛. Nota ꝙ ħ lucubrū d₂ modicū Nota
lumē vl͛ modic⁹ ignis:sic fit ex crucibolo
vel q̄cūq₃ alio ⁊ fit ī vmbra. vñ d₂ lucu/
brū:eo ꝙ luceat ī vmbra: ⁊ hec lucubra
idē:vñ lucubro bras d₂ vigilare:⁊ ꝓprie
lucubrare ē vigilare ad lucubrū.i.ad lu
cernā ī nocte. Itē lucubrare d₂ paꝝ luce
re.vñ ħ lucubratio a q̄ hec lucubratiūcu
la diminutiuū. g ❡M ex ver.ver. ꝓ
pter vitiosos codices: ꝓpť varias ⁊ cor
ruptas editōes. h ❡Intelligētiā i.
.i.īcorrupta. i ❡Et iui.oīb⁹ ho.vi.
.i.holofernē p quē d̄signat̄ diabol⁹. ho
lofernes eñ etymologicat̄ oīb⁹ ferens
necē ab olō qđ ē totū:⁊ fero fers ⁊ nec͛
necē a nece. ❡Finit expositio isti
us ꝓlogi. ❡Postilla venerabil͛
mgr̄i Nicolai đ lyra sup Judith īcipit.
A Rphaxat ita Ca.I
q₃. Post historias susan D
ne bel͛ ⁊ dracōis q̄ ꝯtige
rūt captiuitat͛ tp̄e:vt.s.
dictū ē:seq̄t̄ historia libri
Judith q̄ ꝯtigit tp̄e cābi
sis filij cyri p̄m historiog̃phos ⁊ docto/
res nr̄os:đ q̄ ꝯstat ꝙ regnuit post p̄rē. ⁊
p ꝯñs p⁹ captiuitat͛ babylōice relaxatio
nē. nā cyr⁹ dedit licētiā hebreis redeū/
di. In ħ igit̄ libro describit̄ libatio isr̄l͛ Diuisio
a ꝑsecutiōe holosernis: ⁊ diuidit̄ ī tres
ꝑtes. nā p̄mo describit̄ hui⁹ ꝑsecutiōis
occasio. scđo ipā ꝑsecutio.ca.v. t̄tio ppl͛i
libatio.ca.viij. p̄ma adhuc ī duas: q₂ p̄/
mo pōit̄ occasio ꝑsecutiōis multaꝝ gētiū generalr̄. scđo filioꝝ
isr̄l͛ spāliter.iiij.ca. Circa p̄mū ponit̄ duplex occasio. scđa ibi:
Tūc exaltatū ē. Circa p̄mū sciēdū ꝙ regnū assyrioꝝ īcepit ab
antiq̄ belo:cui⁹ fili⁹ nin⁹ ꝯdidit niniuē ciuitatē magnā ex noīe
suo appellās eā. ⁊ ħ īpiū durauit vsq₃ ad sardinapalū inclusi
ue:quē īterfec͛ arbat⁹ p̄fect⁹ medoꝝ ⁊ regnuit ꝓ eo ⁊ trāstulit re
gnū ad medos:⁊ sic ꝑmāsit vsq₃ ad Astyagē:ex cui⁹ filia ort⁹
fuit cyr⁹ rex ꝑsaꝝ:q̄ iuuāte dario auunculo suo vicit balthasar
regē babylonis. Dañ.v. ⁊ mortuo dario tenuit monarchiā:
cui successit cābyses fili⁹ ei⁹ q̄ alio noīe dict⁹ ē nabuch. secūd⁹
q₂ sic p̄m⁹ tēplū destruxit:sic iste reedificationē ei⁹ īpediuit vt
dictū ē.j. Esdre.iiij. ħ aūt cābyses adhuc viuēte p̄re regnuit su/
p assyrios in niniue:post mortē v̄o p̄ris voluit monarchiā te
nere:sȝ eꝰ q̄dā med⁹ arphaxat noīe voluit apđ medos regre:
ꝓpť qđ iter ipm ⁊ cābysem dissensio fuit orta q̄ fuit seq̄ētiū
occasio p̄ma. Circa quaȝ p̄mo ponit̄ hui⁹ arphaxat eleuatio.
scđo ei⁹ debellatio/ibi: Anno igit̄.xij. Circa p̄mū d₂: k ❡Ar
phaxat itaq₃. volēs regre p violētiā. l ❡Subiugaue/
rat mul.gē. p bellatores sibi adherētes. m ❡Et ipe edi.
ad munimētū sui ꝯ cābysē. n ❡Quā ap.eg. qđ nomē inť
p̄tat̄ solēne mādatū:eo ꝙ ad ei⁹ edificiū gentes sibi subiectas
*cōpulit p
Moraliter. k ❡Arphaxat itaq₃ rex ⁊c. Per istuȝ qui Moraliter
multas gentes supauerat:⁊ ciuitatē fortē edificauerat: ⁊ de
hoc gloriabat̄ hoc attribuens ꝓprie potestati: ꝓpter qđ de/
bellatus fuit a nabuchodonosor rege:sicut subdit̄:
*Anno igi

G te poſuit: ꝙ q̃cũq; die cernit̃ eadẽ ꝯſtructum putat̃: q꞉ ſic pul/
E chꝛitudo noua ⁊ materia ſolida. Ibi vſq; hodie reges perſaꝝ
atq; medoꝝ ſepeliunt̃: ⁊ cui hec cura cõmittit̃ ſacerdos iude⁹
Ps.19.b. eſt. a ¶ In glĩa q̃. Hi in currib⁹: ⁊ hi in eq̃s ⁊c̃. Sꝫ de⁹ cur
2.Co.10.d. rũ pharaõis ⁊ exercitũ ei⁹ ꝓiecit in mare: g̃ q̃ glĩat̃ i dñõ glo/
riet̃. b ¶ In cãpo mag. Noĩb⁹ locoꝝ
notant̃ regiões gẽtiũ. Sic em̃ coſmog̃/
phi ſcribũt a flumĩe indo qui ẽ ab oꝛiẽte
vſq; tigrim q̃ ab occaſu. He regiones
ſũt aracuſia: parthia: aſſyria: ꝑſida: ⁊ me
dia: ⁊ mõtuoſe ⁊ aſpe. A ſeptẽtriõe hñt
caucaſum montẽ. A meridie mare rubꝛũ
⁊ ſinũ perſicũ. In medio ſui flumina p̃ci/
pua idaſpẽ ⁊ ardinũ. In his em̃ ſũt gen/
tes. xxij. ſꝫ generalit̃ dꝛ ꝑthia ſepe ⁊ me/
meſopota/ mia dia a tigri vſq; euphꝛaten. Meſopota/
mia ẽ incipiẽs a ſeptẽtrione int̃ montem
thauꝝ ⁊ caucaſum: cui a meridie ſuccedit
babylonia: deĩde chaldea: nouiſſime ara
bia: q̃ int̃ ꝑſicũ ⁊ arabicũ: anguſto terre
tractu oꝛiẽtẽ v̾ſus extẽdit̃. In his ſũt gẽ
tes. xxij. Sicq; factũ ẽ vt duo potẽtiſſima
regna int̃ ſe cõfligẽtia plĩmas agẽtes ex
ꝯfinijs cõpararent ⁊ demũ victoꝛias ad
chaldeos vł aſſyrioſ ꝯceſſerit. c ¶ Tũc
exaltatũ ẽ regnũ. Cũ diabol⁹ ꝑditoꝛũ
multitudinẽ ſue volũtati ſubijcit: eleuat̃
coꝛ ei⁹ ꝓpꝛie illud aſſignãs v̾tuti nõ diui
ne ꝑmiſſiõi: ⁊ eo magꝭ ardeſcit ad plĩmo
rũ ꝑditoꝝ deſtructionẽ q̃ ſe videt q̃buſdã
p̃ualere ꝑ ꝓauã ſuggeſtionẽ. vñ ſequit̃:
d ¶ Et miſit ad oẽs q̃ ha. Diabolus
ꝑ diuerſas ꝓuincias legatos mittit cum
turbã malignoꝝ ſpirituũ ad ſeducendas
gẽtes ꝑ totũ oꝛbẽ diſꝑgit nec ꝑcit digni/
tati nec honoꝛi: oẽs ad gehennã trahere
F cupit ⁊ facere filios ꝑditiõis: fideles q̃ꝫ
eſſe ſecuros nõ patit̃: q̃ ꝑ hierłm ⁊ ioꝛda
nis nomẽ ſignificant̃: nec ſatꝭ ẽ ei ethni/
cos abſoꝛbere niſi etiã xp̃ianos poſſit de
Job.40.c uoꝛare. vñ Job: Abſoꝛbebit fluuiũ ⁊ nõ
mirabit̃: ⁊ hꝫ fiduciã ꝙ influat ioꝛdanis
Abac.1.d in os ei⁹. Et iteꝝ: Eſce ei⁹ electe. ſꝫ q̃uis
multos ſupet a multis contempnit̃. vn/
de: Oẽs vno animo ꝯdixerunt ⁊c̃.

Ni. de ly.

G Tũc ĩdigna
✠ cõpulit ꝑ ſolẽne mãdatũ: ⁊ q꞉ fecit eã
metropolĩ: ⁊ ſic ex ea deriuabant̃ mãda/
ta regis ad alia loca a ¶ Ex lapidib⁹
q̃drat̃. ad ciuitatꝭ foꝛtitudinẽ. b ¶ Et
ſectis. ad ei⁹ pulchꝛitudinẽ. c ¶ In al/
titudĩe cubitoꝝ ſeptua. in q̃ apparet
foꝛtitudo ciuitatꝭ maxĩa. d ¶ Turres
v̾o ei⁹. q̃ erãt diſpoſite ꝑ muꝝ. e ¶ Po
ſuit in alti. cubi. cẽ. ⁊ ſic excedebãt alti
tudinẽ muroꝝ. xxx. cubitꝭ. f ¶ Per qua
drũ v̾o eaꝝ lat⁹ vtrũq; ⁊c̃. Erãt autẽ
iſte turres q̃drate ad ãgulos eq̃les ⁊ vl/
tra muꝝ ciuitatꝭ ꝓtẽdebant̃ extra ꝑ ſpa/
ciũ vigĩti pedũ ⁊ tm̃ ex oppoſito ĩtra mu/
rũ. g ¶ Poſuitq; poꝛtas ei⁹. i. ciuita
tis. h ¶ In altitudĩe tur. i. iuxta tur/
riũ altitudinẽ. ex vtraq; em̃ ꝑte cuiuſlibet
poꝛte erãt turres edificate altioꝛes ceterꝭ
turrib⁹ ad facili⁹ ꝓhibẽdũ acceſſũ ad poꝛ
tas. i ¶ Et glĩabat̃ q̃ſi potẽs. ſingu
larit̃. k ¶ In potẽtia exer. ſui. i. bel/
latoꝝ ſuoꝝ. l ¶ Et in glĩa q̃dri. ſua. i.
curruũ ſuoꝝ. nã antiq̃t⁹ in currib⁹ pugna
bãt: vt habet̃ in libꝛis Joſue: Judicũ ⁊ etiã Regũ. m ¶ An
no igit̃. Hic ꝯñr deſcribit̃ hui⁹ arphaxat debellatio/cuꝫ dꝛ:
Anno igit̃ duodecio regni ſui nabucho. ⁊c̃. Hic ãnuſ
duodecim⁹ nõ refert̃ ad tp̃s regni arphaxat: ſed ad tp̃s regni
cãbiſis q̃ dꝛ h̃ nabuchodonoſoꝛ rõne ſup̃dicta: ſic patebit. ĩ. in
p̃nci. ca. ij. Sꝫ ꝯ h̃ videt̃: q꞉ cãbiſes regnauit tm̃ octo ãnis: ſic
dixi. s. in ep̃la Hieremie ⁊ in daniele: ⁊ plĩb⁹ alijs locꝭ. Dicẽ
dũ ꝙ ibi nũerant̃ tm̃ ãni q̃b⁹ regnauit poſt moꝛtẽ p̃ris: h̃ ãt in
cipit nũeratio

a ¶ foꝛtitudo. b ¶ ſtabilibus: oẽ em̃
quadratũ eſt ſtabile.
thanis. Ex lãpidib⁹ q̃drãtis ⁊ a b
a ¶ pulchꝛitudo in lõgitudĩe. Lxx. em̃
omẽ q̃dratũ ſtabile: vt foꝛtꝭ: vt pulchꝛa
vt inexpugnabilis eſſet.
ſectis fecit muros ei⁹ in altitu c
dine cubitoꝝ ſeptuagita: ⁊ in
latitudĩe cubitoꝝ trigita. Tur d
res v̾o ei⁹ poſuit ĩ altitudĩe cu e
a ¶ magnitudo.
bitoꝛũ cẽtũ. Per q̃drũꝫ v̾o ea f
rũ lat⁹ vtrũq; vicenoꝛũ pedũ
ſpatio tẽdebat̃: poſuitq; poꝛ/ g
tas ei⁹ in altitudĩe turriũ. Et h i
a ¶ ex hoc ope. b ¶ nõ vere: q꞉ ſolus
deus potẽs ſicut ſolus bonus.
glĩãbat̃ q̃ſi potẽs ĩ potẽtiã ex/ k
a ¶ nõ dei a quo oĩs ptãs. ¶ nõ dei:
ſunt enĩ q̃drige dei: de q̃bus dꝛ: Qua/
drigas aminadab. Et alibi: Quadrige
ſalomonis. de quibus dicit̃ in Cãticis.
a ercit⁹ ſũi: ⁊ ĩ glĩa q̃drigaꝝ ſua/ l
rũ. Anno igit̃ duodecio regni m
a ¶ quẽ alij cãbiſen putãt. ¶ diabolus.
b ¶ demonũ. aſſyria em̃ dirigẽs vel co/
ſui nabuchõdonoſoꝛ rẽx aſſy
arguẽs. a ¶ foꝛtꝭ armat⁹ cuſtodit atriũ.
rioꝝ q̃ rẽgnauit in niniue ciui/
tate magna: pugnauit cõtra ar n
b phaxat: et obtinuit eũ in cãpo o
magno: q̃ appellat̃ ragau cir/ p
ca euphꝛaten ⁊ tigrim ⁊ iada/
ſan in cãpo erioch regis elico q
c rũ. Tũc exaltatũ ẽ regnũ na/ r
buchodonoſoꝛ ⁊ coꝛ ei⁹ eleua s
¶ turbã malignoꝝ ſpirituũ.
d tũ ẽ. Et miſit ad oẽs q̃ habita/ t
bãt in cilicia ⁊ damaſco ⁊ liba v
no: ⁊ ad gẽtes q̃ ſunt in carme
lo ⁊ cedar: ⁊ inhabitãtes gali/
leã: in cãpo magno eſdrelõ: et
ad omnes q̃ erãt in ſamaria ⁊
a ¶ nec fideles q̃etos eſſe patit̃.
trãns flumẽ ioꝛdanẽ vſq; hie/
ruſalẽ: ⁊ oẽꝫ terrã ieſſe q̃uſq; ꝑ x
ueniat̃ ad mõteſ ethiopię. Ad y
hos oẽs miſit nuncios nabu/
chodonoſoꝛ rex aſſyrioꝝ: qui z
oẽs vno animo cõtradixerũt:

cipit nũeratio a tẽpe q̃ cepit regnare ſup aſſyrios in niniue vi/ G
uẽte adhuc p̃re. n ¶ Pugnauit ꝯ arphaxat ⁊ ob. eũ. i.
totalit̃ debellauit. o ¶ In cãpo magno. ⁊ ſic erat loc⁹ aptuſ
ad capiẽdũ tãtos exercit⁹. p ¶ Circa euphꝛatẽ. i. iux: ſic To
bie vlti. dꝛ: Sꝫ q̃cũq; die ſepelieritꝭ mr̃eꝫ v̄raꝫ circa me. i. iuxta
me. q ¶ In cãpo erioch regꝭ elico/
rũ. Erat ãt iſte q̃dã regulus in cui⁹ terra
cõuenerũt duo reges magni ad pugnan/
dũ. r ¶ Tũc exaltatũ. Hic ꝯñr ponit̃ Diuiſi
generalꝭ ꝑſecutiõis occaſio ſc̃da. ⁊ ſc̃do ſb
dit̃ ꝑſecutio ip̃a: ca. ij. Circa pꝛimũ dicit̃:
Tũc exaltatũ ẽ regnũ nabuchodo
noſoꝛ. ex illa notabili victoꝛia. s ¶ Et
coꝛ ei⁹ eleuatũ ẽ. in ſupbiã: ꝓpt̃ q̃ꝺ vo
luit dilatare ſuã potẽtiã. iõ ſb dit̃: t ¶ Et
miſit ⁊c̃. in cilicia ⁊ damaſco. que eſt
metropolis ſyrie: Eſa. vij. b. Caput ſyrie
damaſcus. v ¶ Et libano. q̃ eſt in cõfi
nio terre ſc̃tẽ ⁊c̃. x ¶ Quouſq; ꝑue/
niat̃ ad mõtes ethiopie. q̃ ſunt in oc
cidẽtali ꝑte. volebat em̃ dilatare ſuã mo/
narchiam ab oꝛiẽte vſq; in occidentem.
y ¶ Ad hos oẽs miſit nuncios na/
buchodonoſoꝛ. vt ſe ſubijcerẽt illi vo/
lũtarie. z ¶ Qui oẽs vno aio ꝯdixe
runt. nolentes ei ſubijci. Sed cõtra hoc
✠ videt̃ ꝙ ha/
✠ m ¶ Anno igit̃ duodecio regni Moꝛ
ſui nabuchodonoſoꝛ rex aſſyrioꝛũ
⁊c̃. Significat̃ ꝙ q̃ plures tẽptatiões di
aboli ſupauit: ⁊ etiã edificiũ bonoꝝ opeꝝ
fecit: de q̃bus inſtigãte diabolo ꝑ ſupbiã
intumeſcit: ⁊ ſic a diabolo qui ꝑ nabucho
donoſoꝛ ſignificat̃ debellat̃: ⁊ ſic victoꝛia
qua temptatiões diaboli p̃us ſuperaue/
rat vertit̃ in luctum: ſicut dicit̃. ij. Regũ
xix. a. Et verſa eſt victoꝛia in die illa in lu
ctum. vnde dicit Berñ. ſup Miſſus eſt:
Quid dicis virgo ſupba: expedit tibi ma b
gis virginẽ nõ eſſe q̃ꝫ de virginitate inſo
leſcere. Et Luce. xviij. c. dicit ſaluatoꝛ de
phariſeo de ſuis opibus gloꝛiãte: ⁊ publi
cano ſua pctã cõfitente: Deſcẽdit hic iuſti
ficatus ab illo. i. publicanus magꝭ q̃ꝫ pha
riſeus. r ¶ Tũc exaltatũ eſt regnũ
nabuchodonoſoꝛ ⁊ coꝛ eius eleua/
tum eſt. Quia diabolus magis gloꝛiat̃
de deiectiõe vnius q̃ multa fecerat bona
q̃ꝫ multoꝝ mediocriter viuentiũ. vnde re/
fert Gregoꝛiuſ. iij. dialogoꝝ. ꝙ q̃dã iude
us de ꝑtibus cãpanie ibat romã: q̃ ad fũ/
danũ cliuũ ꝑueniẽs ⁊ nox ſupueniret in/
trauit quoddã tẽplũ appollinis non hñs
locũ aliũ ad declinãdũ: q̃ ꝑtimeſcẽs licet
fidẽ chꝛiſti nõ haberet: ſigno tamẽ crucis
ſe muniuit. media vero nocte ꝑuigil iacẽs
vidit turbam maloꝝ ſpirituũ vni pꝛinci/
pali obſequentiũ. ⁊ cum inquireret quid
mali ſinguli feciſſent: vnus in medio ꝓſi/
lijt: dicens ſe andream fundane ciuitatis
ep̃m de quadã ſanctimõiali in ſuo epiſco/
patu manentẽ intantũ temptaſſe ꝙ de ip
ſa turpia cogitaret: ⁊ veſpere p̃cedẽti ad
hoc eum induxiſſe ꝙ blandiẽs eã in tergo
palma ꝑcuſſerat: ⁊ tũc ille malignus qui
p̃erat incepit eã laudare ⁊ dicere ꝙ ꝑfice
ret q̃ꝺ inceperat. nã ex hoc inter ceteros
palmã victoꝛie obtineret. t ¶ Et miſit
ad omnes qui habitabat in cilicia
⁊ damaſco ⁊c̃. Quia quãdo malignus
ſpiritus aliquẽ ſanctitatis excellentie deiecit: ſperat multos ali
os ſibi ſubijcere: ꝓpter q̃ꝺ de ip̃o dicit̃ Job. xl. c. Abſoꝛbebit
fluuium ⁊ nõ mirabit̃: ⁊ habet fiduciã ꝙ influat ioꝛdanis in os
eius. z ¶ Qui omnes vno animo cõtradixerunt ⁊c̃.
Multi em̃ ſunt boni q̃ reſiſtũt demoni: ⁊ pñt omnes dici ꝑ fi/
gurã hypbole. ſicut aliq̃ñ dicit̃ tota ciuitas vadit ad tale ſpecta
culum: ad deſignandũ multitudinẽ euntiũ: licet aliq̃ñ nõ ſit q̃r/
ta vel ſexta pars ciuitatis.

B a ¶ Tūc indigna. Diabolus ꝓpria ſupbia excecat⁹ cū det
A ſibi imperiū toti⁹ orbis cōtēdēs vt abſtractos a cultu pietatis
cōſortes ſuos faciat īpietatis q̄ de potētia regni exultās/ait:
Eſa.14.d. Aſcēdā in celū ⁊ ponā ſedem meā in aquilonē ⁊ ſīlis e.al. Et
Matth.iiij.d. Hec oīa tibi dabo ſi cadēs adoraueris me.
Anno tertiodecimo ⁊c̄. b ¶ Tūc ho. Ca.II
voca.⁊c̄. Holofernes ille ꝑncipes gētiū q̄ eccl'iaꝫ
ꝑſecuti ſūt ſignificat:aut antichriſtū ꝑditiōis filiū in
quē tot⁹ ſathanas ītroibit vt faciat
q̄ nō fecerūt pr̄es ſui:⁊ deū patruꝫ
ſuoꝝ nō reputabit q̄ aduerſus oīa
regna cōſurget:⁊ veniet ī multitu/
dine magna:vt cōterat ⁊ īterficiat
⁊ tabernaculū ſuū ſup mōtē īclytū
⁊ ſanctū ponat vbi diuinit⁹ ꝯtrit⁹
corruet:hec ē beſtia cui iuxta Apo
cal.draco ꝟtutē ſuā ⁊ potētiā dabit
vt oēs adorāt draconē:q̄ beſtie ta/
lē dedit ꝑtātē. c ¶ Tūcq ꝑtran/
ſiſſet ⁊c̄. Rab. Per diuerſas ꝓ/
uincias ⁊ noīa locoꝝ q̄ in hiſtoria
continent:ꝑſonaꝝ diſtinctiones ⁊
graduum ⁊ dignitatum deſignan/
tur:ex quibus omnibus diabo/
lus vēdi

Ni.de ly.

* videt ꝙ habet.i. Eſdre. iiij.ſ.
ꝙ habitātes in ſamaria erāt nati d̄
regno aſſyrioꝝ ⁊ obediētes illi re/
gi:h̄ aūt inter ciuitates rebellātes
ponit ſamaria:ꝓpt̄ h̄ ⁊ multa alia
q̄ non vident ſcripturis canonicis
bn̄ cōſonare:liber iſte apud hebre/
os hr̄ tanq̄ oīno apocryphus:pōt
tn̄ ad hoc dici ꝙ ſamaria aliqn̄ acci
B pit ſtricte ꝓ ciuitate illa q̄ fuit me/
tropolis ī regno decē tribuū:⁊ lo/
cis ei ꝓpinq̄s: in q̄bus habitabāt
gētiles dicti:aliqn̄ magis large ꝓ
toto regno decē tribuū:eo ꝙ illa ci
uitas erat metropolis:⁊ ſic accipit
hic:q: ī ꝑtib⁹ a ciuitate remotis re
dierūt aliq̄ fugitiui de iſrl̄ ibidē ha/
bitātes.ſ.in ſamaria extēſo nomīe
dicta. a ¶ Et remiſerunt eos
vacuos.munerib⁹ ⁊ tributis.
b ¶ Tūc indignat⁹ na.q: p̄ ſup
bia putabat oēs gētes illas ei⁹ obe
dire mādat' ſine ꝯtradictione.
c ¶ Jurauit ꝑ thronū ⁊ re. ſu/
um.ad maiorē aſſertionem.
d ¶ Qz defenderet ſe de oīb⁹
re.his.min⁹ dicēdo plus ſignat.
Qz defende.ſe.i.inuaderet oēs
regiōes illas:⁊ eſt q̄dā figura que
liptote vocat. Ca.II
Anno tertiodeci. Po/
ſitis occaſionib⁹ ꝑſecutio
nis gētiū multaꝝ. h̄ ꝯn̄r
deſcribit ꝑſecutio ipſarū:⁊ diuidit
Diuiſio in duas ꝑtes: q: primo ponit hec
ꝑſecutio.ſc̄do multoꝝ hūiliatio.ca.
iij.prima adhuc in duas: q: primo
ponit diſpoſitio exercit⁹.ſc̄do ipi⁹
ꝓgreſſus/ibi:Et ꝓfect⁹ eſt. prima
adhuc ī duas:q: p̄mo ponit p̄ceptū
regis.ſc̄do obedientia ducis/ ibi:
Tūc holofernes. Circa primū no/
tat tp̄s/cū dr̄: e ¶ Anno tertio
decimo nabu.ex hoc ꝑꝫ veꝝ q̄d
p̄dictū ē.ſ.ꝙ annus.xij. erat regni
nabuchodonoſor.nā anno duode/
cimo habuit victoriā ex q̄ eleuatus
miſit nūcios ad dilatandū ſuā po/
tētiā q̄bus repulſis poſuit ſe anno
xiij.ad h̄ obtinēdū ꝑ violētiā.
f ¶ Uiceſima ⁊ ſecū. die mē.
primi:q̄ eſt martius apud hebre/
os:ſicut

os:ſicut pleni⁹ declaraui Geñ.vij.et Exo.xij.finis em̄ huius E
mēſis in quo ē principiū veris eſt tēpus aptū ad diſponēduꝫ
de bellis maxime in terris calidis:cuiuſmodi ſunt p̄noīate.
g ¶ Factū ē verbū.i.diuulgatū. h ¶ Ut defen.ſe. ex/
ponat vt ſupra. i ¶ Uocauitq ad ſe oēs ma.natu ⁊c̄.
vt melius fieret ꝓſecutio negotij inchoati de eoꝝ cōſenſu.
k ¶ Et ha.cū eis myſteriū:id ē ſecretū. l ¶ Cōſilij ſui.
tractādo cū eis de hoc q̄d cogitauerat. Cetera patēt vſq ibi:
m ¶ Uocauit nabucho.rex ho
loferne ⁊c̄.vt rex ad cuſtodiam re/
gni remaneret:⁊ holofernes ad ei⁹
dilatationē ꝓcederet. n ¶ Egre/
dere aduerſus oē regnū occi.
Oēs ei terre ſupradicte erāt ad pla
gā occidentalē reſpectu regni aſſyri
oꝝ. o ¶ Et cō.eos p̄cipue ⁊c̄.li
cet em̄ oēs renuiſſent dare tributū:
aliqui tn̄ fecerāt ſpecialē cōtēptū ei͡j
ciendo nūcios nabuchodonoſor ſi/
ne honore vt p̄dictū eſt.ſ.cū vitupe/
rio:q: minus dicendo plus ſignat.
p ¶ Tunc holofernes vocauit
duces. Hic cōſequēter ponit obe/
dientia ducis/cū dicit: Tunc ho/
lofernes vocauit duces ⁊c̄.i. il
los qui eſſent neceſſarij ad regimē
exercitus ſub eo. q ¶ Et dinume
rauit viros in expeditiōe ⁊c̄.ꝓ
tanto negocio neceſſarios.
r ¶ Cētū vigi.mili.pe.pugna/
toꝝ.nā in peditib⁹ cōſiſtit robur ex/
ercit⁹:vt dicit Uegetius libro de re Uegetius
militari. s ¶ Et equites ſagit.
⁊c̄.equites em̄ tūc pugnabāt ſagit/
tādo:⁊ maxime in aggreſſu belli:ſi/
cut modo faciūt tartari habitantes
in ꝑtibus illis. t ¶ Oēmq expe D
ditonē ſuā ⁊c̄.i. illos q̄ ꝓuidebāt
neceſſaria exercitui/ideo ſubdit:
v ¶ Cū his q̄ exer.ſufficerēt co
pioſe.nā in caſtris mag' timēda ē
fames q̄ gladi⁹:vt dicit Uegetius
libro de re militari. x ¶ Frumē/
tū ex oī ſyria.i. ex locis ſyrie ma/
gis abūdātib⁹. y ¶ In tranſitu
ſuo pa.⁊c̄.i.deduci ad loca ꝑ que
debebat trāſire. z ¶ Aurū vero
⁊ argentū ⁊c̄.ad ſoluēdū bellato/
rū ſtipendia. a ¶ Et ꝓfectus ē.
Deſcripto exercitus apparatu. hic
cōſequenter deſcribit ei⁹ ꝓgreſſus Ezech.9.b.
cuꝫ dicit:Et ꝓfectus eſt ipſe et
oīs exercit⁹ cū quadrigis.portā
tibus tentoria:machinas ⁊ alia ex/
ercitui neceſſaria. b ¶ Qui co/
operuerūt faciē terre ſicut lo/
cuſte.hypbole eſt ad exprimēdum
magnā populi multitudinē.
c ¶ Tuncq ꝑtranſiſſet fines aſ
ſyrioꝝ venit ad magnas ⁊c̄.
* vbi erat

a ¶ nuncios. b ¶ infecto negocio.
et remiſērūt eos vācuos ac ſine hono a
a ¶ malign⁹ hoſtis licet ſupatus ab īcepta mali/
cia nō deſiſtit:ſꝫ iterū bellū intendit: et totum fu/
roris ſui effundit tumultū.
a re abiecerūt. Tūnc idignat⁹ nabucho b
¶ filioꝝ ſuperbie.
donoſor rex ad oēm terrā illā:iurauit c
a ¶ amator eſt potentie et glorie.
ꝑ thronū ⁊ rēgnū ſuuꝫ/ꝙ defenderet d
ſe de oīb⁹ regionib⁹ his. Ca.II
Anno tertiodecimo nabu e
chodonoſor regis viceſi/ f
ma ⁊ ſecūda die mēſis p̄/
a ¶ ſententis.
mi:factū ē vērbū in domo nabucho/ g
donoſor regis aſſyrioꝝ: vt defēderet h
a ¶ demones q̄ minorib⁹ p̄ſunt in q̄bus cōfidit:
et quibus ſecreta cōmittit.
ſe. Uocauitq oēs māiores natu: om i
neſq duces bellatores ſuos: ⁊ habu k
a ¶ ſecretum. ¶ aperuit.
it cum eis myſtēriuꝫ cōſilij ſui. Dixit l
a ¶ tā bonos q̄ malos
q cogitationē ſuā in eo eſſe: vt ōmnē
a ¶ ſup pect⁹ tuū gradier' ⁊ terrā comedes.
tērrā ſuo ſubiugaret imperio. Qd̄ di
a ¶ oēs em̄ demones ſūt potētie amatores.
ctū cū placuiſſet ōmnib⁹/ vocauit na m
buchodoſor rex holofernē p̄ricipem
militię ſuę:⁊ dixit ei:Egredere aduer n
ſus oīe regnū occidētl':⁊ ꝯtra eos p̄ o
cipue q̄ cōtēpſerūt iperiū meū† Nō p
a ¶ q: ꝑſecutionē magnā excitabit inimicus anti
chriſtus in vniuerſo mūdo. ¶ erit em̄ talis ꝑſecu
tio qualis nec ante fuit nec erit.
cēt ocul⁹ tu⁹ vlli regno:omnēq vrbē
b munitā ſubiugabis mihi. Tūc holo/ p
a ¶ pleroſq q̄ firmitatē fidei ⁊ virtutū excellētiā
habere vident.
fernes vocauit duces ⁊ mgr̄at⁹ virtū/
tis aſſyrioꝝ: et dinumerauit viros in q
expeditiōe /ſic p̄cepit ei rex:cētū vigi r
ti milia peditū pugnatoꝝ:⁊ eq̄tes ⁊ ſa s
gittarios duodecim milia. Oēmq ex t
peditionē ſuā fec ꝑire ī multitudie in
nūerabiliū cameloꝝ: cū hiſ q̄ exerciti v
b⁹ ſufficerēt copioſe: boū q̄ꝫ armēta: †
gregeſq ouiū:q̄rū nō erat numerus.
Frumētū ex oī ſyria ī trāſitu ſuo pa/ x y
rari cōſtituit. Auꝝ v̄o ⁊ argētū d̄ do/ z
mo regl' aſſūpſit multū nimis. Et ꝓfe a
ct⁹ ē ip̄e ⁊ oīs exercit⁹ cū q̄drigl' ⁊ eq̄ti
b⁹ ⁊ ſagittarijs:q̄ coopuerūt faciē t̄rę b
c ſic̄ locuſtę. Cūq ꝑtrāſiſſet fines aſſy/ c

Moraliter. Moraliter. f ¶ Anno tertio/
decimo nabuchodonoſor ⁊c̄.
Sequit. † ¶ Uocauitq oēs
maio.natu ⁊c̄. Sc̄dm ꝙ dicit Di/
onyſius naturalia remāſerūt in de
monib⁹ integra:ꝓpter q̄d inter eos
ſūt aliqui maiores alijs ſub vno p̄n/
cipe tenebraꝝ:q̄ figurat ꝑ nabucho
donoſor vt p̄dictū eſt:qui alios inci/
tat ad male faciendū: ⁊ ſimiliter alij
faciunt ſibi ſubiectis:ſicut dictum ē
capitulo precedenti. † ¶ Boum
quoq armenta:gregeſq ouium:quorum non erat nume/
rus. Per iſta ſignificantur illa de
quibus demones vtuntur ad homi
nes ſibi ſubijciendum.
* Aſcēditq

¶ lus vēdicat ſibi aliquam ptē: E nec pugne formidat difficul/ tatē: ſʒ grādis potentie gran/ dem certat efficere ruinam. a ¶ Predauitqʒ oēs. Sci entie vtilitatē auferēs: ⁊ ceťa q̄bus ſeruire debuerāt deo ⁊ in vſū ſeruitŭ ſui ↄuertēs reſi ſtētes occidit in ore gladŭ: q2 q̄s flectere ad cōſenſum neq̄t corpalit̄ occidit. b ¶ Deſcē dit in cāpos. Damaſc⁹ po/ tus ſanguīs īterp̄tať in q̄ p̄n/ cipes gētiū exp̄munť q̄ ſitiūt ſanguinē fideliū: maxīe in tē/ pore meſſis. i. in ↄſūmatione ſeculi debachāte p latitudinē orbis furore antixp̄i. Ca. III

T Unc miſerūt ⁊c. Potētes ſecli ⁊ vo/ luptatū amatores: q̄ p̄ncipē mūdi ſtudēt recōcilia/ re ſibi vt mort̄ piculū ⁊ volu/ ptatis detrimētū euadere poſ ſint: de q̄b⁹ d̄r: Qui vult eſſe

Jaco. 4. a amic⁹ hui⁹ ſeculi inimic⁹ dei cō ſtituiť. In his em̄ ſollicitudo hui⁹ ſeculi ⁊ fallacia diuitiarū ſuffocat v̄bū ⁊ fructū n̄ facit. hi em̄ ſm noīa haꝝ ꝓuinciaꝝ ſupbia extolluntur: vanitatē ſe/ quunť: terrā duab⁹ vijs igre/ diunť: ⁊ cetū lugētiū vel luxu rie ſue penas luentiū in infer no ſociabunť: vbi ad calorem nimiū trāſibūt ab aq̄s niuiū

Marc. 9. g ⁊ vermis eoꝝ non morietur: ⁊ ignis non extinguetur. ☞ Memores

Nico. de lyra

✱ Ubi erat inuadendum.

F a ¶ Aſcēditqʒ oīa caſtel. eoꝝ. ita ꝙ fortitudo ſit⁹ n̄ po/ terat eos defendere cōtra eū. b ¶ Effregit aūt ciuitatē opinatiſſimaʒ. i. famoſiſſi/ mā noīe melothi: ad quā con/ ueniebāt mercatores d̄ diuer ſis ptibus orbis: ⁊ ſic eius fa mā deportabāt ad ptes remo tas. Aliq̄ libri hn̄t opimatiſſi/ mā. i. optimā: ⁊ redit in eādē ſententiā. ex hoc em̄ ꝙ erat op tima frequētabať a mercato/ rib⁹ diuerſis. c ¶ Et filios iſrael q̄ erāt ↄ faciem de/ ſerti. antiq̄ libri hn̄t: Et filios hiſmael ⁊c. ⁊ ē verior lr̄a: q2 agareni deſcēdētes ab hiſma ele habitabāt tūc in deſertis. d ¶ Et trāſiuit euphratē. Qui ē vnus de q̄ttuor flumi/ nib⁹ padiſi: Gen̄. ij. e ¶ Uſ qʒ quo p̄ueiaſ ad mare. ſ. mediterraneum. f ¶ Addu xitqʒ oēs filios madiā. i. hoīes madianitas ad augmē tū ſui exercit⁹. g ¶ Et poſt hoc deſcendit in campos damaſci in dieb⁹ meſſis. vt magis poſſet habitatorib⁹ nocere. Ideo ſubdiť: Et ſuc cendit oīa ſata: omneſqʒ arbores ⁊c. h ¶ Et ceci/ dit timor illius ſuper oēs inhabitantes terrā. ꝓpter crebras illius victorias ⁊ cru delitates

rioꝝ/ venit ad magnos montes ange q̄ ſunt
a ¶ virtutū excellentiā
a ſiniſtro cilicie: aſcēditqʒ oīa caſtella eorū a
⁊ obtinuit oēʒ munitionē. Effregit aūt ciui b
a tatē opinatiſſimā melothi: p̄dauitqʒ oēs fi/
lios tharſis ⁊ filios iſrael qui erāt ↄ faciem c
deſerti: ⁊ ad auſtrū terre celeō. Et tranſiuit d
a ¶ ipos ei paſtores aſtutia ſua frāgit q̄ p̄ſūt dn̄ico gregi
euphratē: et venit in meſopotamiā: ⁊ frēgit
oēs ciuitates excelſas q̄ erāt ibi a torrente
mābre vſqʒ q̄ p̄ueiaſ ad mare: ⁊ occupauit e
termios ei⁹ a cilicia vſqʒ ad fines iaphet q̄
ſunt ad auſtrū. Adduxitqʒ oēs filios ma/ f
a ¶ ſcie virtutē.
dian: ⁊ p̄dauit omnē locupletationē eoꝝ:
a ¶ acq̄eſcere nolētes. b ¶ pena corpali.
oēſqʒ rēſiſtētes ſibi ōccidit ī ore gladij. Et g
a ¶ facile delitioſi vincunť.
b poſt h̄ deſcēdit in cāpos damaſci in dieb⁹
a ¶ flāma inuidie. b ¶ vtile. c ¶ de q̄bus: Exijt q̄ ſe/ minat ſeminare ſemē ſuū. d ¶ iocundum.
meſſis: ⁊ ſuccēndit ōia ſata: ōēſqʒ arbōres
a ¶ fructuoſū. b ¶ gladio pſecutōis. ¶ iō. c ¶ ſubito.
⁊ vineas fēcit incidi: ⁊ cēcidit timor illi⁹ ſu h
a ¶ carnales ťrena amātes: alij em̄ his viſis p ꝓpinquū redēptoris aduētū expectāt letabūdi: q̄ pegrini ⁊ hoſpi/ tes ſunt ſup terrā. ¶ ve ſup inhabitātes terram.
per oēs inhābitantes terram. Ca. III

c T Unc miſerūt legatos ſuos vni i
uerſaꝝ vrbiū ac ꝓuinciarū re/
a ¶ elatiōis.
ges ac p̄ncipes ſyrie. ſ. ⁊ mēſo
a ¶ ſublimis. b ¶ vana. c ¶ veniētes vel intrātes. d ¶ cetus luctus vel vomitus eius.
potamie: ⁊ ſyriē ſobāl ⁊ libiē atqʒ ciliciē: q̄
veniētes ad holofernē/ dixerūt: Deſinat idi
gnatio tua circa nos. Melius eſt eni vt vi k
a ¶ nob̄ in delitijs mūdi. b ¶ diabolo. c ¶ p̄ncipi te/
uētes ſeruiam⁹ nābuchodonoſor rēgi ma/ †
nebraꝝ haꝝ. ¶ antichriſto.
gno: ⁊ ſubditi ſim⁹ tibi q̄ʒ morietes cū inte/
ritu n̄ro: ipi ſeruitutis n̄re dāna patiamur.
Ois ciuitas n̄ra: oiſqʒ poſſeſſio: oēs mōteſ m
⁊ colles ⁊ cāpi ⁊ armēta boū: gregeſqʒ ouiū
⁊ capraꝝ eq̄rūqʒ ⁊ cameloꝝ: ⁊ vniūſe facul
a ¶ volūtate. ¶ vtere vt placeat.
tateſ n̄re atqʒ familie i ↄſpēctu tuo ſūt. Sit
¶ naturales vel imitatores vel opa.
oīa ſb lege tua. Nos etiā ⁊ filij n̄ri ſui tui ſu
a ¶ qui tui pacifici. b ¶ nō repugnātib⁹.
m⁹. Uēni nob̄ pacific⁹ dn̄s: ⁊ vtere ſuitio
¶ parato iumēto.
n̄ro ſic placuerit tibi. Tūc deſcēdit holofer n
a ¶ in aptū op⁹. b ¶ ↄſilio ſupbie. c ¶ turba pſecutoꝝ.
nes de mōtibūs cūm eq̄tib⁹ in v̄tūte magna
a ¶ vt putāt filij. b ¶ caim. c ¶ carnalē terrā amātē.
⁊ obtinūit oēʒ ciūitatē munitā ⁊ oēʒ inhābi
tātē terrā. De vniuerſis aūt vrbib⁹ aſſum/ o
a ¶ pollētes ingenio: corpis viribus p̄cellentes.
pſit ſibi auxiliārios viros fortes et electos
a ¶ contra ſanctos. b ¶ ideo.
ad bellūm. Tāntuſqʒ metus prouincijs il/
lis incubuit: vt vniuerſarum vrbium habi/
a ¶ p̄cedētes. b ¶ q̄ꝝ ruina facilior. c ¶ ſequētibus.
tātores: p̄ncipēs ⁊ honorati ſimul cum pō/

delitates magnas.
✱ a ¶ Aſcēditqʒ oīa caſtella. Per que ſignificanť doctores ⁊ p̄/ lati: qui debēt alijs eſſe loca refugij quos diabolus querit principalit̄ ſubuertere. b ¶ Effregit aūt ci/ uitatē opinatiſſimā. i. famoſiſſi mā: p quam intelligi pōt hierl̄m ab antiquis tēpibus famoſiſſima a q̄ catholicos eiecit ⁊ ibi ſaracenos col locauit. ⁊ ſuccendit omīa ſata ⁊ oēs arbores ⁊c. Per incendiū ſatoꝝ tol liť ſemētis ⁊ p ↄſequēs ſpes reno/ uationis bladoꝝ: ⁊ p abſciſionē ar/ boꝝ ⁊ vineaꝝ ſpes renouatiōis fru ctuum ⁊ vinoꝝ: ⁊ ideo p hec ſignifi/ cať ſpes renouationis ad gratiam poſt lapſum in culpam: ⁊ hoc maxi/ me querit diabolus. ſ. vt īducat pec cantes ad deſperationē: quia tunc peccant ſine freno: quia iam q̄ſi vnū pedem habent in inferno: Prouer. xviij. a. Impius cum in ꝓfundū ve/ nerit peccatoꝝ ↄtempnit: ⁊ ſequitur eū ignominia. Pro nihilo nāqʒ ha/ bet peccare: ⁊ ſic eum ſequiť ignomi nia gehenne. Ca. III

T Unc miſerūt legatos ⁊c. Hic ↄſequēter deſcribi tur multaꝝ gentiū humilia tio. ⁊ ſecundo ſubdiť holofernis du ra dominatio/ ibi: Tunc deſcendit. Circa primum dicitur: Tunc miſe runt legatos ſuos vniuerſaꝝ ⁊c. Ad euadenduʒ maiora mala. ⁊ ideo ſequiť: k ¶ Melius ē em̄. i. minus malum: quod comparatū ad maius habet rationē boni ⁊ eligibi lis. l ¶ Ut viuētes ſeruiam⁹ nabuchodonoſor regi magno ⁊ ſubditi ⁊c. ipſi ſeruitutis no ſtre damna patiamur. i. maiora damna ſuſtineamus q̄ʒ ſit ſeruitus: quia ſeruitus eſt mors ciuilis: que eſt mors ſm quid tm̄: ꝓpter quod ē minus maluʒ q̄ʒ mors corpalis que eſt mors ſimpliciter. m ¶ Omnis ciuitas noſtra: omniſqʒ poſſeſ ſio ⁊c. i. omnia exteriora bona ⁊ eti am ꝓpria corpa ponimus in obedi/ entia tua. n ¶ Tunc deſcendit. Hic ↄſequenter deſcribiť holofer/ nis dura domīatio. Et patet littera exceptis aliquibus que tranſcurren tur. o ¶ Aſſumpſit ſibi auxili/ arios viros fortes ⁊ electoſ ⁊c. Ad reintegrandum numerum eorū qui de ſuo exercitu mortui erāt: ⁊ eti am ad fortificandum ſuū exercitum. ☞ Exirent

Moraliter. i ¶ Tūc miſerunt legatos ſuos vniuerſarum ⁊c. Per iſtos ſignificanť puſillanimes qui timore pdendi tpalia bona con/ ſentiunt diabolo ad faciendum ma/ la: reputantes tpalia bona eſſe me/ liora ſub ſeruitio diaboli q̄ʒ eterna ſub obſequio dei. Ideo ſequitur: k ¶ Melius eſt em̄ vt viuen/ tes. i. in bonis tempalibus. ſeruia mus nabuchodonoſor. i. diabo lo. Omnis ciuitas noſtra: om/ niſqʒ poſſeſſio ⁊c. nam qui domi nať perſonis dominať tempalibus bonis. † ¶ De vniuerſis autē vrbibus aſſumpſit ⁊c. nā q̄n dia bolus aliq̄s hoīes ſupauit: illos ad ſubuertendum alios ſecum aſſumit. ✱ Nec iſta

Marginal notes: G Moralit — Diuiſio — h — Seruitu — Moralit

A ⁂ a ¶ Exirēt i obuiā. In ſignū reuerētie. b ¶ Excipiē/
tes eū cū coro. In plurali. In ſignū multiplicis victorie.
c ¶ Et lāpadib⁹.i.luminarib⁹. d ¶ Ducētes choros in
tympanis τ ti. In ſignū leticie q̄uis eſſet magis ficta q̄ ve
ra. e ¶ Nec iſta tñ facientes. Ad
īpetrādū ei⁹ beniuolētiā. f ¶ Feroci
tatē eius pectoris τc̄. Ad plenum.
g ¶ Nā τ ciui.eoꝝ deſtruxit. Du
ros interrūpēdo poſtq̄ fuerat recept⁹
pacifice. h ¶ Et lu.eoꝝ ce. In q̄b⁹
vacabāt idolatrie. τ ſubdit rō cū dr:
i ¶ Precepat eni il. nabu.rex τc̄.
Volabat ei ſibi diuinū honorē arripe/
re nimia eleuat⁹ ſupbia: ꝓpt̄ qd̄ dei iu
dicio iuſto pdidit regnū ꝓ ſe τ poſteri/
tate ſua. Ille enī q̄ ſibi ſucceſſit ſm lati
nos fuit dari⁹ fili⁹ hyſtaſpis alien⁹ a ge
nere regio: ſm hebreos vo fuit aſſuer⁹
q̄ ſilr ſm eos nō fuit de ſtirpe regia: qd̄
dictū in ſupiorib⁹ ſū ſecut⁹. k ¶ Per/
trāſiēs autē ſy.ſo. Erat enī ſyria in
plīb⁹ dominijs diuiſa. l ¶ Et ſe.ibi.
.i.mā ſit. ſic̄ Deu.j.g. Sediſtis ī cadeſ/
barne tpe mlto.i.māſiſtis. m ¶ Per
tri.dies in q̄.τc̄. Plures enī turme
ſui exercit⁹ diſpſe fuerāt ad capiēdū et
ſpoliādū pua loca τ fortalicia: in q̄bus
nō erat neceſſe totū exercitū ꝯuenire.
Moraliter ✱ e ¶ Nec iſta fa.fero.ei⁹ pe.mi.
potue.τc̄. Nā ſubmittētes ſe diaboli
ce ſeruituti grauiora ſuſtinēt q̄ qñ erāt
ſub ſeruitute dei: nō ſolū ſpūalia ſz etiā
corpalia. vn⁹ enī apoſtata de religione
nō ſolū ſuſtinet excōicationē τ aculeū
ꝯſciētie pungentē: ſz etiā corpalē penā
maiorē q̄ in religiōe: ſicut exptuz eſt p
pluriū ꝯfeſſionē. Ca. IIII

B Tunc audiētes. Poſtq̄ de
ſcripta eſt occaſio pſecutiōis
gētiū pluriū generaliter. hic
ꝯñr ponit̄ occaſio pſequendi filios iſrl̄
ſpecialr: q̄ fuit: q2 filij iſrl̄ ſicut ceteri eū
Diuiſio nō ſolū nō receperūt: ſz magis ad reſi/
ſtēdū ſe pparauerūt. Et diuidit̄ ī duas
ptes: q2 pmo ponit̄ hui⁹ reſiſtentie cā.
Scd̄o ſummi ſacerdotis circa reſiſtētiā
diligētia/ibi: Sacerdos enī. Circa pri
mū dr: Tūc au.fi.iſrl̄ hec.ſ.ferocita
tes holofernis. o ¶ Qui ha.terrā
iuda. Illi enī q̄ redierāt d̄ captiuitate
babylonica habitabāt ī hierl̄m τ circa.
p ¶ Timuerūt val.a fa.ei⁹. Propt̄
magnitudinē τ fortitudinē ſui exercit⁹.
q ¶ Ne hoc fa.hie.τ tē.dñi. pl⁹ enī
timebāt de deſtructōe diuini cult⁹ q̄ de
ꝓprijs corpib⁹. Vident̄ tñ ea q̄ dicunt̄
hic eſſe falſa: q2 cambiſes q̄ dicit̄ hic na
buchodonoſor vt p̄dictū eſt: mandauit
op⁹ tēpli inchoatū dimitti: vt habet̄.j.
Eſdre.iiij. ita ꝙ tēplū nō fuit reedifica/
tuz niſi vſq̄ ad appodiationē hoīs ſup
terrā vſq̄ ad ſcd̄z annū Darij in q̄ fuit
op⁹ reſumptū: vt hr̄.j.Eſdre.v. τ Ag/
gei.j.ca. qd̄ fuit poſtea p.xl.ānos τ am
pl⁹. Silr ciuitas hierl̄m nō fuit reedifi
cata vſq̄ ad aduētum Neemie qd̄ fuit
etiā poſtea: et iō nō videt̄ hoc verū qd̄
dr de tēplo et ciuitate hierl̄m. Silr.j.
Eſdre.iiij.dr: ꝙ filij iſrl̄ ad mādatū regl̄
dimiſerūt edificia tēpli: ꝓpter qd̄ non
videt̄ ꝓbabile ꝙ auderēt ei⁹ exercitui
reſiſtere: ꝓpter qd̄ hebrei nō recipiunt
hūc librū: nec hr̄ apud eos. Pōt tñ ad
hoc dici: ꝙ lz tēplū nō eſſet reedificatū
nec etiā cītas hierl̄m: tñ iudei de capti
uitate babylonica reuertētes erexerūt
ibi altare holocauſti ad īmolandū dño
mane τ veſpere: fundauerūt etiā tēplū
τ erexe

a/b pulis exirēt in obuiā venieēti: exci
c piētes eū cū coronis τ lāpadib⁹:
a ¶ ve vobis qui ridetis nunc τc̄.
d ducētes choros in tympanis et
e/f tibijs. Nec iſta tñ faciētes/feroci
tatē ei⁹ pectorl̄ mitigare potuerīt.
a ¶ munitiōes τ latebras ſimulationis q̄ ſe
īpune peccare fingebāt.
g/h Nā τ citātes eoꝝ d̄ſtruxit: τ lucoſ
a ¶ antichriſto. b ¶ diabolus.
i eoꝝ excidit. Precepat enī illi nā
a ¶ vult enī ſol⁹ coli τ adorari. vñ τ xp̄o di/
xit: hec oīa tibi dabo ſi cadēs adorauerl̄ me.
buchodonoſor rex: vt oēs deos
tre extermiaret: videlz vt ipe ſo/
lus diceret̄ de⁹: ab his natiōib⁹ q̄
potuiſſēt holofernis potētia ſub
a ¶ ſupbos. b ¶ vanitatē vetuſtatl̄ ſeq̄ntes.
k iugari. Pertrāſieſ āt ſyriāz ſobāl
a ¶ arrogantiam.
τ oēz appamiā: oēmq̄ meſopōta
a ¶ terrenos.
miā vēit ad idūmeos i tra gabaa
l τ ſeptopoli: accepitq̄ citateſ eoꝝ:
¶ cōtra eos q̄ decalogū ſub fide trinitatis
debent implere.
m τ ſedit ibi p trigita dies i q̄b⁹ dieb⁹
a ¶ ſeruientes.
adunari p̄cepit vniuerſū exercitū
vtutis ſue. Ca. IIII
a ¶ tpe pſecutiōis. b ¶ iſra
elite deū videntes.
n Tunc audiētes hec fi
¶ confeſſionis.
o/p lij iſrl̄ q̄ hitabāt i tra iuda: timuerīt
a ¶ inſtātia. b ¶ corporis. c ¶ animi.
valde a faciē ei⁹. Tremor ēt τ hōr
a ¶ ſpūales.
q ror iuaſit ſenſūſ eoꝝ: ne h̄ faceret
a ¶ eccl̄ie q̄ eſt tēplū dei.
hierl̄z τ tēplo dñi: qd̄ fecerat cete
a ¶ gentib⁹. b ¶ p̄dicauerunt.
ris citātib⁹ τ tēplis eaꝝ. Et miſe/ r
a ¶ in oēs illos qui cuſtodire debent: ſama/
ria enim cuſtos interpretat̄. b ¶ ne alicubi
ſit aditus hoſtis.
rūt i oēm ſamariā p circūitūz: vſ/
a ¶ q̄cūq̄ ptz eccl̄ia. hiericho enī īterp̄tat̄ lu
na q̄ eccl̄iam ſignificat. b ¶ admonitionib⁹.
q̄ hiericho: τ p̄occupāuerūt oēs
a ¶ q̄ alios cuſtodiūt. ¶ robuſtos viros et
ſtudioſi virtutū excelſos. ¶ fidei virtutū.
vticeſ mōtiū Et murl̄ circūdederīt †
a ¶ greges ibi cōmiſſos. b ¶ ſciam ſcriptu
rarū vnde fideles viuūt.
vicōs ſuos: τ ꝯgregauerūt frūmē t
a ¶ chriſt⁹ ſacerdos magn⁹ q̄ dicit: ego ſum
reſurrec. τ vita. eliachim enī dei reſurrectio.
ta in p̄parationē pugne. Sacer/ v
dos ei eliachi ſcp̄ſit ad vniuerſoſ x
a ¶ q̄ eſt ꝯ delectationē mūdi: q̄ ad delectio
nē ducit. dothaim enī defectionē ſonat.
q̄ erāt ꝯ eſdrelon: q̄ eſt ꝯtrā faciē

τ erexerūt murū ſup terrā vſq̄ ad appodiationē hoīs: vt hr̄.j. E
Eſdre.iij. et h̄ vocat̄ hic tēplū dñi: eo ꝙ fiebāt ibi oblationes
deo celi: ſilr lz muri ciuitatis hierl̄m nō eſſent reedificati: nec
etiā edificia interi⁹. cōiter tñ erant ibi facta aliq̄ habitacula ꝓ
ſacerdotib⁹ et miſtris τ alijs volētib⁹
ibi habitare ex deuotiōe: τ h̄ vocat̄ hie
ruſalē: τ lz ppl̄s reuerſus de babylōe
ceſſaſſet edificare tēplū ad cābiſis regl̄
mādatū: tñ magl̄ voluit ſe mortl̄ expo/
nere piculo q̄ ꝙ deſtrueret̄ diuin⁹ cul
tus ab eis reſūpt⁹. Et ſilr legit̄ ī libris
machabeoꝝ de matathia τ filijs ei⁹: q̄
lz vellēt ſeruire antiocho regi: tñ ſibi
reſtiterūt: eo ꝙ volebat deſtruere cul/
tū dei: τ ſilr ioſephus libro de iudaico
bello refert ꝙ ppl̄s habitans in iudea
magl̄ elegit mori q̄ ꝙ ī tēplo poneret̄
ſtatua īpatoris Caij. r ¶ Et miſe.in
oēm ſa. Hic nō accipit̄ ſamaria ꝓ ci/
uitate metropoli τ locis ſibi ꝓpinq̄s in
q̄b⁹ habitabāt gētiles de regno aſſyri
orū: ſz ꝓ ptib⁹ remotis in regno decē
tribuū in q̄b⁹ habitabāt aliq̄ iudei: ſicut
dictū fuit.s̄.j.ca. s ¶ Et p̄.oēs τc̄.
vt facili⁹ īpedirēt trāſitū aduerſarioꝝ.
Et mu.cir.vi.ſuos.i.loca īmunita.
t ¶ Et cō.frumēta τc̄. Ut de ipis vi
uere poſſent in obſidiōe: nō enī habe/
bāt exercitū q̄ ꝯ aduerſarios exire poſ/
ſet in cāpū. v ¶ Sacerdos enī.hic
ꝯñr deſcribit̄ circa reſiſtētiā hāc ſūmi
ſacerdotl̄ diligētia. τ pmo ſcripto. ſcd̄o
vbo/ibi: Tūc eliachim. Circa pmū dr:
Sacerdos enī. Aliq̄ dicūt ꝙ iſte fu
it ſūm⁹ ſacerdos: τ ſucceſſit ieſu filio io
ſedech: ſz h̄ nō pōt ſtare cū p̄cedētib⁹.ſ.
ꝙ hec hiſtoria cōtigerit tpe cābiſis vt
cōiter tenet̄ a doctorib⁹: q2 ieſus fili⁹
ioſedech cū pmis redijt de babylone:
vt hr̄.j.Eſdre.ij. Et fuit ſūm⁹ ſacerdos
toto tpe cābiſis τ vſq̄ ad tpus Darij:
ſub q̄ ꝯſummatū eſt ſcd̄m tēplū: vt ptz D
Zacharie.iij. τ iō oportet dicere ꝙ iſte
eliachim fuit idē cū dicto ieſu: τ fuit bi
nomi⁹ ſicut τ multi alij: vel ꝙ iſte elia/
chim fuit ali⁹ ſacerdos ſub ſūmo ſacer
dote cōſtitutus ad hec agēda: vel ꝙ hi
ſtoria Judith nō ꝯtigit tpe cābiſis: ſed
p magnū tps poſtea: τ huic cōſonat ꝙ
ipe dicit̄ ſumm⁹ ſacerdos.j̄.eo.ca. Pri
mū aūt videt̄ meli⁹ τ magis ꝯſonū p̄ce
dētib⁹. x ¶ Scripſit ad vni.q̄ erāt
τc̄. Ut obtinerēt aſcēſus montiū p q̄s
via eſſe poterat ad hierl̄m: q2 ſicut di/
ctū eſt.s̄. plus timebāt de deſtructione
cultus diuini q̄ de ꝓprijs corporibus.
⁂ Et clama
Moralr. n ¶ Tunc audientes Moraliter
hec filij iſrl̄ qui habitabāt in τc̄.
Per q̄s ſignificāt̄ boni catholici q̄ ma
gis timēt de bonis ſpūalib⁹ amittēdis
q̄ de corpalib⁹ ſeu de tpalib⁹. iō ſubdi
tur: † ¶ Tremor etiā τ hor.in.ſen
ſus eorū. ne hoc fa.hie.τ tē.dñi.
iō ſequit̄: s ¶ Et p̄oc.oēs ver.mō
tiū. Per q̄s ſignificant̄ angeli τ viri
ſcti ad quoꝝ refugiūt auxiliū. † ¶ Et
mu. circū. vi.ſuos. Muniendo ſe
clauſuris vtutū. † ¶ Et cōgre.fra/
gmenta.i.chriſti τ aploꝝ verba: que
multū valent cōtra demonum iacula.
Prouer.xxx.a. Omīs ſermo dñi igni
tus clypeus eſt ſperātibus in ſe.
v ¶ Sacerdos enī eliachim ſcri/
pſit ad vniuerſos qui erāt cōtra
eſdrelon. Prelatus enī debet rebora
re ſubditos in hac pugna ſcriptis τ ver
bis τ etiā alijs modis. iō ſbdit̄ poſtea.
S ⁂ Sacerdos

G a ¶ Memo- res eſto. Per exēpla ſcōꝝ cor roborat. vnde
Job. 10. c. Job: Inſtau- ras teſteſ tuos ꝯ me. ⁊ Paul⁹
Heb. 11. f ad Heb. fidei virtutē laudāſ patrū copioſa īducit exēpla q̄ ꝑ fidē vicerunt regna: operati ſunt iuſticiam.
b ¶ Holocau ſta. Carnē ſuā
Gal. 5. d cū vicijs ⁊ ꝯcu piſcētijs crucifi gētes vitā ſuā deo dedicātes hoſtiaꝫ laudis ore et aīo offe- rētes. Ca. V

Nunciatūq; eſt. ¶ Tūc a- chi. q̄ſi p̄nceps hereticoꝝ q̄libꝫ idolatrie dedi- tus q̄ d diuinis opib⁹ ⁊ miracu lis cognouit q̄ ſepe alijs dicit: Quiſ fidē catho licā ꝑfecte n̄ di- dicerit ⁊ xp̄i ba ptiſmate rena-
F tus nō ſit. Vel ꝑ achior hereti ci deſignāt̄ q̄ lꝫ ꝑ oīa viā ꝟita- tis nō teneant: tñ ī doctrīa ſua
Exo. 17. d. multa vera p̄di cāt: q̄ nr̄e fidei ꝯcordāt. Hi ꝯ eccleſiā catholi cā pugnāt ſꝫ rō ne ſupati ꝟita- tem oīno nō ce lāt: heretici enī bona mal' ꝑmi- ſcēt: q2 ſi ſp ma- la dicerent late re nō poſſēt: ſic q̄ veneni pocu- lū porrigit: la- brū calic' melle tāgit vt qḋ dul ce ē p2io ſētiat̄: ne qḋ mortiferꝝ eſt timeat̄. Ali- q̄ñ tñ correcti ſaluāt̄: ſic achi- or vidēs victo- riā Judith con ſociatus popu- lo dei circumci- dit carnē p̄pu- cij ſui: leproſi q̄ q; euāgelici he reticos exp̄mūt qui dum rectis praua inſerūt: quaſi colorē ſa- num maculis aſpergunt.
G Quē ſol.

campi magni iuxta dothaim: ⁊ vniuerſos per
a ¶ ſublimitates ingeniorū.
q̄s vie trāſitus eſſe poterat: vt obtinerēt āſcē-
a ¶ in hoc enī diabolus eccleſiā impugnat.
ſus montiū ꝑ q̄uos via eſſe poterat ad hierl'm:
¶ ſubtile.
⁊ illic cuſtodirēt vbi anguſtū iter eē poterat in
¶ admoniti.
ter mōteſ. Et fecerūt filij iſrl': ſꝫm qḋ ꝯſtituerat
¶ intentione cordis.
eis ſacerdos dn̄i eliachim. Et clamauit om̄is a
a ¶ vnanimis. b ¶ multū enim valet dep̄catio iuſti aſſidua.
¶ in ieiunijs.
popul⁹ ad dn̄m inſtātiā magna: ⁊ hūiliāuerūt b
a ¶ ſenſualitates ab illicitis deſiderijs caſtigātes.
aīas ſuas in ieiunijs ⁊ orōnib⁹/ ipi ⁊ mulieres
a ¶ doctores cū pp'lo pn̄iam agētes. b ¶ īnocētes p̄ces in cō
eoꝝ. Et induerūt ſe ſacerdotes cilicijs: ⁊ īſān c
ſpectu dn̄i. a ¶ ſeipſos qui hoſtiā īmolant deo
tes ꝓſtrauerūt ꝯtra faciē tēpli dn̄i: ⁊ altarē dn̄i d
a ¶ cōpunctione pn̄ie. b ¶ ſic. ¶ corde ore ⁊ ope. c ¶ q̄ ſol⁹
operuerunt cilicio. Et clāmauerūt ad dn̄m deū
ſaluare pōt. a ¶ qḋ charitat' vnanimitate petit̄ cito īpetrat̄
b ¶ a deo cui⁹ ꝑmiſſiōe fit. c ¶ diaboli. d ¶ innocētes ſim-
iſrl' vnānimiter: nē darent̄ in p̄dām infantēs
plices. a ¶ debiles ſubditi ꝑ diuerſa vicia. b ¶ eccleſie.
eoꝝ: ⁊ vxōres eoꝝ in diuiſionē: ⁊ ciuitates eo e
a ¶ q̄ ſancti eſſe videbant̄. b ¶ peccatoꝝ.
rū in exterminiū: ⁊ ſanctā eoꝝ in pollutionē ⁊ f g
a ¶ chriſtus. b ¶ ſꝫm ordinē melchiſedech
fierēt ī opprobriū gētib⁹. Tūc eliāchim ſacēr h
a ¶ ſup oēs. b ¶ per ſe ⁊ ꝑ nūcios ſuos. ¶ deū videntes.
dos dn̄i māgn⁹ circūiuit oēm iſrl': allocutuſq; i
a ¶ quaſi cōfidite: exaudite ſunt orōnes veſtre.
eſt eos dicēs. Scitōte q̄m exaudiet dn̄s p̄ces k
a ¶ aſſidue. b ¶ actione. c ¶ finis nō pugna coronat.
vr̄as: ſi mānētes ꝑmāſeritis in ieiunijs ⁊ orō-
a ¶ vt placeatis dn̄o.
a nibus in ꝯſpēctu dn̄i† Memores eſtote moy l
ſi ſerui dn̄i: q̄ amalech ꝯfidētē ī ꝟtute ſua: ⁊ in
potētia ſua: ⁊ ī exercitu ſuo: ⁊ ī clypeis ſuis: ⁊
in currib⁹ ſuis: ⁊ in eq̄tib⁹ ſuis nō ferro pugnā
a ¶ proſtrati.
do: ſꝫ p̄cib⁹ ſctis orādo deiecit. Sic ērūt vni-
a ¶ qui ꝑſeuerauerit vſq; in finē ſaluus erit.
uerſi hoſtes iſrl': ſi ꝑſeuerauerit' in hoc ope qḋ
a ¶ p̄dicatoꝝ chriſti. b ¶ fideles.
cepiſtis. Ad hāc igit̄ exhōrtationē ei⁹ dēp̄cā †
a ¶ in oratione cōfortati. b ¶ bene placentes.
tes dn̄m: ꝑmānebāt in ꝯſpēctu dn̄i: ita vt etiā
¶ ſacerdotes.
b hi q̄ offerebāt dn̄o holocauſta p̄cincti cilicijs m
¶ memoria fragilitatis. a ¶ mētes.
offerrēt ſacrificia dn̄o: ⁊ erat cinis ſup cāpita
a ¶ cor ꝯtritū ⁊ hūiliatū de⁹ n̄ dſpiciet. b ¶ vnanimeſ ī orōne
eoꝝ. Et ex toto cōrde ſuo oēs ōrabant deū vt
viſitaret populū ſuum iſrael. Ca. V

¶ ſpirituali.
c Nunciatūq; eſt holoferni principi n
¶ fideles.
militie aſſyrioꝝ q̄ filij iſrl' p̄para-
a ¶ malis. b ¶ fidenti aīo oēm ſuperbiā de
teſtat̄ per quā maxime aduerſarij irrūpere ſtudent.
rent ſe ad reſiſtēndum: ac mōntiū itinera con-
cluſiſſent: et furore nimio exarſit in iracun- o
a ¶ q̄ turbidi ⁊ incōſiderati. b ¶ q̄ ſine lege. c ¶ q̄rūt hec ꝑſecutores adinuicē q̄ ſint quāte ꝯſtātie.
dia magna. Vocauitq; ōēs p̄ncipes mōab ⁊ duces āmon: ⁊ dixit eis. Dicitē mihi q̄

a ¶ Et clamauit oīs pp'ls ad dn̄m mag. fecit enī p̄mo qḋ potuit ſꝫm viā huma- nā ne tēptaret deum: ⁊ reſiduū qḋ facere nō poterat deo p̄cib⁹ cōmendabat. b ¶ Et hu miliauerūt animas ſuas ⁊c. ⁊ nō tantū corpora: naꝫ ſicut dicit̄ Eccl. xxxv. c. Oratio humiliātis ſe nubes penetrabit. c ¶ Infā- tes ꝓſtra. cō. fa. tē. dn̄i: Vt reſpiceret ad eoꝝ īnocētiā. d ¶ Et altare dn̄i ope. cili cio. Sicut aliq̄ñ oſtiū eccl'ie obſtruit̄ ſpinis in ſignum afflictionis. e ¶ Et vxores eo rū in diui. per raptorū violentiā. f ¶ Et ſancta eorū. i. loca ⁊ iuini cultus. g ¶ In pollutionē. exercendo ibi per gentiles ido- latriā: ſicut factū fuit poſtea tēpore antiochi illuſtris. h ¶ Tunc eliachim. Hic conſe- quenter ponit̄ huius eliachim diligētia ver- bo ⁊ facto/ cum dicit̄: i ¶ Circūiuit oēm iſrael. vt ex p̄ſentia ſua ⁊ verbo proprio ma gis excitaret pp'lm q̄ ſolo ſcripto. k ¶ Sci tote q̄m exaudiet dn̄s preces veſtras. ⁊c. naꝫ oratio que eſt pia pro ſe ⁊ ꝑſeuerans ſemper exauditur. l ¶ Memores eſtote moy. ⁊c. hec hiſtoria habet̄ Exo. xvij. c. vbi dicit̄: Cumq; leuaret moyſes manus vince- bat iſrael. ſin autē paululū remiſiſſet ſupera- bat amalech. ⁊ ſubdit̄ ibidem. Et factū eſt vt nō laſſarent̄ manus eius vſq; ad occaſum ſo lis: fugauitq; ioſue amalech et populū eius in ore gladij. Cetera patēt vſq; ibi: m ¶ Of ferebant dn̄o holocauſta p̄cincti cili- cijs. ⁊ hoc exterius in ſignum afflictionis et humiliationis. Sacrificiū autē eccleſie quod eſt euchariſtia nō eſt licitum offerre niſi in de bitis veſtimētis propter reuerentiā ſacramē ti. ſacrificiū vero veter' legis qḋ erat tm̄ figu rale nō erat tāte reuerētie. Cetera patēt.

Moralit. ✻ b ¶ Sacerdos dn̄i magnus circūit omnē iſrael. ⁊c. ⁊ ſubdit̄ effectus/ cum di- citur: † ¶ Ad hanc igitur exhortatio- nem eius dep̄cantes dn̄m ⁊c. Naꝫ per orationē deuotam demones debellant̄. Un de dicit Johānes os aureū: Quis non ho- ſtem orando deuicit. orationibus Daniel vi- ſa pandunt̄: ſopiunt̄ flamme: fere ebeteſcūt. cadunt hoſtes: inimici vincunt̄: quāto enim purior frequentiorq; fuerit celebrata oratio: tanto celeri⁹ erit de hoſte vindicta. Ca. V

Nunciatūq; eſt. Poſtq̄ deſcri- pta eſt ꝑſecutionis filioꝝ iſrael ſpe cialis occaſio. hic cōſequēter deſcri bitur ipſa ꝑſecutio. Circa quā primo ponitur
Diuiſio holofernis inquiſitio. ſecūdo achior reſpōſio ibi: Tunc achior. tertio aſſyrioꝝ indignatio- ibi: Et factū eſt. Circa primū dicit̄: n ¶ Nū ciatūq; eſt holoferni. per exploratores ſu os ad hoc miſſos. o ¶ Exarſit in iracun- dia. Naꝫ ex ſuperbia credebat q̄ nullus au- deret moueri ad reſiſtendū ſibi. p ¶ Vo- cauitq; oēs principes moab et duces ammon. iſti enī habitabāt prope iudeā: pro pter qḋ de ſtatu iudeoꝝ melius dicere pote- rāt veritatē. q ¶ Dicite mihi ⁊c. q̄ntū ad ✻ eius originē

Moralit. n ¶ Nūciatūq; ē ho. ⁊c. Q̄ñ enī diabolus ꝑcipit aliq̄s ſe p̄parare ad reſi- ſtēdū ſibi tūc graui⁹ q̄rit eos īuadere ⁊ ꝑſeq̄. iō ſubdit̄: p ¶ Dicite mi. q̄s ſit iſte po. ⁊c. Vñ dicit leo papa: nō deſinit hoſtis anti- quus trāſfigurās ſe ī angelū lucis: deceptio nē/ laq̄os vbiq; p̄tēdere: oīm diſcutit ꝯſuetu dīes: vētilat curas: ſcrutat̄ affect⁹: ⁊ ibi q̄rit cāſ nocendi: vbi quēq; viderit ſtudioſi⁹ occu ✻ pari. Tūc

A quis ſit populus iſte qui montana obſidet/ aut que
a ¶ munitiones fidei.
⁊ quales ⁊ quãte ſint ciuitates eoꝛũ/ que etiã ſit vir/ a b
tus eoꝛũ: aut que ſit multitudo eoꝝ/ vel quis rex mi c
¶ ꝙ̃ potens.
a ¶ luce fidei ⁊ ſciẽtie q̃bus pͥncipes tenebꝛarũ facilli⁹ expugnant.
litie illoꝛũ: ⁊ quare pꝛe oĩbus qui habitãt in oꝛiẽte d e
iſti cõtẽpſerũt nos: ⁊ nõ exierunt in obuiã nobis: vt
a ¶ quaſi principes hereticoꝛũ. b ¶ quilibet idolatrie deditus.
†J.11.b ſuſciperent nos cũ pace. † Tunc achioꝛ dux omniũ f
filioꝛũ ammon reſpõdens/ ait: Si digneris audire
dñe mi/ dicã veritatẽ ĩ ꝯſpectu tuo de pplo iſto: q̃ in
¶ populus dei habitat in montanis: egyptij in campis.
mõtanis habitat: ⁊ nõ egredietur verbũ falſum ex oꝛe
Gen.11.d meo. Ppl's iſte ex ꝓgenie chaldeoꝛũ eſt. † Hic pͥmũ g h
a ¶ ignem ⁊ alios.
in meſopotamia habitauit: qm̃ noluerũt ſequi deos i
¶ gentium.
patrũ ſuoꝝ q̃ erant in terra chaldeoꝝ. Deſerẽtes ita
a ¶ religionem. b ¶ mali ſunt in multitudine: boni in vnitate.
ꝙ̃ cerimonias patrũ ſuoꝝ/ que in multitudine deoꝝ
a ¶ mente ⁊ coꝛpoꝛe.
erant: vnũ deũ celi coluerũt: q̃ ⁊ p̃cepit eis vt exirẽt
† inde ⁊ habitarent in charrã †. Cũq; operuiſſet omnẽ k l
Gen.47.a a ¶ verbi dei. b ¶ in hierl'm aſcendit in egypto deſcendit.
terrã fames/ deſcẽderũt in egyptũ: illicq; ꝑ quadrin m
a ¶ multiplicati ſunt ſuper numerum.
gentos annos ſic multiplicati ſũt: vt dinumerari eo n
a ¶ pharao diabolus.
rũ nõ poſſet exercitus. † Cũq; grauaſſet eos rex egy/ o
†Exo.1.c a ¶ vel one. b ¶ nõ dei. c ¶ terrenis operibus.
pti/ atq; in edificatiõibus vꝛbiũm ſuarũ in luto ⁊ la
a ¶ coꝛde ⁊ oꝛe b ¶ nõ deos.
B tere ſubiugaſſet eos: clamauerunt ad deum ſuum:
a ¶ vltionem eoꝛum.
⁊ percuſſit totam terrã egypti plagis varijs. Cumq; p
a ¶ plagis ſuperati.
eieciſſent eos egyptij a ſe/ ⁊ ceſſaſſet plaga ab eis/ et
iterũ eos vellent capere ⁊ ad ſuũ ſeruitiũ reuocare: q
a ¶ ſummus hoꝛum omniũ. b ¶ rubꝛũ in quo baptiſma ſignificat.
fugiẽtib⁹ his/ deus celi mare aperuit/ ita vt hincinde r
Exo.14.g aque q̃ſi mur⁹ ſolidarentur ⁊ iſti pede ſicco fundũ ma
a ¶ multitudo vitioꝛum demonum.
ris ꝑambulãdo trãſirẽt. In q̃ loco dũ inũmerabilis
a ¶ baptiſmi b ¶ beati quoꝝ remiſſe ſunt iniquitates ⁊c̃.
exercit⁹ egyptioꝝ eos pſeq̃retur: ita aquis coopertus eſt/
vt nõ remaneret vl' vn⁹ qui factũ poſteris nũciaret.
Egreſſus etiã mare rubꝛum/ deſerta ſina montis oc s
a ¶ ante. b ¶ in deſerto huius mundi homines requieſcũt: nõ fi/
currerũt/ in quib⁹ nũq; homo habitare potuit/ vel fi t
lij hominum. a ¶ legis que ad litteram eſt amara. b ¶ indulcati ligno crucis ſanguine chꝛiſti ſpiritualiter intellecti.
Exo.15.d. lius hoĩs req̃euit. † Illic fontes amari obdulcati ſũt v
Exo.16.d eis ad bibendũ † ⁊ ꝑ annos q̃draginta annonã de ce
a ¶ vnde: Non enim in arcu meo ſperabo.
lo cõſecuti ſũt. Vbicũq; igreſſi ſũt/ ſine arcu ⁊ ſagit x
ta/ ⁊ abſq; ſcuto ⁊ gladio: deus eoꝝ pugnauit ꝓ eis
a ¶ impune.
vicit. Et nõ fuit qui inſultaret pplo iſti niſi quãdo re
ceſſit a cultu dñi dei ſui. Quotienſcũq; autem p̃ter y
a ¶ a deo ſuo. b ¶ captiuitatem.
ipm deũ ſuũ alterũ coluerũt/ dati ſunt in pꝛedã et in
a ¶ occiſionẽ. b ¶ nationib⁹. c ¶ quaſi nõ ex toto abiecit ſ; coꝛrexit.
gladium ⁊ oppꝛobꝛiũ. Quotienſcunq; autẽ peni/
tuerunt ſe receſſiſſe a cultura dei ſui/ dedit eis deus

* ei⁹ oꝛigine. a ¶ Et q̃. ⁊ q̃n. ſit ci. eoꝛũ. Vt audeãt C
ꝯfidere de defenſione eaꝝ. b ¶ Que etiã ſit vi. eoꝛũ.
In coꝛpoꝛib⁹: ⁊ audacia in mentib⁹. b ¶ Aut q̃ ſit mul.
eoꝛũ. i. quãta ⁊ qualiter armata. c ¶ Vel q̃s rex mi. eo
rũ. i. ꝙ̃ ꝓuidus ⁊ bellicoſus. d ¶ Et q̃re ꝑ oĩb⁹ ⁊c̃. i. ſi
nõ ꝯfidũt in p̃dictis: q̃ põt tũc eſſe cauſa ſue rebellionis.
e ¶ Qui habitãt in oꝛiẽte. Hoc videtur eſſe ꝯ̃ illud qđ
dr̃. ſ. ij. ca. Egredere aduerſus oẽ regnũ occidẽtis. Dicen
dũ ꝙ l; oẽs terre ſupꝛa noĩate ĩter q̃s eſt hierl'm ⁊ iudea:
ſint in ꝑte occidẽtali reſpectu regni aſſyrioꝝ: tñ reſpectu to
tius terre habitabilis iudea et alie terre q̃s ſubiugauerat
holofernes magis erãt oꝛiẽti ꝓpinque ꝙ̃ occidẽti: nec ob/
ſtat ꝙ hierl'm dr̃ eſſe in medio terre habitabilis. nã hoc dr̃
eo ꝙ eſt in q̃rto climate qđ eſt mediũ. climata ꝟo nõ diſtin
guuntur ſ̓m diſtãtiã ab oꝛiẽte in occidentẽ: ſed ſ̓m diſtãtiã a
meridie in aq̃lonẽ. f ¶ Tũc achioꝛ. Hic ꝯñr ponitur ipi⁹ Diuiſio
achioꝛ reſpõſio: q̃ pͥmo dat ſuã reſpõſionẽ. ſc̃do infert intẽ
tã cõcluſionẽ/ ibi: Nũc ḡ. Pꝛima in tres. Nã in reſpõſio/
ne achioꝛ pͥmo deſcribitur hebꝛeoꝝ gen⁹. ſecũdo eoꝝ ꝓgreſ/
ſus/ ibi: Cũq; operuiſſet. Tertio ipoꝝ virtus/ ibi: Vbicũ/
q; ingreſſi ſũt. ſicut petiuerat holofernes. Circa pͥmũ dicitur:
Tũc achioꝛ ⁊c̃. Erat enĩ pͥncipalis inter ammonitas: qui
deſcẽderãt de Loth nepote abꝛae: ꝓpter qđ ſciebat hiſto/
riã hebꝛeoꝝ: ex eodẽ genere deſcẽdẽtiũ: ⁊ idõ obtulit ſe ad
rñdẽdũ. g ¶ Ppl's iſte ex ꝓ. chal. ẽ. Vt hr̃ Gen. xj. d.
Tulit itaq; thare abꝛaã filiũ ſuũ ⁊ Loth filiũ arã filij ſui ⁊
ſarai nurũ ſuã: ⁊ eduxit eos đ vꝛ chaldeoꝝ ⁊c̃. h ¶ Hic pͥ.
in meſo. habitauit. Poſt exitũ de chaldea: vt hr̃ Gen.
xj. i ¶ Qm̃ no. ſe. de. pa. ſuoꝝ. idola colẽdo. k ¶ Et
habita. in charrã. Sic enĩ noĩatur hec ciuitas Act. vij. et
Gen. xj. noĩatur arã. Ciuitatũ enĩ noĩa ſ̓m diuerſitatẽ tẽpo/
rũ ⁊ linguarũ varie ꝓnũciantur. l ¶ Cumq; operuiſſet.
Hic ꝯñr deſcribitur ppli ꝓgreſſus. ⁊ pͥmo q̃tũ ad deſcẽſum
in egyptũ/ cũ dicitur: Cũq; operuiſſet oẽm terrã fa. de/
ſcẽ. in egyptũ. Vt habetur Gen. xlvij. m ¶ Illicq; ꝑ q̃/
dringẽtos annos. Qui incipiẽdi ſunt a ntiuitate iſaac:
⁊ terminãdi in exitu de egypto: vt declaratũ fuit Gen. xv.
n ¶ Sic multiplicati ſunt ⁊c̃. Vt hr̃ Exo. j. o ¶ Cũ/
q; grauaſſet eos rex egypti ⁊c̃. De iſto grauamine et
egypti ꝑcuſſione plagis multis: habetur in pꝛincipio Exo. vſ
q; ad. xiij. ca. p ¶ Cũq; eieciſſent eos. Hic ſecũdo de/
ſcribitur hebꝛeoꝝ ꝓgreſſus quãtũ ad mirabilẽ exitũ de egy/
pto/ cũ dicitur: Cũq; eieciſſent eos egy. Timoꝛe mortis
cõpulſi. Exo. xij. q ¶ Et iterũ eos vel. cape. Et ad ſuũ
ſeruitiũ reuocare Exo. xiiij. r ¶ Fugiẽtib⁹ his/ de⁹ ⁊c̃. D
Et hoc totũ hr̃ Exo. xiiij. s ¶ Egreſſis etiã mare ⁊c̃. S;
cõtrariũ videtur Exo. xv. d. vbi dr̃: Tulit aũt moyſes iſrl' de
mari rubꝛo: ⁊ egreſſi ſunt in deſertũ ſur. Dicẽdũ ꝙ hic bꝛe
uiter repetitur hiſtoꝛia exitus filioꝛum iſrl' de egypto: ꝓpter
quod nõ expꝛimuntur hic oĩa loca: ſed ſolum notabilia inter
que eſt mons ſynai: ad quẽ pplus tẽdebat. t ¶ In qui/
bus nunq; hõ habitare potuit. Pꝛopter locoꝝ ſteri/
litatẽ: ⁊ loquitur hic de habitatione in ciuitate vel villa. pa/
ſtoꝛes enĩ aliqui poterant ibi gregẽ paſcere: ſicut legitur de
moyſe Exo. iij. v ¶ Illic fon. amari obdulcati ſunt
eis Exo. xv. Et ꝑ annos. xl. annonã de celo conſecuti ſunt
Exo. xvi. x ¶ Vbicũq;. Hic ꝯñr deſcribitur hebꝛeoꝝ vir/
tus que nõ erat ex homĩbus ſed ex ꝓtectiõe diuina: ꝓpter
qđ dicitur: Vbicunq; ingreſſi ſunt ſine arcu ⁊c̃. Licet
enĩ pugnauerũt cũ amalech in armis: ⁊ cũ alijs ſeptem gẽ/
tibus quas expulerũt de terra ꝓmiſſionis: tamẽ nõ habue
runt victoꝛiam per arma/ ſed virtute diuina. vnde ⁊ ama/
lech pꝛecibus moyſi fuit debellatus: vt dictũ eſt ca. p̃ceden
ti. ⁊ in pugna Joſue cõtra reges chanaan lapides grandi
nis interfecerunt aduerſarios: et ſol ſtetit ĩmobilis ſpatio
vnius diei Joſue. x. y ¶ Quotiẽſcũq; autẽ p̃ter ipm
deũ ⁊c̃. Iſta patent ex decurſu libꝛi Judicũ ⁊. iiij. Regũ.
* Deniq;
* pari. f ¶ Tũc achioꝛ ⁊c̃. ꝑ iſtũ q̃ gẽtilis erat ⁊ multa Moꝛaliter
de diuinis bñficijs filijs iſrl' collat' narrauit: q̃ꝝ ſenſus my
ſtici ĩ locis ſuis poſiti ſũt ex q̃b⁹ ĩ fine ꝯcluſit ꝯciliũ ꝯ̃ filios
iſrl'. ſ. q̃liter poſſent faciliter debellari. ſignificantur heretici q̃
ex ꝟbis xp̃i ſtudẽt catholicos ĩpugnare: ſicut iulian⁹ apoſta
ta ex h̓ ꝙ xp̃s dicit Luc. xiiij. f. Niſi q̃s renũciauerit oĩb⁹ q̃
poſſidet nõ põt me⁹ eẽ diſcipul⁹. facultates ⁊ p̃rimonia xp̃i
anoꝝ auferebat: ⁊ ſic auariciã ſuã ex euãgelij teſtĩonio colo
rabat ⁊ ſilr̃ heretici erroꝛẽ ſuũ ſtudent ſacre ſcripture teſti/
monijs colerare.

¶ inimicis.
ꝶ cęli vtutē reſiſtēdi. Deniq; chananeū regē ⁊ iebuſęū ⁊ phe a
reçęū ⁊ ethęū ⁊ euęū ⁊ amorręū: ⁊ oēs potētes in eſebon ꝓ
ſtrauerūt: ⁊ terras eoꝝ ⁊ ciuitates eoꝝ ipſi poſſiderūt: ⁊ vſ/
q; dū nō peccarēt i ↄſpectu dei ſui: erāt cū illis bona. De⁹
eni illoꝝ odit iniq̄tatē. Nā ⁊ añ hos annos cū receſſiſſent a b
¶ p̄ceptis. a ¶ ꝓficerent. b ¶ a terra ſua.
via quā dederat illis deus vt ambularēt in ea / exterminati
ſunt p̄lijs a multis nationib⁹ ⁊ plurimi eorū captiui abdu/
¶ per penitentiā.
cti ſunt in terrā nō ſuā. Nuper aūt reuerſi ad dn̄m deū ſuū c
ex diſperſione q̄ diſperſi fuerāt: ⁊ adunati ſunt: ⁊ aſcēderūt d
¶ viſionē pacis. ¶ vel eoꝝ.
mōtana hec oīa: ⁊ iterū poſſidēt hierl̄m / vbi ſūt ſctā ſctōꝝ.
Nunc ergo mi dn̄e ꝑquire ſi eſt aliq̄ iniq̄tas eorū in cōſpe/ e
ctu dei eorū: aſcendamus ad illos: q̄m tradēs tradet illos
deus eorū tibi: ⁊ ſubiugati erūt ſub iugo potentię tuę. Si
vero nō eſt offenſio populi huius corā deo ſuo / nō poteri/
†ſ.13.d mus reſiſtere illis: † quoniā deus eorum defendet illos: et
erimus in opprobriū vniuerſę terrę. Et factū eſt cum ceſ/ f
a ¶ qui faſtu mūdi ſuperbiūt: p̄conia veritatis audire nō poſſunt: ⁊ p̄dicato/
ribus cū ceteris fidelibus mortē minant.
ſaſſet loqui achior verba hęc / irāti ſunt omnes magnates
holofernis: ⁊ cogitabāt interficere eum / dicentes ad alter/
a ¶ cuius temeritatis. b ¶ fideles.
utrum: Quis eſt iſte qui filios iſrael poſſe dicat reſiſtere re
a ¶ diabolo. b ¶ demonijs vitijs q̄buſlibet malis. c ¶ nō enī vidēt fidei ſcu
gi nabuchodonoſor ⁊ exercitibus eius: homines inermes
tum: galeā ſpei ⁊ gladiū verbi dei. ¶ pugnandi.
et ſine virtute: et ſine peritia artis pugnę: Vt ergo agno/ g
¶ putat fallere.
ꝗ ſcat achior quoniā fallit nos: aſcēdamus in montana: ⁊ cū
capti fuerint potētes eoꝝ / tunc cū eiſdē gladio tranſuerbe
¶ non celi.
rabit: vt ſciat oīs gēs: q̄m nabuchodonoſor deus terrę: eſt h
et pręter ipſum alius nō eſt. Capl'm. VI

F Actū eſt aūt cū ceſſaſſet loqui: indignatus ho i
lofernes vęhemēter dixit achior: Quoniā pro
phetaſti nobis / dicens: ꝙ gens iſrl' defendat a
deo ſuo: vt oſtendā tibi q̄m nō eſt deus niſi nabuchodono
ſor: cū ꝑcuſſerimus eos oēs ſicut hominē vnū: tunc ⁊ ipſe
cum illis aſſyrioꝝ gladio interibis: ⁊ oīs iſrael tecū ꝑditio
ne diſperiet: ⁊ probabis quoniā nabuchodonoſor dn̄s ſit
vniuerſę terrę. Tuncq; gladius militię meę trāſiet per late k
ra tua: ⁊ confixus cades inter vulneratos iſrael: et non re/
ſpirabit vltra donec extermineris cum illis. Porro autē l
ſi ꝓphetiā tuam verā exiſtimas / nō concidat vultus tuus:
⁊ pallor qui faciē tuā obtinuit abſcedat a te: ſi verba mea
hęc putas impleri nō poſſe. Vt autē noueris q; ſimul cum
a ¶ turbe periture p̄cones vitat' adiūgere ſtudēt: ꝑditos enī putāt q̄s a ↄſor
tio ſuo ſeparāt: ⁊ fidelib⁹ xp̄i aſſociāt. vn̄: Tu diſcipul⁹ ei⁹ ſis: nos aūt moyſi.
illis hęc experieris: ecce ex hac hora illorū populo ſocia/
beris: vt dum dignas mei gladij penas exceperint: ipſe ſi/
a ¶ pſecutoribus fidei.
mul vltioni ſubiaceas. Tunc holofernes p̄cepit ſeruis ſu/ m
a ¶ quēlibet confeſſorē chriſti preconē veritatis. b ¶ ſeparatū a ſe.
is vt cōprehenderēt achior ⁊ ducerēt eū in bethuliā / ⁊ trā
a ¶ quos ꝑdendos putauit.
derēt eum in manus filioꝝ iſrl'. Et accipiētes eū ſerui holo
a ¶ cupiūt enī tales ꝑ illicita deſideria trahere ad viā latā q̄ ducit ad mortē.
lofernis: ꝓfēcti ſunt per campeſtria: ſed cū appropinquaſ
a ¶ p̄dicatores teſtimonia ſcripturaꝝ cōtra iaculātes.
ſent ad montana exierunt ↄtra eos fundibularij. Illi autē n o

a a ¶ Deniq; chananeū regē ⁊c. vt ptz Jo G
ſue. xij. b ¶ Nam ⁊ añ hos an. cū receſſiſ.
a via quā dede. illis deus. ſcz tp̄e trāſmigra/
tionis Joakim ⁊ captiuitatis facte ſub ſedechia
exterminate ſunt p̄lijs per reges aſſyrioꝝ ⁊ egy/
pti: vt ptz. iiij. Regū. ⁊ plurimi eoꝝ captiui addu
b cti ſūt. Primo per teglathphalaſar. iiij. Reg. xv.
Secūdo ꝑ Salmanaſar. iiij. Reg. xvij. ⁊ hoc quā
tum ad regnū iſrl'. quantū vero ad regnū iuda ꝑ
regē babylonis. p̄mo tēpore ioachin filij Joſie.
ſecūdo tēpore Joachin filij eius. iiij. Reg. xxiiij.
tertio tēpore ſedechie. iiij. Regū. xxv. c ¶ Nup
c autē reuerſi ad dn̄m ⁊c. ſcz tp̄e cyri qui dedit
populo licentiā redeundi. d ¶ Et aſcenderūt
d montana. i. iudeā que eſt mōtuoſa. e ¶ Nūc
ergo. Narrata iudeorū hiſtoria. hic conſequēter
achior cōcludit intentū dicēs: Nunc ergo dn̄e mi
e ⁊c. ad hoc enī p̄dicta narrauerat: vt holofernes
ſciret nō ſe poſſe filios iſrl' capere niſi ꝑ offenſam
dei ſui: ⁊ ptz lr̄a: f ¶ Et factū eſt. Poſtq; poſi
ta eſt achior reſpōſio. hic ↄſequēter ponit aſſyrio Diuiſio
rū indignatio. ⁊ p̄mo q̄ntum ad duces exercitus.
ſcd̄o q̄ntum ad principē eius ſequēti ca. Circa pri
mū dicit: Et factū eſt cū ceſſaſſet loq̄ ⁊c. ira/
f ti ſunt oēs magnates holofernis: ex fine ſue nar
rationis in qua cōcluſerat eos nō poſſe ꝓpria vir
tute iudeos debellare. ⁊ patet ſententia vſq; ibi:
g ¶ Vt ergo agnoſcat achior q̄m fallit nos.
Jd eſt falſis verbis decipe nos intēdit. h ¶ Vt
ſciat oīs gens q̄m nabucho. deus ter. eſt:
nō dicūt deus celi ſed terre: vident enī illius er/
roris fuiſſe qui dicebāt diuinā ꝓuidentiā ad cele
ſtia ſe tm̄ extendere: am ꝙ dicit Job. xxij. c. Circa
cardines celi ꝑambulat nec noſtra cōſiderat. hoc
autē nomē deus impoſitū fuit a ꝓuidētia rerū et
gubernatione: ⁊ ideo deū terre dicebāt: cuius re/
g gnū ad plura terrena ſe extēdit. intētio v̄o regis
nabuchodonoſor ⁊ ſui exercitus erat onmē terrā
ſuo ſubiugare dn̄io: vt dictū eſt. s̄. ca. ij. ꝓpter qd
a ſuis denominabat de⁹ terre. Ca. VI h

F Actū eſt autē. Hic ↄſequēter deſcri/ Diuiſio
bit indignatio holofernis. ⁊ primo ver
h bis iniurioſis. ſecūdo factis / ibi: Tunc
holofernes. Circa primum patet littera vſq; ibi:
i k ¶ Tuncq; gladius militie mee. Ex quo vi
detur ꝙ intendebat eum interficere pluribus pla
gis ⁊ cruciatibus: vt exprimit infra eo. ca. tunc et
ipſum achior diuerſis iubeat interire ſupplicijs.
ideo nō dicit militis ſed militie: q; intēdebat eū
militū ludibrio exponere. l ¶ Porro aūt ſi ꝓ
phe. tuā verā exi. ⁊c. nō fuit mirū ſi achior tūc
timuit: Tum q; inter eos erat ſicut agnus inter
lupos: Tum licz q; firmiter teneret deū hebreos
poſſe defendere: tamē neſciebat ſi eū offendiſſent
k vel nō: ꝓpter qd hoc inq̄rere cōſuluerat. Cetera
patēt. m ¶ Tunc holofernes. Hic ↄſequent
oſ̄ndit ei⁹ indignatio factis ⁊ p̄mo achior hebreis Diuiſio
l tradēdo. ſecūdo eos crudeliter inuadēdo: ſicut di
xerat indignat⁹. ſecūda incipit ca. vij. Prima di/
uidit in tres: q; primo deſcribit achior traditio:
ſecūdo traditi diſquiſitio / ibi: Porro filij iſrael.
tertio diſquiſiti ↄſolatio / ibi: Cunq; vniuerſa. pri
ma pars ptz vſq; ibi: n ¶ Exierūt cōtra eos
fundi. ⁊ dicunt a funda ⁊ bale grece qd eſt ꝓie/
ctio latine: q; cum funda ꝓijciunt lapides quorū
ictus graues ſunt maxime quādo deſcēdunt a ſu/
periori parte. o ¶ Illi autē diuerten. a late
re mon. ligaue. achior ad arborē in mani.
m volētes ſe expedire de achior: cum tali tamē ſecu
ritate ꝙ non poſſet manus hebreorum effugere.
Porro. hic

Moraliter. i ¶ Et factū eſt qd cum ceſſa. Moraliter
loq̄ ⁊c. Per hoc ꝙ iſte dicēs veritatē incurrit ſu
perboꝝ indignationē: ſignificant illi qui arguūt
obſtinatos: q; nō ſequit inde correctio: ſed cōtra
eos indignatio. vn̄ dicit Johānes os aureū. Jn/
currit odiū qui arguit criminoſos. Prelat⁹ tm̄ q
n o tenet ex officio corrigere: nō debet propter hoc a
correctione

a ¶ q̄r militē xp̄i quē ſeducere nō pñt crucis ac paſſiōis ei⁹ ſociū faciūt.
diuertētes a latere mōtis ligauerūt achior ad arborē
manib⁹ ⁊ pedib⁹: ⁊ ſic vinctū de reſtib⁹ dimiſerūt eū: ⁊
a ¶ nō correcti ſed peiores augmēto ſcelerū. b ¶ priſtinū errorē.
reuerſi ſūt ad dominū ſuū. Porro filij iſrl' deſcēdētes a
a de bethulia venerūt ad eū. Quē ſoluētes ad bethuliā
duxerūt: atq̃ in medio ppl'i illū ſtatuētes pcōctati ſūt b
q̄d rerū eſſet q̄ illū vinctū aſſyrij reliq̄ſſent. In dieb⁹ c
illis erāt illic pncipes: oçias fili⁹ micha de tribu ſyme
on: ⁊ charmi q̄ et gothoniel. In medio itaq̃ ſenior̄ et
in ɔſpectu oīm achior dixit oīa q̄ locut⁹ ip̄e fuerat: ab
holoferne interrogat⁹: ⁊ q̄liter ppl's holofernis voluiſ
ſet ꝑpter hoc vbū iterficere eū: ⁊ quēadmodū ip̄e ho
lofernes irat⁹ iuſſerit eū iſraelitis hac de cauſa tradi:
vt dū vinceret filios iſrl': tūc etiā ip̄z achior diuerſis iu
beat iterire ſupplicijs: ꝑpt hoc q̄ dixiſſet: de⁹ celi de d
fenſor eor̄ eſt. Cūq̃ achior vniuerſa hec expoſuiſſet: e
oīs ppl's cecidit in faciē adorans dn̄m: et cōmuni la/ f
mētatiōe et fletu vnanimes p̄ces ſuas dn̄o effuderūt/
a ¶ q̄ oīa feciſti oīa potes. b ¶ ne diſſimules peccata eorū.
dicētes: Dn̄e deus celi ⁊ terre intuere ſupbiā eor̄ et
a ¶ q̄ humilia reſpicis. b ¶ mentis que tibi ſola placet.
reſpice ad noſtrā humilitatē ⁊ faciē ſanctorū tuorū at g h
a ¶ confidentes. b ¶ nō de ſe.
tēde: ⁊ oſtēde q̄m nō derelinq̄s p̄ſumētes de te: ⁊ p̄ſu
a ¶ qui gloriat' in dn̄o glorieſ.
mētes de ſe/ ⁊ de ſua virtute gloriātes humilias. Fini
to itaq̃ fletu ⁊ p totā diē orōne ppl'orū cōpleta: cōſo/ i
a ¶ confidentes orationem ſuam eſſe exauditam.
lati ſūt achior/ dicētes: De⁹ patrū noſtrorū cui⁹ tu vir k
a ¶ remunerator. b ¶ qui meruiſti.
tutē p̄dicaſti: ip̄e tibi hanc dabit viciſſitudinē: vt eorū l m
a ¶ q̄ ipſi tuum.
magis tu interitū videas. Cū vero dn̄s deus nr̄ dederit n
a ¶ interemptis hoſtibus.
hāc libertatē ſeruis ſuis: ſit ⁊ tecū deus in medio nr̄i: o
vt ſicut placuerit tibi: ita cū tuis oībus ɔuerſeris no/
biſcū. Tūc oçias finito cōſilio ſuſcepit eum in domū p q
b ſuā/ ⁊ fecit cenā magnā. Et vocatis oībus p̄ſbyteris: r
a ¶ ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū habitare fratres in vnū.
ſimul expleto ieiunio refecerāt. Poſtea vero ɔuocatus s t
a ¶ dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit'. b ¶ maledict⁹ hō q̄ ɔfidit ī ho. ⁊c̄.
oīs ppl's p totā noctē intra ecclīam orauerūt petētes v
auxiliū a deo iſrael.

Ca. VII

a ¶ Myſticus. b ¶ cōplicibus.
Holofernes aūt altera die p̄cepit exerciti x y
a ¶ ecclīam que eſt domus dei.
bus ſuiſ vt aſcēderēt ɔ bethuliā. Erāt aūt
pedites bellatorū cētū viginti milia: et eq̄
tes vigintiduo milia: p̄ter p̄parationes virorū illorū
quos occupauerat captiuitas: ⁊ adducti fuerāt de ꝑ/
uincijs ⁊ vrbibus vniuerſe iuuētutis. Omēs paraue
rūt ſe pariter ad pugnā cōtra filios iſrl': et venerūt per z
crepidinē mōtis vſq̃ ad apicē: qui reſpicit ſup dotha
im a loco q̄ dicit' belma vſq̃ ad celmon qui eſt ɔtra eſ/

Ca. VI

A a ¶ Quē ſoluētes. Doctores ecclīe ad ar/borē ligatū ſoluūt cū ca thecuminos ſuos / nec pſecutor̄ rabiē nec mortē ptimeſcere docēt. q. ad arborē ligatū ſoluūt cū a formidīe crucis mētē pauidā eruūt ⁊ ad patiēdū inſtruūt: hoc autē meli⁹ fit ſi (exēplo oçie ⁊ charmi q̄ ɔfortātes achior p̄ces deuotas cuz oī pplo nō effuderūt) magiſtri ecclīe cū ceteris fidelibus auditores ſuos dn̄o cōmēdauerint de/uotis p̄cib⁹ vt ei⁹ dono habeat': qđ hūana infirmitas nō meret'.

b ¶ Et fe. cenā ma. Cenā magnā expleto ieiunio facit q̄ animā diu lāguidā: ⁊ pane vbi indignā euāgelica doctri/na ⁊ dapib⁹ virtutū re/fecit. Huic cōuiuio ad/uocant' oēs p̄ſbyteri vt exhortatiōib⁹ ⁊ exēplis corroborētur neophiti ad fidem accipiendam vel conſeruandam.

Incidi

Ni. de ly.

✻ a ¶ Porro. Hic ɔñter deſcribit' traditi diſq̄ſitio/ cū ſubdit': b ¶ In medio ppl'i il. ⁊c̄. Mirabāt' eni de tali ligatiōe ipſius tāq̃ de re inſolita. c ¶ In dieb⁹ illis ⁊c̄. Hoc interponit': q̄r corā eis pncipaliter adductus fuit achior. ⁊ ſubdit' achior rn̄ſio/ cū dicitur: Dixit achior oīa. ⁊ patz lr̄a vſq̃ ibi: d ¶ Propt' hoc qđ ⁊c̄. Nō enim credebāt dei celi ꝓuidētiā ad hec īferiora ſe ex/tēdere: vt p̄dictū ē: nec p ɔñs ei⁹ defenſionē. e ¶ Cūq̃ achi. vni. Hic ɔñr deſcribit' iter/rogati vl' diſq̄ſiti ɔſolatio. ⁊ p̄mo p orōnē de/uotā/ cuz d': f ¶ Oīs ppl's ce. in fa. Hūiliter ⁊ deuote dep̄cātes: vt de⁹ liberaret eos cū ip̄o achior de manibus holofernis. g ¶ Re/ſpice ad no. hu. Qui nō ɔfidim⁹ de nr̄is meritis vl' vtute: ſz de tua bonitate. h ¶ Et fa. ſan. tuo. at. ſ. abraaz/ iſaac/ iacob ⁊ alior̄ ſanctor̄ patrū: vt eor̄ meritis liberemur. i ¶ Oratiōe po. cō. cōſo. ſūt achior. In fine orōnis di/uinit⁹ cōfortati: nā melior eſt finis orōnis q̄ principiū Eccs. vij. b. k ¶ De⁹ patrū no. cui⁹ tu ⁊c̄. Aſſyrijs nunciando. l ¶ Ipſe. Remunerator. m ¶ Tibi hāc dabit viciſſitudine ⁊c̄. Hoc dixerūt cōfidentes de diuino auxilio. n ¶ Cū vero. Hic ſecūdo cōſolant' achior ei cū ip̄is habitationē libe

rā offere

rā offerendo/ dicentes: Cū vero dn̄s de⁹ noſter de/derit hanc libertatē ſer/uis ſuis. i. nos liberauerit de manibus holofernis. C

o ¶ Sit et tecū deus in medio nr̄i: ſicut placuerit tibi ⁊c̄. i. accipias ritū ⁊ legē noſtrā vel nō accipias: nō eni gētiles tenebant' ad legē moſaicā: ſed ſufficiebat eis ad ſalutē credere vnum deū remuneratorē bonorū: ſm cōſiliū volūtatis ſue: ſm qđ d' heb. xj. b. Accedētē ad deū oportet credere q̄r eſt: ⁊ inquirentib⁹ ſe remunerator ſit: ⁊ in hoc articuli fidei implicite ɔtinent': talis aūt erat achior q̄uis eſſet gentilis: vt ſatis patz ex dictis.

p ¶ Tūc ozias finito cōſilio. Hic tertio conſolant' achior: cenā ei honorabilez faciēdo/ cū dicit': Tūc ozi/as q̄ princepſ erat ppl'i. vt p̄dictū eſt. q ¶ Suſcepit eū ī domū ſuā. Que erat honorabilior ceteris.

r ¶ Et vocatis omibus preſbyteriſ. Ut cena eſſet magis honorabilis.

s ¶ Refecerunt. ſ. achior ⁊ ſeip̄os ad nature ſuſtentationē. t ¶ Poſtea ve. cōuocatus oīs ppl's. A ſa/cerdotib⁹. v ¶ Intra ec/cleſiā orauerūt. Licz enī eſſet vnicū tēplū in hieruſa/lē in quo licitū erat offerri ſacrificiū: tamē in ſingulis ci/uitatibus erāt ſynagoge: in quibus cōueniebat ppl's ad orandum ⁊ audiendum dei verbum.

D Moraliter

✻ correctione ceſſare.

a ¶ Porro fi. iſrl' ⁊c̄. Per iſtos q̄ deſcēderūt ad ſoluē/dū achior vincula. ſignificāt' p̄dicatores ⁊ cōfeſſores q̄ ex fraťna charitate cōdeſcēdūt ſoluere vincula peccatorū: ⁊ inter iuſtos dant peccato/ribus locū: ⁊ faciūt eis de ſacramento eucharīſtie nobi/le conuiuiū.

Ca. VII

Holofernes aūt altera die. Hic ɔſeq̄nter deſcribit' holofernis indignatio po/pulū iſrael crudeliter perſe/quendo: vbi primo ponitur ſuperba oppugnatio vrbis. ſecūdo dura coartatio ſitis/ ibi: Porro holofernes. ter/tio pauida obiurgatio ple/bis/ ibi: Tunc ad oçiā. quarto indiſcreta cōuentio ducis/ ibi: Et cū fatigati. Circa primū dicit': Holofernes autē altera die ⁊c̄. i. in craſtino traditionis achior vt citius impleret crudelitatē quā predixerat. y ¶ Precepit exercitibus ſuis. Ut oſtēderet ma/gnitudinē ſue poteſtatis. Cetera patēt vſq̃ ibi: z ¶ Et venerunt per crepidinē montis. i. concauitatez ip̄ius p̄cipitē.

Diuiſio

✻ Filij autē

Moraliter. x ¶ Holofernes aūt ⁊c̄. Per hoc q̄ iſte totū exercitū ɔgregauit ad filios iſrl' inuadēdū: eo q̄ ſibi reſiſtebāt:

Moraliter

✻ ſignificat'

a ¶ Incidi p̄ce. Doctrinā euāgelij quā ex fonte viuo ꝓcedentē doctores ſpūſſancti gr̄a illumīati p oris ſui fiſtulā in ciuitatē eccl'ie introducūt. hāc pſecutores fideliū ꝓhibēdo: ⁊ mortē minādo auferūt: vt potius ſpūalis indigentia occidat. b ¶ Erāt tn̄ nō lon. a mu. fon. ſicut in libro
1.Re.13.d Regū philiſtijm fabros ferrarios auferūt ne faciant hebreis aut lanceā aut gladiū. Et deſcēdit oīs iſrl' ad philiſtijm vt exacueret vomerē: ⁊ ligonē: ⁊ ſecurim ⁊ ſarculū. hoc enī maxīe diabolus ſtudet vt doctrine flucta ⁊ virtutū arma auferat: ⁊ ſic nequitiā ſuā in interitū ſeruo⁊ dei velociter expleat: hic p̄ncipes gentiū ⁊ iulianus apoſtata nō ſolū diuinā ſed et hūanā xp̄ianis īterdicūt ph̄iam. c ¶ Tūc ad oziā. carnales q̄ dicunt
Mat.15.a dn̄e do. cor aūt eorū lōge ē a me. Sunt enī in ſagena dn̄i ⁊ boni ⁊ mali piſces vſq; ad littus futuri iudicij: q̄ p̄ntis vite incōmoda grauiter ferētes: malū p̄ſentibus vti delitijs q̄ celeſtia bona ſibi ī futuro reſeruari: q̄ magros ſuos īportunis q̄rimonijs affligūt/ et ſibi ad luxum ſeculi aſſentire cogunt. vñ ſequit̄: Et cū fatigati his clamorib⁹ ⁊ his fletib⁹ laſſati ſiluis ⁊c. Et hos q̄n.

Nico. de lyra

a ¶ Filij autē iſrl' vt vi. mul. tantā ⁊ ſic armatā. b ¶ Proſtrauerūt ſe ſu. ter. humiliter ⁊ deuote petētes diuinū auxiliū. c ¶ Et aſſumē. ar. ſua bel. ⁊c. ne omittētes qḋ facere poterāt humana via deū tēptare viderent̄. d ¶ Porro ho. Hic oñr ponit̄ dura coartatio ſitis/ cum dicit̄: Porro holofer. dum cir. p gyrū aquedu. illo. i. exiſtētiū in bethulia. e ¶ A parte auſtra. extra ci. di. ſcz curſuz ſuū. Erat enī fons ille extra ciuitatē ex quo p aqueductū fluebat aqua intra ciuitatē. f ¶ Et incidi p̄ce. aquedu. vt aqua declinaret alibi g ¶ Ex q̄b⁹ fur. videbā. hau. ꝓpter timorē aſſyrio⁊ exiſtētiū ī obſidiōe. h ¶ Sz filij am. ⁊ mo. iſti enī odiebant iudeos: vt pt3 ex libris Judicū ⁊ Regū: ideo dederūt ɔtra eos ɔſiliū. i ¶ Filij iſrl' nō in lan. nec in ſagit. ɔfi. q. d. nō habēt arma nec exercitū p̄liandi: ꝓpter qḋ nō venient cōtra nos in cāpum: ⁊ ideo ſi ponant̄ cuſtodes fontiū/ morietur ſiti. vl' ad ſe reddendū erūt cōpulſi. k ¶ Et placue. hec ver. corā holo. q: videbant̄ ſibi vtilia eſſe. Cetera patēt vſq; ibi: l ¶ Ita vt nō eēt in. ciui. vñ ſa. vel vna die. ſi q̄libet biberet ꝓ ſua volūtate: verūtamē poterant aque
†Ps.105. ſufficere per q̄nq; dies poſitis in arta neceſſitate: ꝓpter qḋ talis terminus fuit poſitus: vt habet̄. ī. eo. ca. m ¶ Tūc ad oziā ⁊c. ſimul vna vo. Hic cōſequēter ponit̄ q̄ruloſa murmuratio plebis dicētis ad oçiā p̄ncipē ciuitat'. n ¶ Judicet dn̄s inter nos ⁊ te qm̄ feciſti in nos ma. ⁊c. multitudo enī afflicta ſiti volebat q ciuitas redderet̄: qḋ oçias ⁊ ſacerdotes impediebāt: ꝓpter qḋ multitudo oçiam p̄ncipē ad diuinū iudiciū aduocabat: imputans ſupbie defenſionē ciuitatis. ideo ſubditur: o ¶ Et ꝓpter hoc. i. ꝓpē talē rebellionē. p ¶ Vēdidit nos de⁹ in ma. eorū. i. totaliter tradidit ſubtrahēdo nobiſ ſuū auxiliū. ideo ɔcludit̄ ciuitat' traditio/ cū dicit̄: Et nunc cōgregate vniuerſos ⁊c. ⁊ ſubdit̄ hui⁹ traditiōis rōnē cū dicit̄: q ¶ Meli⁹ eſt enī vt capti. bn̄di. dn̄m vi ⁊c. i. min⁹ malū: qḋ cōparatū ad maius habet rōnē boni. r ¶ Conteſtamur hodie celū ⁊ terrā et deum patrē noſtrorum. i. contra te ⁊ ſacerdotes adducimus in teſtimoniū q inique agit' niſi tradatis ciuitatē cum ſit min⁹ malū. s ¶ Qui vlciſcit̄ nos ſm peccata no. ⁊c. Ideſt punit ſm peccata noſtra. Cetera patēt vſq; ibi: Tu qui

¶ fideles.
drelon. Filij aūt iſrl' vt viderūt multitudinē illo⁊ a
a ¶ humiliter orātes. b ¶ memoriā fragilitatis habētes: vnde Memēto homo q: cinis es ⁊ in cinerē reuerteris.
ꝓſtrauerūt ſe ſup terrā/ mittētes cinerē ſup capi- b
ta ſua: vnanimes orātes: vt de⁹ iſrl' miſcdiam ſuā
¶ virtutū ſtudia.
oſtenderet ſup pplm ſuū. Et aſſumētes arma ſua c
a ¶ mētis penetralia ne hoſtis aditū inueniat p quē delectatiōes
bellica/ ſederūt p loca q̄ anguſti itiner' tramitē di
carnales noxie cogitatōis inducat. a ¶ aſſidue. ¶ ꝓſperitate.
rigūt iter mōtuoſa/ ⁊ erāt cuſtodiētes ea tota die
a ¶ aduerſitate. b ¶ querēs quē deuoret.
⁊ nocte. Porro holofernes dum circuīuit p gyrū d
a ¶ viuus. b ¶ abundabat. c ¶ calore ſpirituſſancti.
reppit q fons q̄ influebat ī aq̄ductū illo⁊/ a pte auſtrali/ extra ciuitatē dirigeret: ⁊ icidi p̄cepit aque e f
a ¶ dogmata pho⁊ q̄ ſciētie ⁊ honeſtatis aliqḋ conferūt ſolatiū.
ductū illo⁊. Erāt tn̄ nō lōge a muris fontes ex q̄- g
bus furtim videbāt̄ haurire aquā: ad refocillādū
a ¶ iniqui. b ¶ turbidi populi. c ¶ ex leges.
poti⁹ q̄ ad potādū. Sed filij ammon ⁊ moab acceſſerūt ad holofernē/ dicētes: Filij iſrl' nō in lan h i
cea nec ī ſagitta ɔfidūt: ſed mōtes defendūt illos
⁊ muniūt illos colles ī p̄cipitio ɔſtituti. Vt ḡ ſine
ɔgreſſione pugnę poſſis ſupare eos/ pone cuſtodes fontiū/ vt nō hauriāt ex eis ⁊ ſine gladio iterficies eoſ: vl' certe fatigati tradēt ciuitatē ſuā quā
putāt ī mōtib⁹ poſitā ſupari nō poſſe. Et placuert k
vba hec corā holoferne ⁊ corā oib⁹ ſatellitib⁹ ei⁹:
⁊ ɔſtituit per gyrū cētenarios p ſingulos fontes.
Cūq; iſta cuſtodia p dies viginti fuiſſet expleta:
defecerūt ciſterne et collectiōes aqua⁊ oibus inhabitantib⁹ bethuliā: ita vt nō eſſet intra ciuitatē l
vñ ſatiarent̄ vel vna die: qm̄ ad menſurā dabat̄
c pplis aqua q̄tidie. Tūc ad oçiā ɔgregati oēs viri m
feminęq; iuuenes ⁊ puuli: oēs ſiml' vna voce dixerūt: Judicet de⁹ inter nos ⁊ te: qm̄ feciſti ī nos n
mala/ nolēs loq̄ pacifice cū aſſyrijs: ⁊ ꝓpter hoc o
vendidit nos de⁹ in manib⁹ eorū: et ideo nō eſt q̄ p
adiuuet: cū ꝓſternamur ante oculos eo⁊ in ſiti ⁊
pditione magna. Et nūc cōgregate vniuerſos q̄
in ciuitate ſunt vt ſpōte tradamus nos oēs pplo
holofernis. Melius eſt enī vt captiui bn̄dicam⁹ q
dn̄m viuētes/ q̄ moriamur ⁊ ſimus opprobriū oī
carni: cū videam⁹ vxores nr̄as et infantes nr̄os
mori an̄ oculos nr̄os. Cōteſtamur hodie celū et r
terrā/ ⁊ deū patrū noſtro⁊ q̄ vlciſcit̄ nos ſm pctā s
nr̄a/ vt iā tradat' ciuitatē in manu militię holofernis: et ſit finis nr̄ breuis in ore gladij: q̄ lōgior efficit̄ in ariditate ſitis. Et cū hęc dixiſſent/ fact⁹ eſt
fletus ⁊ vlulat⁹ magn⁹ in eccl'ia ab oibus: ⁊ p multas horas vna voce clamauerūt ad deū/ dicētes:
†Peccauim⁹ cū patrib⁹ nr̄is/ iniuſte egimus: iniq́-

Moraliter
✳ ſignificat̄ q diabolus vltimū de potentia facit ad debellandum illos qui ſtudent ſibi reſiſtere vigoroſe. d ¶ Porro holofernes dux circuīit per gyrum ⁊c. Per fontem qui influebat aqueductū in bethulia: ſignificat̄ chriſtus qui fons eſt gratie a quo aqueduct⁹ gratie fluit in eccleſia. hunc autem fontem diabolus nō poteſt tangere: ſed gratie fluxum prout recipitur in hominibus frequenter intercidit per peccatum mortale. g ¶ Erāt tamen longe a muris fontes. Per quos ſignificātur ſacre ſcripture quarum potu refocillantur exiſtentes in cordis amaritudine: propter quod diabolus nititur eos ab hōc potu ſimpliciter arcere vt ſic valeat eos ſuperare. m ¶ Tunc ad oziā congregati omnes viri femineq;. Per iſtos ſignificantur queruloſi de defectu victualium et potiſſime religioſi qui non ſunt contenti de his que miniſtrantur ſibi: et eorum querimonia aliquando ſuperiorem inducit ad concedendū aliqua inconueniētia per que leditur ordinis diſciplina. Unde dicit Greg⁹. in moralitati. Pro qualitatibus ſubditoruz diſponunt̄ acta regentium: vt ſepe pro malo gregis etiam veri boni delinq̄t vita paſtoris.

A a ¶ Et hos qnqꝫ di. ꝛc. Quinqꝫ
dies qnqꝫ ſenſus corpis qbus pſens
vita ducit: qſi.v.dierū inducias do/
ctor iners expetit: q corpale vitiū ſo/
latiū auditoribus indiſcrete ꝓmittit:
quaſi in poteſtate ſua ſit ſummi dato
ris magnificētia cū magis tēpus tri/
buendi ꝛ modus in dantis qꝫ accipi/
entis poteſtate cōſiſtat: ſi enī pſentis
vite negat ſolatiū ſubditos deſerūt:
vt cedentes perſecutionibus corpo/
rale deuitent ſuppliciū: hanc cōuen/
tionē noſtra Judith.i.eccleſia reſpu/
it ꝛ contēnit. Ca. VIII
ET factū eſt ꝛc. b ¶ Filia
merari.i.amaritudinis. Ec
cleſia enī per amaritudinē ꝛ
tribulationem ad future vite gaudia
generat vbi dñm laudabit ī eternū.
ꝙ eniꝫ.xv.generatione ꝓgenita nar
ratur: ſignificat ꝙ eccleſia per ebdoa
dem legis ꝛ octoadē euāgelij de pa/
triarchis ꝛ apoſtolis eſt edita: ꝛ ad
celeſtē gratiā aſcenſura. vnde hic nu/
merus graduū in pſalterio ponitur
future ad celos aſcēſionis figuratiu9
quo ſancti venientes merito dicunt:
Ps.33.a Ecce nunc benedicite dño. c ¶ Et
vir eius fuit manaſſes. Manaſ/
ſes interpretat obliuioſus vel neceſ/
ſitas cui Judith coniugio copulata
quaſi decalogo legis vel ritibus gen
tilium obnoxia: ſed veniēte chriſto ꝛ
luce euāgelij clareſcēte in mūdo: om
nis illa obſeruātia ceſſit ꝛ quaſi vilis
collectio meſſis velociter tranſijt. vn/
Gal.3.d de apoſtol9: Ubi venit fides iam nō
ſumus ſub pedagogo. Omēs enim
B filij eſtis per fideꝫ in chriſto ieſu. Et
Roma.7.a ad Romanos ait: Mortificati eſtis
legi per corpus chriſti ieſu vt ſitis al
terius qui ex mortuis reſurrexit. Et
vir. Manaſſes chriſtus eccleſie ſpō
ſus: Bene manaſſes dicit: quia nos
facit obliuiſci calamitatis pſtine per
conſolationē vite future: hic in tēpo/
re meſſis hordeacee.i.collectiōis ple/
bis iudaice cū mitteret apoſtolos ſu/
os pdicare et manipulos credentiū
congregare venit: eſtus pſecutionis
ſuper caput eius.i. ſuper diuinitatē
Co.11.a eius. Caput enim chriſti deus. Jnde
enī maxime ſcandaliçabant iudei ꝙ
Joh.10.f dicebat ſe eſſe filiū dei. vnde: Facis
Mat.27.e teipſum deum. Et alibi: Qui filium
dei ſe fecit. Paſſus eſt ieſus in gen/
te ſua ꝛ ſepultus in horto. hui9 ſpon
ſa ablato ſponſo ieiunio et orationi
operā dat vſqꝫ ad conſummationē ſe
culi: nec erroribus hereticis dignat
pollui: cui vir ſuus reliquit diuitias
ſpiritualis ſapiētie ꝛ virtutis ꝛ fami
liam.i.gentiū multitudinē aggrega/
uit. d ¶ Et habēs ſup lumbos.
Gal.5.d Qui per continentiā vite ꝛ mortifica
tionē voluptatū carnem ſuam crucifi
git cum vitijs ꝛ cōcupiſcentijs vt fu/
ture ſolennitati et ſabbato animo ſe
prepararet vbi pro pſenti tribulatione
cum ſanctis angelis plenū gaudium
ſuſciperet. e ¶ Cui vir ſuus reli/
querat diuitias mul.ꝛ fami.co
pioſam. Ex veteris legis ꝛ ex phie
inſtructione moraliſqꝫ diſcipline mul
tiplices opes ad chriſtū veniēs attu/
Act.22.a. lit eccleſia. vñ et Paul9 ſe ad pedes
gamalielis nutritū gloriat. ꝛ moyſes
omī ſapiētia egyptiorꝫ erudit9 legit.
G Nō eſt iſte

tatē fecimus. Tu q pius es miſere a
re nñi: ꝛ in tuo flagello vindica ini
qtates nras: ꝛ noli tradere cōfiten
tes te pplo qui ignorat te: vt nō di
cāt inter gētes: vbi eſt deus eorū.
¶ ꝑpopuli.
Et cū fatigati his clamorib9 ꝛ his b
a ¶ paſtor mercēnari9 q dimittit oues ꝛ fugit
fletib9 laſſati ſiluiſſent: exurgēs oçi
as ifuſus lachrymis/dixit: Equo
a animo eſtote frēs: ꝛ hos qnqꝫ dies
¶ tpale auxiliū.
expectemus a dño miſericordiā.
Forſitā enī indignationē ſuaꝫ ab/
a ¶ nō nobis dñe nō nobis: ſꝫ no.tuo da glo.
ſcidet: ꝛ dabit gloriā nomini ſuo.
Si autē tranſactis quinqꝫ diebus
nō venerit adiutoriū: faciem9 hec
verba q locuti eſtis. Ca. VIII
ET factū eſt cuꝫ audiſ/ c
a ¶ eccleſia: īterpretatur enī
confitens vel laudans.
ſet hec vba iudith vi/
b dua que erat filia merari: filij idox d
filij ioſeph: filij oçie: filij elai: filij
iamnor: filij gedeon: filij raphoim
filij achitob: filij melchie: filij enā:
filij nathanie: filij ſalathiel: filij ſy
c meon: filij ruben: et vir eius fuit
manaſſes: qui mortuus eſt in die/
bus meſſis hordeacee: iſtabat enī
ſup alligantes manipulos in cam
po: et venit eſtus ſuper caput eius
et mortuus eſt in bethulia ciuitate
ſua: et ſepultus eſt illic cum patri/
a ¶ eccleſia mundi illecebris deſtituta: fidem
ſancte trinitatis habēs ꝛ operū pfectionē.
bus ſuis. Erat autē iudith relicta e
ei9: vidua iam annis tribus ꝛ men
¶ in arce mentis.
ſibus ſex. Et in ſuperioribus do/ f
a ¶ firmā cuſtodiā vt nō per diuerſa deſide/
mus ſue fecit ſibi ſecretū cubicu/
ria deflueret. a ¶ cōgregationibus mūdis.
lum in quo cum puellis ſuis clau/
d ſa morabat: ꝛ habēs ſup lumbos g
ſuos ciliciū: ieiunabat omnibus
diebus vite ſue: preter ſabbata et
neomenias: et feſta domus iſrael.
a ¶ vñ: Pulchra es ꝛ decora filia hieruſalē.
Erat aūt eleganti aſpectu nimis: h
e cui vir ſuus reliqrat diuitias mul/
tas et familiam copioſam: ac poſ/
¶ predicatorū.
ſeſſiones armentis boum et gre/
a ¶ innocentiū obedientiū.
gibus ouium plenas. Et erat hec
a ¶ bonis. b ¶ in timore domini: vnde: Mu
lier timens deum laudabitur: ꝛ laudēt eam in
portis eius opera: de hoc timore dicit Eſa. Ti
mor dñi ipſe eſt theſaurus eius.
in omnibus famoſiſſima: quoni/
am timebat dominum valde: nec

a ¶ Tu q pius es miſe.no. C
ꝛc. Uindica iniq.nras.i.flagella
nos qꝫtum tibi placuerit: dum tñ nō
tradamur in manib9 infideliū. ꝛ ſimi
li modo dauid pelegit a deo flagella/
ri qꝫ ab hoibus.ij.Reg.vlti. iſtud vl
timo dictū videt ꝓceſſiſſe a ſacerdoti
bus ꝛ ab aliqbus iuſtis magis timē/
tibus de deſtructiōe diuini cultus qꝫ
de ꝓprijs corpibus. b ¶ Et cū fati
gati his cla. ꝛ his fleti. laſſa. ſil.
Hic vltimo ponit indiſcreta cōuētio
ducis qui ꝓmiſit ciuitatē reddere ni
ſi infra qnqꝫ dies veniret eis auxiliū
ꝛ ptꝫ lra ex dictis. Sciendū tñ ꝙ licꝫ
iſte oçias bene fecerit differendo tra
ditionē ciuitatis: ꝛ inducēdo ad expe
ctationē diuine miſcdie: tñ pfigendo
terminū quinqꝫ dierū male fecit: pro
pter qd de hoc reprehendit ca. ſequē
ti vt videbitur. Ca. VIII
ET factū eſt. Poſtqꝫ deſcri
pta eſt filiorū iſrael pſecutio.
hic ꝯſequēter deſcribit eorū Diuiſio
liberatio que facta eſt per manū Ju/
dith que interfecit holofernē. ꝛ ideo
ſic ꝓcedit: quia pmo ponitur ipſius
Judith multiplex virtus. ſecūdo ho/
lofernis caſus. ca.x. ibi: Cūqꝫ itraſſet
tertio fuga ſui exercitus. ca.xiiij. Pri
ma diuidit in tres: qꝛ primo Judith
inducit pplm ad ſpem diuine miſera/
tiōis. ſecūdo ſe munit armis orōnis
ca.ix. tertio ſe exponit periculo mor/
tis. ca.x. Prima in duas: qꝛ pmo de/
ſcribit eius cōuerſatio virtuoſa. ſcdo
eius locutio gratioſa/ ibi: Hec itaqꝫ
cū audiſſet. Circa pmū pmittit eius
linea parētalis/ cū dicit: d ¶ Que
erat fi.me.fi. idox ꝛc. qd facit ad
cōmēdationē Judith. nam iſti fuerūt D
nobiles genere: ꝛ morib9 nobiliores
a qbus iudith nō degenerauit ſed in
meli9 ꝓfecit. Scdo ſubdit ſtatus ei9
cōiugalis/ cū dicit: Et vir ei9 fuit ma/
naſſes. Tertio ſtat9 vidualis/ cū dr:
e ¶ Erat aūt iudith ꝛc. ꝛ menſi/
bus ſex. ex quo ptꝫ eius ꝯtinētia: qꝛ
cum adhuc eſſet ſatis iuuenis trāſire
tñ noluit ad ſecūda vota. f ¶ Et in
ſupiorib9 do. ſue fecit ſibi ſecre.
cubi. ꝛc. vt ſic aſpect9 hominū ꝛ col/
loqa meli9 declinaret ꝛ liberi9 orōni
vacaret. g ¶ Et habēs ſup lum.
ſu.cili.ieiu. ꝛc. ad repreſſionē ꝯcu/
piſcētie carnalis: parcitas enī vict9 ꝛ
aſperitas veſtitus ſunt cuſtodes caſti
tatis. h ¶ Erat aūt elegāti aſpe
ctu ni. ꝛc. diui. mul. ex hoc patꝫ vir
tus ſue caſtitatis: qꝛ nec pulchritudo
corporis: nec copia diuitiarꝫ que ſunt
fomēta libidinis: ptraxerunt eam ad
ſecundas nuptias. Cetera patent.
Hec itaqꝫ.
Moraliter. c ¶ Et factū eſt ꝛc.
Per quā ſignificat eccl'ia q tpe ma/ Moraliter
gne tribulationis vidua videt: eo ꝙ
eius ſpōſus ab ignorātibus eā dicit
ad tps deſeruiſſe. iō ſubdit: b ¶ Fi
lia mera.i.amaritudinis. eccl'ia nā/
qꝫ tribulatiōis tpe bñ dicit filia ama
ritudinis: ſicut magn9 peccator dicit
filius iniqtatis. h ¶ Erat enī ele.
aſpe. nā eccl'ia nō habꝫ maculā neqꝫ
rugā: vt dicit Ephes.v. cui vir ſuus
reliquerat diuitias multas. Chriſt9
enī eccleſie ſpōſus dedit ei dona ſpi/
ritusſancti que ſunt valde precioſa.
 Hec itaqꝫ

G a ¶ Nō eſt iſte ſermo q̄ miſericordiā ꝓuocet. Nec tp̄s
E nec modū preſcribere dn̄o debemus magis arbitrio eius cun/
cta relinq̄m⁹. Vn̄ q̄dā patrū in orone ſua dixiſſe legit̄: Fili dei
ſicut ſcis ⁊ ſicut vis miſerere mei. Regnū tn̄ q̄rere debem⁹ et
oīa adijcient̄: p̄ns vita ſit fidelib⁹ in vſu: futura in fructu: ſit res
tp̄alis in itinere: deſide
rent̄ eterna in ꝑuētiōe.
G Et dixerūt

a ¶ ab omni ſpecie mala abſtinete vos.
erāt q̄ loqueret̄ de illa verbū malū. Hec itaq̄ cū au/ a
diſſet/ qm̄ ozias ꝓmiſiſſet φ trāſacto q̄nto die traderet
ciuitatē aſſyrijs: miſit ad p̄ſbyteros chābri et charmi.
Et venerūt ad illā: ⁊ dixit illis: Qd̄ eſt hoc verbū in q̄ b
ꝯſenſit ozias/ vt tradat ciuitatem aſſyrijs: ſi intra q̄nq̄
dies nō venerit vobis adiutoriū? Et q̄ eſtis vos q̄ tē/ c
a ptatis dn̄m? Nō eſt iſte ſermo q̄ miſericordiā ꝓuocet:
ſed poti⁹ qui irā excitet ⁊ furorē accendat. Poſuiſtis
vos tp̄s miſeratiōis dn̄i: ⁊ in arbitriū vr̄m diē cōſtitui
a ¶ quia omnia nouit.
ſtis ei? Sed q2 patiēs dn̄s eſt: in hoc ip̄o penitea/ d
a ¶ que pondera vocis habent que impetrant nō ſupplicant.
mus: ⁊ indulgētiā ei⁹ fuſis lachrymis poſtulem⁹. Nō e
eni q̄ſi homo ſic de⁹ cōminabit̄: neq̄ ſicut fili⁹ hoīs ad
a ¶ qui ſe exaltat humiliabitur ⁊c. b ¶ nō modo corpora noſtra.
iracūdiā inflammabit̄. Et ideo humiliem⁹ illi aīmas f
a ¶ in ſpiritu humilitatis ⁊ in animo contrito ſuſcipiamur dn̄e a te.
noſtras: ⁊ in ſpiritu ꝯſtitūti humiliato ſeruiētes illi di
a ¶ vnde: Fiat voluntas tua non mea.
cam⁹ flētes dn̄o: vt ſm̄ volūtatē ſuā ſic faciat nobiſcū g
miſc̄diam ſuā: vt ſicut cōturbatū eſt cor nr̄m in ſupbia
eoꝝ: ita etiā de nr̄a hūilitate gl'iemur: qm̄ nō ſum⁹ ſecu h
ti pctā patrū nr̄oꝝ q̄ dereliquerūt deū ſuū: ⁊ adoraue
rūt deos alienos: quo ꝓ ſcelere dati ſūt in gladiū ⁊ in
a ¶ vnde: Ego ſum dominus ⁊ non eſt alter.
rapinā ⁊ in ꝯfuſionē inimicis ſuiſ. Nos aūt alteꝝ deū
a ¶ longanimiter. vnde: Expecta dn̄m viriliter age.
neſcimus p̄ter ip̄m. Expectemus humiles ꝯſolationē
a ¶ vindicando.
ei⁹: ⁊ exq̄ret ſanguinē noſtrū de afflictionib⁹ inimicoꝝ
noſtroꝝ: ⁊ hūiliabit oēs gentes q̄cūq̄ inſurgūt ꝯ nos:
a ¶ oīm nr̄m vn⁹ eſt pr̄ in celis. vn̄: Patrē nolite vocare vobis ſup trā.
⁊ faciet illas ſine honore/ dn̄s de⁹ noſter. Et nūc fra i
a ¶ cui ratiōnē redditur de ouib⁹. b ¶ qui. ſ. ſpeculatores ⁊ doctores.
tres/ qm̄ vos q̄ eſtiſ p̄ſbyteri i ppl'ō dei: ⁊ ex vōb pēdet k
a ¶ exhortationē conſolationē. b ¶ a deſperatione qui modo obliti.
aīa illoꝝ: ad eloquiū vr̄m corda eorū erigitē/ vt memo l m
a ¶ a deo. vn̄: Tēptauit de⁹ abraā. b ¶ q̄ꝝ imitatores eſſe debem⁹ vt ab/
res ſint q2 tēptati ſūt patres nr̄i: vt ꝓbarent̄ ſi vere co
rac iſaac. a ¶ fortia facta pactū: documenta ſunt filiorum.
lerēt deū ſuū. Memores eſſe debēt quōmō pater no/
ſter abraā tēptat⁹ eſt: ⁊ ꝑ mltas tribulatōes ꝓbat⁹: dei
amic⁹ effect⁹ ē. Sic iſaac/ ſic iacob/ ſic moyſes: ⁊ oēs q̄
a ¶ vnde: Tranſiuimus per ignē ⁊ aquam.
placuerūt deo/ ꝑ multas tribulatōes trāſierūt fideles.
b ¶ ſicut exemplo bonorum admonet ita exemplo malorum terret.
Illi aūt q̄ tēptatōes ſuas nō ſuſcepert̄ cū tiore dn̄i: ⁊ i/ n
patiētiā ſuā ⁊ iproperiū murmuratōis ſue ꝯ dn̄ʒ ꝓtule
a ¶ diabolo. b ¶ corpalibus ⁊ ſpūalibus.
a ¶. q. videmini hec faciētes in dn̄o querere vltionem.
rūt: extermiati ſūt ab extermiatore: ⁊ a ſerpētib⁹ ꝑierūt. o
a ¶ hec eſt via veritatis vt in flagellis aīas nr̄as humiliem⁹ ⁊ patiētiā
habere ſtudeamus. b ¶ iniuſte egimus iniquitatē fecimus.
Et nos ḡ nō vlciſcamur noſ ꝓ his q̄ patimur: ſʒ reputā p

Ni. de ly.

Diuiſio ✱ a ¶ Hec itaq̄. hic
ꝯſequēter ponit̄ ei⁹ lo/
cutio gratioſa. Et p̄mo
ponit̄ huius locutiōis
act⁹. Scd̄o ip̄i⁹ effect⁹/
ibi: Et dixerūt illi. Cir/
ca p̄mū v̄bo ſuo redar/
guit̄ dicta ꝯuentio que
p̄mo repetit̄/ cuʒ dicit̄:
Hec itaq̄ ⁊c. ſcd̄o pro
al's t ad ſacerdotib⁹ mittit̄/ cum
dicit̄: Miſit ad p̄ſby
teros ⁊c. φ aūt nō iuit
ad eos nō fuit ex defe/
ctu hūilitatis: ſʒ ex zelo
caſtitatis et honeſtatis
vidualis q̄ refugiebat
ꝑ vicos diſcurrere: ⁊ in
palā corā hoīb⁹ appare.
al. t ꝯtriti et b ¶ Qd̄ eſt hoc ver/
bū ⁊c. Ex hoc videt̄ φ
nō erat ibi: q2 loquit̄ de
eo q̄ſi de abſente: verū
tamē ſupuenit anq̄ in/
de recederent ſacerdo/
tes: vt ptʒ. ī. eo. ca. pōt
etiā dici φ a p̄ncipio fu/
it ibi: verūtn̄ Judith di
rexit ſermonē ad ſacer/
dotes q̄ſi magis culpa/
biles: nā ex illo cōſenſu
ſeq̄bat̄ deſtructio diui/
ni cult⁹: vt ſtatim dicet̄:
ꝓ q̄ ſacerdoteſ debebāt
zelare plus q̄ p̄ncipes.
ſ c ¶ Et q̄ eſtiſ vos ⁊c.
Ad intellectū hui⁹ ſciē/
dū φ ex captiōe illi⁹ ciui
tatis patebat via ad hie
ruſalē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s deſtru/
ctio diuini cult⁹: ꝓpter
qd̄ debebāt ciuitatē illā
q̄diu poſſent defende/
re etiā in maxima affli/
ctiōe: niſi ſup hoc habe/
rēt mandatū dn̄i ꝑ ver/
bū ꝓphete: ſicut Hiere
mias ꝯſulebat ſedechie
redditionē ciuitatis re/
gi babylōis: ſic autē nō
erat in ꝓpoſito: ꝓpter
qd̄ peccauerūt p̄figētes
redditiōis terminū. Si
autē dicat̄ φ chriſtiani
aliq̄n ſine pctō ſic prefi/
gūt terminū redditiōis
alicui⁹ caſtri ſaracenis.
Dicēdū φ nō eſt ſil'e: nā
ex hoc nō ſequit̄ genera
lis ceſſatio ſacrificij ec/
Ti. Co. 10. b cleſie qd̄ offerri pōt vbi
Nu. 21. b q̄. ſacrificiū v̄o veteris
legis offerri nō poterat
extra hierl'm niſi ex ſpe/
ciali diſpēſatiōe diuia:
ſic legit̄ Helias in mōte carmeli ſacrificaſſe. iij. Reg. xviij. g.
ꝓpter qd̄ in p̄fixione p̄dicta erat quedā tēptatio diuina inquā
tū volebāt ꝑ hoc experiri effectū auxilij diuini. iō ſubdit̄: Nō
eſt iſte

eſt iſte ſermo q̄ miſc̄diaʒ ꝓuocet ⁊c. d ¶ Sʒ q2 pa. do. eſt. G
Hic ſcd̄o v̄bū Judith inducit ad penitētiā ſalutarē allegādo
p̄mo dei patiētiā/ cū d̄r: Sed q2 pa. do. eſt. e ¶ Nō eni q̄
ſi homo ⁊c. Qd̄ eni homo cōminat̄ ſtatim īplere conat̄ in/
q̄tū pōt: deus aūt aliq̄n cōminat̄ qd̄ inferre nō intendit: ſicut
Jone. iij. b. d̄r: Adhuc. xl. dies
⁊ niniue ſubuertet̄: qd̄ tn̄ de⁹
nō intēdebat facere: q2 p̄uide/
bat p̄niam niniuitaꝝ ex q̄ ꝑce/
ret eis: ⁊ h̄ eſt: q2 tales cōmia
tiōes ꝓferūt̄ nō ſm̄ ordinē di
uine p̄ſciētie q̄ īmutabilis eſt:
ſʒ ſm̄ exigētiā demeritorū q̄ ē
mutabilis: ⁊ ſic fuit in niniui/
tis. f ¶ Et iō hu. il. a. no.
Et nō tm̄ corꝑa. g ¶ Vt ſm̄
vo. ſuā ſic fa. no. Cōfidebat
eni Judith φ ex hūiliatiōe po
puli negociū v̄teret̄ in oppo/
ſitū: ſicut dictū eſt de liberatōe
niniuitaꝝ: ⁊ hui⁹ ꝯfidētie cau
ſa ſubdit̄/ cū dicit̄: h ¶ Qm̄
nō ſe. ſu. pctā pa. nr̄oꝝ ⁊c.
Per multiplicē idolatriaʒ: vt
ptʒ. iiij. Re. ⁊. ij. Paral. a re/
ditu v̄o captiuitat' babylōice
nō legit̄ ppl's iſrl' idolatraſſe:
niſi aliq̄ pauci tp̄e ātiochi epi/
phanis: ⁊ ad h̄ inducti timore
mort'. i ¶ Et nūc frēs. Hic
ꝯn̄r Judith īducit ppl'm ad cō
fidētiā: ⁊ h̄ ꝑ ſacerdoteſ q̄ erāt
ppl'i doctores. iō dic: k ¶ Ex
vo. pē. aīa il. q̄tū ad firmita
tē in bono. l ¶ Corda eoꝝ
erigite. Ad ꝯfidēdū de diui/
na v̄tute. m ¶ Vt me. ſint
q2 tē. ſūt pa. nr̄i vt ꝓba/
rēt. i. vt eoꝝ patiētia declaret̄
ad meritū ip̄oꝝ ⁊ exēplū alio/
rū. ⁊ inducit ad h̄ exēplū abra
am q̄ tēptat⁹ fuit in filij īmola
tiōe: ⁊ iſaac q̄ ad eādē īmolati
onē ſe obtulit volūtarie: vt de h
claratū fuit Gen̄. xxij. et iacob
q̄ fugiēs ꝑſecutionē eſau iuit
ī meſopotamiā ſyrie. n ¶ Jl/
li aūt q̄ tē. nō ſuſcepe. ⁊c.
exter. ſūt ab exterminato
re. Num̄. xj. vbi dicit̄ φ ignis
deuorauit extremā ꝑtē caſtro/
rū ꝓpter murmur ppl'i ꝯ dn̄m.
o ¶ Et a ſer. ꝑiert. Nu. xxi.
Et nos ḡ non vlciſcamur nos
retorquēdo penas q̄s ſuſtine
mus in deū murmurādo ꝯtra
ip̄m. hoc etiā dicit: q2 forſitan
in ppl'o erāt aliq̄ tā mali φ ex
īpatiētia ꝯ deū volebāt tradi/
tionē ciuitat' bethulie: vt ſic ꝑ
ꝯn̄s deſtrueret̄ diuin⁹ cult⁹ in
hierl'm q̄ſi in vltionē ꝯ deū de
penis q̄s ꝑmittebat ppl'o iu/
daico īferri. p ¶ Sʒ reputā
tes ⁊c. q. di. reputare debe/
mus: q2 pctā nr̄a maiorem exi
gūt penā: ⁊ ꝑ ꝯn̄s φ ſūt nobiſ
inflicta ad tp̄s: vt ꝑ h̄ caſtigati
euadamus penā eternā. ideo
ſubditur: Quaſi ſerui dn̄i qui
corripimur ad emēdatōeʒ ⁊c.
✱ Sequit̄:
Morali ✱ a ¶ Hec itaq̄ cū au. ⁊c.
Eccl'ia naq̄ reprobat ꝯdeſcē/
ſionē irrōnabilē ſupioris ꝓ q̄
rela irationabili ſubditoꝝ: ⁊ ſimiliter q̄relas eoꝝ: ⁊ hortat̄ ſu
periores ad ꝯſtātiā: ⁊ inferiores ad debitā patiētiā: ⁊ p̄ſbyte/
ros ad inſtructionē ppl'i ⁊ ꝯfortationē.

A a ¶ Et dixerũt. Quecũq₃ loquit eccl'ia in ꝯfeſſione fidei in doctrina religiõis laudabilia ꝛ irrephẽſibilia ſunt: hec ſingulos fideles orãdo pmonet ſi q̃ſq₃ ſicut ꝓbauit verũ eſſe qđ docet ita opibus implet. Unde ſubdit: b ¶ Et dixit illis iu. Judith. i. eccleſia cõmendat pſbyteris portã. i. caſtroꝝ dei ſollicitã cuſtodiã: vt puigili ꝛ ſolerti cura cõtra hoſtiũ inſidias ſemꝑ parati aſſiſtãt ꝛ orõnibus muniti.

Ca. IX

Quibus abſce. Poſtq₃ ad pſbyteros locuta eſt: oratoriũ ingredit Judith: q₂ ſollicitudo ſctoꝝ poſt pdicatiõis obſequiũ redit ad cordis ſui ſecretũ: vt ibi cõpleat pure aſcẽſionis incenſum: ſm illud. Mat. 6. a Cũ ora. intra in cu. tuũ. d ¶ Dñe deus. Bene in orõne actũ ſymeonis cõmemorat qui cũ fratre leui ſtuprũ ſororis in alienigenas vindicauit. Futurũ eni₃ erat vt holofernes qui in Judith voluit explere immũdiciam libidinis: gladio feriretur vltionis.

Ni. de ly. Reſpice caſtra.

Sequit: a ¶ Et dixerunt. Hic ponit locutionis Judith gratioſe effectus: nã ei ꝯſenſerũt pnceps ꝛ pſbyteri tãq₃ manifeſte veritati. iõ đr: Et dixerũt illi ozi. ꝛc̃. nũc g̊ ora ꝓ no. ex verbis eni ei' ſctis ꝯceperũt grãm dei in ea eſſe: ꝛ ei' orõnẽ acceptabilẽ deo fore. iõ rñdit Judith: b ¶ Sicut qđ po. loq̃ dei eſſe cog. i. ꝓcedere ex ei' bonitate. c ¶ Ita qđ fa. diſ. ꝓba. ſi ex deo eſt. nõ accipit hic ꝓbatio ꝓ acceptiõe experimẽti alicuius ſtatim cognoſcẽdi: q₂ poſtea ſeq̃t: Nolo vt ſcrutemini actũ meũ: ſed accipit hic ꝓbatio ꝓ expectatione effectus futuri. q. d. ſi ſequat effect' ad liberationẽ ppl'i ꝑ hoc videbitis ꝙ illud qđ cogitaui facere ex deo eſt. ideo ſubditur: B d ¶ Et vſq₃ dũ renũ. vo. effectum. e ¶ Nihil aliud fi. niſi ora. ꝓ me. vt de' velit me dirigere. f ¶ Uade in pace. q. d. qđ cogitaſti facias: noluimus plus inq̃rere. g ¶ Et reuertẽ. abie. ad domos ꝓprias.

Ca. IX

Quibus abſcede. Hic ꝯſequẽter Judith munit ſe armis orõnis: ꝛ qm̃ orõ ẽ petitio decẽtiũ a deo: iõ ad petẽdũ pmo ſe diſponit/ cũ đr: i ¶ Ingreſſa ẽ ora. ſuũ. qđ erat in ſuꝑioribus domus ſue vt dictũ eſt ca. pce. k ¶ Et induens ſe ci. l₃ eni ſemꝑ haberet ciliciũ ad carnẽ interius: vt dictũ eſt ca. pce. tñ etiã tũc induit ſe cilicio exteri'. l ¶ Poſuit cine. ſuꝑ ca. ſuũ. ꝛ vtrũq₃ fecit ad humiliationẽ ſui: ſciẽs ꝙ oratio humiliãtis ſe nubes penetrat. Eccl'i. xxxv. c. m ¶ Dñe de'. Hic ſcđo ſuã petitõe₃ ꝓponit: ĩ q̃ prĩo petit ſuꝑbos hoſtes humiliari. Scđo ꝯſtãtiã ſibi dari/ ibi: Da

Diuiſio mihi in aĩo ꝯſtantiã. Circa pmũ ad obtinendũ qđ petit: tria ꝓponit ex dei iuſticia facta. Primũ eſt occiſio ſychimitarũ ꝓpter dine filie Jacob violationẽ Gen. xxxiiij. ꝛ hoc eſt qđ đr: Dñe de' patris mei ſy. patriarche. Sed ꝯtra hoc videt ꝙ in pncipio ca. pce. genealogia Judith reducit ad Rubẽ: ꝓpter qđ dicunt aliq̃ ꝙ ex ꝑte prĩs fuit de tribu Rubẽ vt ibi đr. ex ꝑte ꝟo mrĩs de tribu Symeõ: vt đr hic: ſ₃ meli' videt dicẽdũ ꝙ ſimpl'r fuerit đ tribu ſymeon ex ꝑte prĩs ꝛ mrĩs: q₂ mulieres nõ debebãt ꝯiũgi viris alterius trib' Nu. xxxvi. nec ille Rubẽ ad quẽ reducit genealogia Judith ca. pce. videt fuiſſe Rubẽ prĩarcha. nã ibi đr: filij ſymeon: filij

tes pctĩs nrĩs: hec ipſa ſupplicia [a ¶ qđ mereamur.] minora eſſe: flagella dñi q̃ſi ſerui [a ¶ deus nõ vult mortem peccatoris: ſed vt cõuertatur ꝛ viuat.] qui corripimur ad emẽdationẽ ꝛ nõ ad perditionẽ noſtrã eueniſſe
a credam'. Et dixerũt illi ocias et a
pſbyteri: oĩa q̃ locuta es vera ſũt ꝛ nõ eſt in ſermonib' tuis vlla rephẽſio. Nũc g̊ ora ꝓ nob dñm qm̃
b mulier ſctã es ꝛ timẽs deũ. Et di
xit illis iudith: Sicut qđ potui lo b
q̃ dei eſſe cognoſcitis: ita qđ face c
[a ¶ omnia fac cũ conſilio.] re diſpoſui ꝓbate ſi ex deo eſt: et orate vt firmũ faciat deus ꝯſiliũ meũ. Stabitis vos ad portã nocte iſta ꝛ ego exeã cũ abra mea: ꝛ orate: vt ſicut dixiſtis in dieb' q̃n [¶ plebẽ ſuam.] q₃ reſpiciat dñs populũ ſuũ iſrl'. [¶ ne impediatis.] Uos aũt nolo vt ſcrutemini actũ
meũ: ꝛ vſq₃ dũ renũciẽ vobis/ ni/ d e
hil aliud fiat niſi oratio ꝓ me ad dñm deũ nrm̃. Et dixit ad eã ocias pnceps iude: Uade in pace: f
[¶ dux ꝛ adiutor.] ꝛ dñs ſit tecũ in vltionẽ inimicorũ nroꝝ. Et reuertẽtes abierunt. g

Ca. IX

c Quibus † ab b
ſcedẽtibus/ iudith in i
greſſa ẽ oratoriũ ſuũ [¶ penitentie.]
et induens ſe cilicio k
[a ¶ memoriã fragilitatis ꝛ mortis.]
poſuit cinẽrẽ ſuper caput ſuu₃: ꝛ l
[¶ ꝑ hũilitatis affectũ ſe ſperãs exaudiri: ſacrificiũ deo ſpiritus cõtribulatus.]
ꝓſternẽs ſe dño: clamabat ad do
d minũ/ dicẽs: † Dñe de' patris mei m
ſymeõ/ q̃ dediſti illi gladiũ in de n
fenſionẽ alienigenarũ: q̃ violatores extiterũt in coinq̃natione ſua [¶ dine filie iacob.] ꝛ denudauerunt femur ṽginis in ꝯfuſionẽ: ꝛ dediſti mulieres illoꝝ in ꝑdã: ꝛ filias illoꝝ in captiuitatẽ: [a ¶ filijs iacob.] ꝛ oẽm ꝑdã in diuiſionẽ ſeruis
tuis q̃ çelauerũt çelũ tuũ: ſubueni o
queſo te domĩe deus meus mihi

meon: filij ruben Gen. ꝟo. xlvi. ꝛ. j. Paral'. v. vbi numerant C filij rubẽ: nõ ponit ibi aliq̃s q̃ vocet ſymeõ. Itẽ q₂ plures generatiões vident fuiſſe ĩter rubẽ ꝛ iudith: q₃ ponant ca. pce. nã a natiuitate iſaac vſq₃ ad exitũ đ egypto fluxerũt anni quadringenti: vt dictũ fuit Gen. xv. Itẽ ab exitu de egypto vſq₃ ad fundationẽ templi per ſalomonẽ fluxerunt anni quadringẽti octoginta. iij. Reg. vj. ꝛ inde vſq₃ ad ei' deſtructionẽ ꝑ nabuchodonoſor fluxerũt anni q̃dringẽti decẽ ſm Heb. ꝛ poſſet ꝓbari ꝑ tpa regũ q̃ regnauert a tpe Salomõis vſq₃ ad. xj. annũ ſedechie ĩ quo fuit tẽplũ deſtructũ: ſed ꝓpter ꝓlixitatẽ omitto: ꝛ inde vſq₃ ad. iiij. annũ cyri: in quo fundatũ fuit ſcđm templũ fuerũt. lxx. anni: ſm minorẽ cõputationẽ: ꝛ ĩde. viij. vſq₃ ad cambyſem: ſub quo cõtigit hiſtoria Judith: vt dictũ eſt. s. in pn. hui' li. Anni ꝟo pdicti ſiml' iuncti ſũt mille. cclxviij. a q̃bus oportet ſubtrahere annos. c. et viij. q̃ fluxerũt a natiuitate iſaac vſq₃ ad natiuitatẽ ruben. nã anno. lx. iſaac nati ſunt iacob et eſau Gen. xxv. Eſau vero anno. xl. etatis ſue vxores duas accepit Gen. xxvi. ꝛ ꝑ ꝯñs iacob tũc q̃dragenarius fuit q̃ cito poſt de volũtate parẽtũ iuit ad laban auunculũ ſuũ Gen. xxvij. vbi cõpletis. vij. annis ſue ſeruitutis accepit liam vxorẽ. hui' pmogenit' fuit ruben: ꝛ ſic iacob videt fuiſſe. xlviij. annorũ vel circiter ĩ natiuitate ruben. igit a natiuitate iſaac vſq₃ ad natiuitatẽ rubẽ fluxerũt anni. c. viij. vel circiter: q̃b' ſubtractis de nũero annoꝝ ſuꝑapoſito remanẽt anni mille. cclx. q̃ faciunt. xxx. generatiões ꝛ ampli': nã hoĩes illi' tꝑis iã generabãt exiſtẽtes. xl. annorũ ꝛ minoris tꝑis. hoc etiã ꝑ₃ ꝑ genealogiã ſaluatoris Mat. j. vbi ab abraã q̃ genuit iſaac vſq₃ ad trãſmigrationẽ babylonis ponũt gñatiões. xxviij. ꝛ tñ omittũt ibi tres gñatiões regũ iuda: vt ꝓbat Hieronym' in homel'. ꝛ etiã ſub noĩe booç ponunt ibi tres generatiões ꝓ vna vt ibi dẽ oſtẽſum fuit: ꝛ iterũ a trãſmigratiõe babylonis vſq₃ ad tp̃s cãbyſis ſub quo ꝯtigit hiſtoria Judith: fluxerũt anni. lxviij. vt ꝑ₃ ex pdictis qui bñ faciũt duas generatiões: ꝛ ſic ꝑ₃ ꝙ ille rubẽ ad quẽ reſoluit genealogia Judith nõ fuit ruben patriarcha fili' iacob: ꝓpter qđ dicendũ ꝙ fuit ali' eiuſdẽ noĩs de tribu ſymeon: ad quẽ reſoluit genealogia Judith: eo ꝙ fuit ĩ illa tribu vir notabilis. n ¶ Qui dediſti ꝛc̃. i. in defenſionẽ ſui ab alienigenis. ꝛ accipit hic defenſio ꝓ occiſiõe ſychimitaꝝ ꝓ violẽta oppſſione dine filie iacob: ĩ qua q̃dẽ occiſiõe ſymeon fuit pncipalis. Gen. xxxiiij. Pot etiã ibi accipi defenſio ꝓprie: q₂ gẽtiles de alijs ciuitatib' ꝓpinq̃s nõ fuerũt auſi ꝑſeq̃ iacob ꝛ filios ei' recedẽtes: territi a deo: ꝛ ex facto ſymeon ꝛ fratrum ſuorũ. Gen. xxxv. o ¶ Qui zelaue. ꝛc̃. hoc videt falſu₃: nã iacob rephẽdit illđ factũ tãq₃ malũ. Gen. xxxiiij. ꝛ ſil'r Gen. xlix. d. Symeon ꝛ leui fra. va. iniq̃. bel. ꝛc̃. vt expoſitũ fuit ibidẽ. Dicendũ ꝙ in facto illo duo fuerũt ſc₃ çelus vlciſcẽdi ſtuprũ: ꝛ illđ fuit licitũ ꝛ iuſtũ: q₂ nõ habebãt iudicẽ qui vellet factũ punire: cuius auctor erat pnceps ciuitatis ꝛ ppl's eius fautor: ꝛ ſic loquit hic Judith. Aliud quod fuit ibi fuit modus vlciſcendi qui fuit

D

al's † aſcẽdẽtibus

† Gen. 34. d.

Moraliter

Moral'r. b ¶ Quib' abſcedẽ. ꝛc̃. Per h̃ oñdit ꝙ eccl'ia tribulatiõis tꝑe d₃ deũ deuoti' exorare ꝛ ieiunijs ꝛ aſꝑitatib' pnĩe ſe magl' ſolito corã deo hũiliare vt ei' auxiliũ ĩpetret.

a ¶ Reſpice caſtra. Sicut luxurioſos luxurioſis cōparat: E ita nūc ſupbis ſupbos aſſyrios. ſ. egyptijs. q: ſicut potētia diuina eſt in illis ita manifeſtari pōt ⁊ his ſubuerſis: q: idē dn̄s eadē potētia / eadē iuſticia. b ¶ Fac dn̄e. Hoc nō dicit delectatōe pene ſ; amore iuſticie. Sic q̄cq̄d ꝓphe q̄cq̄d in ſpū iuſto iudicio videt futurū in eodē ſpū p̄dicāt faciēdū: imo p eos ipſe p̄dixit q̄ eis reuelat atq; facit q̄le eſt illō: Fiat mēſa eoꝝ corā ipſis
Ps. 68.e. in la. ⁊c̄. Et pcutiet te de⁹ paries
Act. 23.a dealbate. ¶ Myſtice. Oīs he-
Myſtice retic⁹ ve ſciſmatic⁹ vel iude⁹ vel
†Exo. 14.f. pagan⁹ q̄ eccl'iaȝ ꝟbo vel exēplo corrūpere voluerit: ꝓprio ſupbie
Gen. 3. c gladio caput iniq̄ volūtatiſ amittit. vn̄: Ipa cōteret caput tuum.

nauit ſe: ⁊ plura mēdacia dixit in ſeq̄ntib⁹ holoferni ⁊ ſuis ſatellitib⁹: ꝓpt̄ p̄mū tn̄ cōmēdat̄ in ſcriptura: ⁊ orō ei⁹ fuit exaudita: ⁊ pulchritudo ei⁹ diuinit⁹ augmētata. ſic Exo. j. obſtetrices cōmēdāt̄ de bona affectōe quā habuerūt ad ſuādū pueros hebreoꝝ: nō aūt de mēdacio qō ꝯn̄r ad h̄ dixerūt ſe excuſando. G

¶ deſolate. ¶ ordine diſpoſuiſti oīa.
vidue. Tu ēnim feciſti p̄ora: ⁊ illa poſt illa a b
cogitaſti: ⁊ h̄ factū eſt qō ip̄e voluiſti. Oēs
ei vie tue pate ſūt: ⁊ tua iudicia i tua ꝓuidē
a tia poſuiſti† Reſpice ꝯ̄ caſtra aſſyrioꝝ nūc c d
ſicut tūc caſtra egyptioꝝ videre dignat⁹ es: e
qn̄ poſt ſeruos tuos armati currebāt ꝯfidē
a ¶ nō in domino.
tes in q̄uadrigis ⁊ in eq̄tatu ſuo ⁊ i multitu
a ¶ vultus aūtē dn̄i ſuper fa. ma.
dine bellatoꝝ. Sz aſpexiſti ſup caſtra eoꝝ
a ¶ vt euadere nō poſſent.
⁊ tenebre fatigauerunt eos. Tēnuit pedes f g
¶ maris. a ¶ ſimiles illis.
eoꝝ abyſſus: ⁊ aq̄ opuerūt eos. Sic fiāt ⁊
¶ puniātur.
iſti dn̄e: q̄ ꝯfidūt in multitudīe ſua: ⁊ i curri
bus ſuis ⁊ i cōtis ⁊ i ſagittis ſuis: ⁊ in lāceis h
gl'iant̄ ⁊ neſciūt q: tu ip̄e es de⁹ nr̄: q̄† ꝯteris i
a ¶ ſoli. b ¶ potētiam quam videris dimiſiſſe.
bella ab initio: ⁊ dn̄s nomen ēſt tibi. Erigē k
brachiū tuū: ſicut ab initio / ⁊ allide ꝟtutē eo l m
rū in ꝟtute tua. Cadat virt⁹ eoꝝ in iracūdia
¶ iactant.
tua / q̄ ꝓmittūt ſe violare ſctā tua ⁊ polluere n
b tabernaculū nōis tui: ⁊ deijcere gladio ſuo
cornu altaris tui. Fac dn̄e vt gladio pro- o
a ¶ p portā oculoꝝ intret affectio cōcupiſcētiarum, vnde: Qui viderit mulierē ad cōcupiſcēdum eam ⁊c̄.
prio ei⁹ ſupbia āputet̄. Cāpiat̄ laq̄o oculoꝝ p
a ¶ dulcia videātur ei labia mea. i. verba.
ſuoꝝ i me: ⁊ pcuties eū ex lābijs charitatis q
mee. Da mihi in aīo ꝯſtātiā vt† cōtēnā illū: r
a ¶ nō nobis dn̄e nō nobis: ſed noī tuo da gl'iam.
⁊ ꝟtutē ei⁹ vt euertā illū. Erit enī hāc mēo- s
a ¶ fragilis ſexus. b ¶ qui ſe exaltat humiliabit̄.
riale nōis tui: † cū manus femīnē deiecerit
a ¶ ſuperbum. b ¶ in qua cōfidit holofernes.
eūm. Nō enī in multitudīē eſt ꝟtus tua do t
a ¶ fallax equ⁹ ad ſalutē. ⁊ nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus q̄bus nō eſt intellectus.
mine: neq; in equōꝝ virib⁹ volūtas tua eſt.
a ¶ vn̄: Diabolus ⁊ primus homo cecidit.
Nec ſuperbi ab initio placuerūt tibi: ſ; hūi v
liū ⁊ māſuetoꝝ ſemp tibi placuit depcatio.
a ¶ ſanctorum. b ¶ apoſtolorum. c ¶ noue.
De⁹ celōꝝ / creator āquaꝝ: ⁊ dn̄s toti⁹ crēa x
a ¶ afflictam. b ¶ nō de viribus meis.
ture: exaudi me miſerām depcātē: ⁊ de tuā y z
miſericordia preſumentez. Memento dn̄e a

Nico. de lyra

di q̄ fuit malus ⁊ ꝓditori⁹: in q̄ntū filij iacob fregerūt pactū habitū cū ſychimitis: ⁊ ſic rep̄hēdit illud iacob. a ¶ Tu eni fe. ⁊c̄. In creatiōe mūdi. b ¶ Et illa poſt il. cogi. Nō ſic itelligēdo ꝙ ſit pri⁹ ⁊ poſteri⁹ in cogitatōe dei: q̄ mēſurat̄ nūc eternitatis: ſ; in reb⁹ factis q̄ꝝ alie ſūt poſteriores alijs. c ¶ Reſpice caſtra.
al's †cōgerē Hic allegat̄ icōm ex vltiōe diuina factū qō eſt ſubmerſio egyptiorū / cū dr̄: Reſpice oculo tuo iuſticie. d ¶ Caſtra aſſy. nunc. Ipa puniēdo. e ¶ Sicut tūc ca. egyptiorū ⁊c̄. Exo. xiiij. f. Reſpiciēs dn̄s ſuper caſtra egyptioꝝ p colūnā ignis ⁊ nubis interfecit exercitū eoꝝ ⁊c̄. f ¶ Et tene. fa. eos. Exo. xiiij. e. Erat nubes tenebroſa ex pte egyptiorū ⁊ illuminās noctē ex parte hebreoꝝ īpediēs egyptios ne poſſent accedere ad hebreos.
g ¶ Tenuit pe. eo. abyſſus. i. maris fund⁹ in eoꝝ ſubmerſione. h ¶ Et i cōtis. i. fuſtib⁹ ad pugnādū diſpoſitis. i ¶ Et ne-
al's †cōterā illū: et ī ꝟtute tua euer. ſciūt q: tu ipſe es ⁊c̄. cō. bel. ab initio. i. ab antiq̄s tpib⁹: ſicut patz de amalech ꝯ̄ filios iſrl' pugnāte: Exo. xvij. ⁊ de og rege baſan ⁊ ſeon rege āmorreoꝝ Nu.
Al's †ꝙ xxi. ⁊ de regib⁹ ꝯ̄ Joſue pugnantib⁹. Joſue. x. ⁊ i plib⁹ alijs loc̄. k ¶ Erige brachiū. Hic ponitur tertiū in Judith allegatū. ſc; deſtructio diuini cult⁹: cui⁹ obſeruatio erat ꝯueniēs deo. iō dicit: Erige bra. tuū. i. potētiā tuā. l ¶ Sicut ab initio. i. ab exitu filioꝝ iſrl' de egypto: vt p̄dictū ē. m ¶ Et alli. vir. eorū. i. ꝓſterne. n ¶ Qui p. ſeviola. ſancta tua. Sic enī ꝓmiſerant nabuchodonoſor regi: vt ip̄e ſolus noīaret̄ deus in terra: vt dictuȝ ē. ſ. ca. iij. o ¶ Fac dn̄e vt gladio p. ei⁹ ſup. āputet̄. i. caput holofernis. de cui⁹ poteſtate totus exercitus gl'iabat̄: ⁊ videt̄ hic ꝓphetice loq̄: q: ſic factū fuit poſtea: vt videbit̄. xiij. ca. p ¶ Capiat̄ la. oculo. ſuorū in me. i. ſic capiat̄ in aſpectu mee pulchritudinis: ꝙ fiā ei ſic familiaris ꝙ poſſim eū iugulare. q ¶ Et pcuties eū ex la. chari. mee. i. ex verbis meis dulcibus ⁊ amorē p̄tendentibus. Ad intellectū hui⁹ ⁊ etiā ſeq̄ntiū ſciendū ꝙ dicūt aliq̄ ꝙ in Judith duo fuerūt. ſ. affectio magna ad liberandū ppl'm de manu holofernis: ⁊ iſtud fuit licitū ⁊ ſanctū: ⁊ aliud qō ex hac affectione ſecutū eſt. ſ. executio huius affectionis in qua petiuit ⁊ fecit ⁊ dixit aliqua illicita: ⁊ ſic petiuit ardorem libidinis excitari in holoferne: ⁊ ad hoc ornauit

Alij ꝟo dicūt ꝙ nō peccauit in orōne p̄dicta: nec in ſui cōpoſitōe: nec etiā in ꝟbis q̄ videt̄ mēdacia in ſeq̄ntib⁹. Dicūt enī ꝙ Judith alīd intēdebat aliud ꝓuidebat: intēdebat enī ſe ſic fieri gratam holoferni: vt cū eo poſſet eſſe familiariter ad ei⁹ interitū ppetrādū qō erat licitū ⁊ bonū cū eſſet dei aduerſari⁹: vt patz ex p̄cedentib⁹: ſed preuidebat amorē illicitū holofernis circa ſe: nō tn̄ debebat ꝓpter hoc bonū predictū dimittere: ſicut nec deus dimittit peccatorē punire: lic; ꝓuideat ip̄m ex hoc deteriorari: ſicut patz de pharaone quē preuidebat ex flagellis indurari. Sed hoc nō videt̄ bene dictū. nā eadē eſt intētio finis ⁊ eoꝝ q̄ ſūt ad finē qn̄ apprehēdunt̄ vt ad finē ordinata: ſicut mobile eodē motu mouet̄ i mediū ⁊ terminū. Judith aūt intendebat mortē holofernis tāq; finē intētū: ad quē tēdebat ptingere p ꝓuataz familiaritatē cū ip̄o: ⁊ hāc familiaritatē adipiſci p ardorē cōcupiſcentie holofernis in ip̄aȝ. vn̄ dicebat: Capiat̄ laqueo oculoꝝ ſuoꝝ i me. ꝓpter qō ſup hoc cadebat intētio Judith cū eſſet de medijs ad fineȝ intētū ordinatis. ⁊ iō cōcupiſcētia holofernis fuit pctm̄ vt ip̄i dicūt: ⁊ p ꝯn̄s pctm̄ mortale: ⁊ cum ſit tale de genere: oportet ꝯn̄r ꝯcedere ꝙ petitio Judith q̄ntū ad hoc: ⁊ ei⁹ ornatus fuerit mortale pctm̄: lic; minus graue q̄; pctm̄ holofernis ꝓpter affectionē adiunctā de ppl'i liberatiōe. Sz q: hoc nullo mō ꝯſonat ei qō. j. dr̄ ca. ſe. ꝙ ei⁹ cōpoſitio nō ex libidīe ſed ex ꝟtute p̄edebat: ⁊ iō dn̄s hāc in illa pulchritudinē ampliauit. Jdeo p aliā viā pōt dici ꝙ nō fuit intentio Judith holofernē allicere ad aliqō pctm̄: ſed intēdebat ſic apparere gratioſa coram ip̄o ꝙ vellet eā vxorē habere: qō nō erat illicitū holoferni: q̄uis Judith nullo mō vellet ſibi in cōiugiū copulari: ſ; p hoc intēdebat cū ip̄o talē familiaritatē habere ꝙ poſſet ip̄m interficere: nec talis īterfectio inſidioſa pctm̄ erat. nā in bello iuſto licitū ē inſidijs vti: ſicut pt; Joſue. viij. vbi de p̄cepto dn̄i Joſue poſuit inſidias poſt vrbē hai. bellū aūt filiorū iſrl' ꝯ̄ holofernē erat iuſtiſſimū: q: intendebat totaliter deſtruere cultū diuinū: vt pt; ex ſupradict̄. de ꝟbis aūt Judith vtrū debeat excuſari a mendacio dicet̄. j. i loco ſuo. r ¶ Da mihi. Hic ꝯn̄r Judith petit ꝯſtātiā ſibi dari: nā inuadere tm̄ tyrānū ⁊ p ml'ierē videbat̄ valde magnū. iō dicit: Da mihi ⁊c̄. vt ꝯtēnā illū ⁊c̄. i. vt nō timeā nec horreā occidere illū. s ¶ Erit ei hoc memo. ⁊c̄. Cū h̄ nō poterit īputari ꝟtuti hūane / ſed diuine. t ¶ Nō eni i mul. eſt vir. tua dn̄e. q: ſolo nutu potes ſubuertere oīa. v ¶ Nec ſu. pla. ti. ab initio nā angelos ſupbiētes deiecit de celo. x ¶ De⁹ ce. cre. aq̄rū. Per hoc itelligūt̄ oēs alie creature. y ¶ Exaudi me mi. Afflictiōeȝ enī ⁊ miſeriā ſui ppl'i reputabat ſuā. z ¶ Et de tua mi. p̄ſumētē. i. ꝯfidētē vltra modū muliebrē. a ¶ Memēto dn̄e teſta. tui. i. ſi ꝓ nobis nō pcis: ſaltē pcas ꝓ tuo cultu q̄ viget in nob.

Omnes

Caplm. X

A Factū eſt autē 7c.

a ¶ Abſtulit a ſe cili. Quia ſctā ecclīa aliqñ ꝓ peccatis ſuis penitentie gerit affectū: ſꝫ tñ ſpe remiſſiōis 7 futuri premij exhilarat animum.

b ¶ Ut incōparabi.deco/re. Quia iuſtuꝫ eſt vt qui dei ſeruet amore: oīb⁹ hēat dign⁹ honore. vñ: Aſtitit regina a dextris in veſti.de. (Ps.44.c.)

c ¶ Abre ſue. Carnalib⁹ qui ſi fideliter ī p̄ſenti ſeruierint poterūt ad verā libertatē peruenire: ſicut abra in fine huius libri memorat̄ libertatē a domina ſua ꝓmeruiſſe. Sepe enī cōtingit vt ſciētia 7 morib⁹ minus perfecti p̄ſentiū rerum amore allecti: ſacramentis cōmunicent eccleſiaſticis et ſpiritualib⁹ magiſtris: corporalibus ſeruiēt ſolacijs ad renunciandū que poſſident non ſunt idonei. vnde in euāgelio diues qui precepta dī ſe cuſtodiſſe reſpondit: omnia tamen vendere et dare pauperibus nō conſenſit. (Mar.10.c.) Portat abra: id eſt carnalium turba aſcopam vini: cum ſacramenta: id eſt corpus domini et ſanguinem: et chriſmatis vnctionē venerabiliter ſeruat.

d ¶ Et panes 7 caſeum. Hec omnia abra pro diſpenſatione domine ſue obſeruat. Juſtum eſt enim vt qui non nouit moderamina vite ſue tenere: non ſubito fiat rector aliene.

¶ Dixerūt

a ¶ ꝓmiſſionis qui ꝓmittis te eſſe cuꝫ fidelibus tuis. b ¶ quo loquor ad eum.

teſtamēti tui: 7 da verbū in ore meo:

¶ ex quo ꝓcedunt verba.

7 in corde meo cōſiliū corrobora vt

a ¶ quā delere vult. ¶ in eternū.

domus tua in ſctificatiōe ꝑmaneat:

a ¶ audito miraculo. ¶ ſolus.

†7 oēs gētes agnoſcāt: qm̄ tu es de⁹ 7 a

nō eſt ali⁹ p̄ter te. Ca. X

Factū eſt aūt cū ceſſaſſet b

clamare ad dñm: ſurre/ c

xit de loco in q̄ iacuerat

pſtrata ad dñm. Uocauitq; abram d

a ſuā: 7 deſcēdēs in domū ſuā abſtulit e f

a ſe ciliciū: †7 exuit ſe veſtimentis vi/

a ¶ lachrymis penitētie. b ¶ opera carnis.

duitatis ſue. Et lauit corp⁹ ſuum: 7 g h

a ¶ carnis mortificatiōe. b ¶ .i. diſtinxit ſolerti diſcretione ſingulas cogitationes mētis.

vnxit ſe myrto optimo: 7 diſcriminā †

uit crinem capitis ſui: 7 impoſuit mi i

a ¶ galeā ſalutis. b ¶ mentē. c ¶ opib⁹ ſuis.

trām ſup caput ſuū: 7 induit ſe veſti/ k

a ¶ ſpe futuror̄ bonor̄: que dabunt̄ ſanctis in dextera parte collocādis. b ¶ congreſſus operū euāgelicis munit p̄ceptis.

mētis iocūditatis ſue: Induitq; ſan l

dalia pedib⁹ ſuis: aſſūpſitq; dextra/ m

a ¶ caſtitatis. b ¶ ſignaculū fidei: de quo anu/ n

riola 7 liliā/ 7 inaures/ 7 anulos 7 oi/ o p

lo ſuo ſubarrauit me. a ¶ ceterarū virtutū.

bus ornāmētis ſuis ornauit ſe. Cui q r

a ¶ a quo omne bonū. b ¶ gratie.

etiā dominꝰ ꝯtulit ſplēdorē: qm̄ ois s

a ¶ p̄ſentis vite. b ¶ future vite.

iſta cōpoſitio/ nō ex libidiē: ſꝫ ex v̄tu

te pēdebat. Et iō dñs hāc in† illā pul

b chritudinē ampliauit: vt incōparabi

li decore oīm oculis appareret. Im t

¶ hoſtē aditura.

c poſuit itaq; abre ſue aſcopā vini/ et v

a ¶ virorē fidei. lapatē enī dicūt eſſe cibū olerib⁹

d vas olei/ 7†polētā 7 lapātes 7 panes x y

cōfectū. a ¶ pinguedinē charitatis.

7 caſeū: 7 ꝓfecta eſt. Cūq; veniſſent z

ad portā ciuitatis: inuenerūt expectā

tē oziā 7 p̄ſbyteros ciuitatis. Qui cū

vidiſſent eā: ſtupētes mirati ſunt ni/

mis pulchritudinē ei⁹. Nihil tñ inter a

rogātes eā: dimiſert̄ trāſire/ dicētes:

De⁹ patrū nr̄or̄ det tibi grām: 7 om

ne cōſiliū tui cordis ſua v̄tute corro

boret: 7 gloriet̄ ſup te hierl̄m: 7 ſit no

mē tuū in numero ſctor̄ 7 iuſtor̄. Et

dixerūt hi q̄ illic erāt/ oēs vna voce:

Fiat: fiat. Judith v̄o orās dñm/ trā/

ſiuit ꝑ portas: ipſa 7 abra ei⁹. Factū b

eſt aūt cū deſcēderet mōtē circa or/ c

a ¶ p̄bi gētiū .i. curioſi pſecutores hūanar̄ diſci

tū diei occurrerūt ei exploratores aſ d

plinar̄. a ¶ tenuerūt eā cū ecclīa a iudeis ad gētes trāſeūtē dogmatib⁹ ſuis ſupare cupiebāt.

ſyriorū: 7 tenuerūt eā/ dicentes: Unde

venis/ aut q̄ vadis? Que reſpondit:

a ¶ Oēs gentes agno. q2 tu es de⁹. Per factū ſic mirabile: qd nō pōt fieri niſi tua virtute. (C)

Factū eſt āt. Poſtq; Judith ſe munijuit armis orōnis. hic ꝯñter offert ſe periculo mortis. 7 p̄mo ſe p̄parat ornamēto. ſecūdo ſibi ꝓuidet de alimēto/ ibi: Impoſuit itaq;. tertio ſe tradit hoſtium cuneo/ ibi: Factū eſt aūt. Circa primū dicit̄: (Ca. X) (Diuiſio)

b ¶ Factū eſt aūt cum ceſſaſſet cla. ad dñm: oratione ſua ꝑfecta. c ¶ Surrexit. de dei adiutorio ꝯfiſa d ¶ Uocauitq; abrā ſuā .i. ancillā libertā: 7 dicit̄ ab hac ꝑpoſitione ab: 7 ara are. nā antiq̄tus iuxta arā libertas ſeruis donabat̄. (†Eccl.36.a) e ¶ Et deſcēdēs in domū ſu. de loco orōnis ſue qui erat in ſupioribus domus ſue vt dictū eſt. ſ. viij. ca. f ¶ Abſtulit a ſe ciliciū 7c. i. veſtimēta lugubria. g ¶ Et lauit cor. ſuū. vt melius reciperet vnguentū. ideo ſubdit̄: h ¶ Et vnxit ſe myrto. i. vnguēto ex myrrha. pro magna parte compoſito. i ¶ Et impoſuit mitrā. i. cucufam ad ſui capitis ornamentū. k ¶ Et induit ſe ve. iocū. ſue. i. q̄bus vtebatur ad iocūditatē viro ſuo viuēte. (†J.16.b) l ¶ Induitq; ſanda. pe. ſuis. i. calciamēta eſtiualia corium deſuꝑ nō habentia. m ¶ Aſſumpſitq; dextrario. i. ornamenta dextre partis. n ¶ Et lilia. ornamēta ſunt a capite dependētia ad modū lilij facta. o ¶ Et inaures. i. ornamenta auriū q̄bus vtunt̄ mulieres orientales maxime. p ¶ Et anulos. qui ſunt ornamēta digitor̄. q ¶ Et oibus ornamēt̄ ſuis ornauit ſe. hoc dicit̄ ad oſtēdendū ꝙ nihil omiſit de cōtingētibus ad decentē ornatum. r ¶ Cui etiā dñs cōtulit ſplen. augēdo eius pulchritudinē. s ¶ Quoniā ois 7c. per modū p̄ceca. dictū. t ¶ Impoſuit. Hic ꝯñr ſibi ꝓuidet de alimento/ dicēs: Impoſuit itaq; 7c. i. vtrē: 7 eſt nomē grecū. aſcopa enim grece vter eſt latine. v ¶ Et vas olei. ꝓ condimēto potagij. x ¶ Et polenta. i. cibū de farina factū. y ¶ Et lapates. i. ficus ſiccas ſm Hug. de talibus enī cibis ſibi ꝓuidit: q2 nolebat vti cibis gentiliū lege moſaica ꝓhibitis. z ¶ Cūq; veniſſent 7c. ſicut dixerat eis Judith. ſ. in fine ca. viij. a ¶ Nihil tamē interro. eā. dixerat enī eis ꝙ nō ſcrutarent̄ ſuū conſiliū. Cetera patēt. b ¶ Factū eſt autē. Hic cōſequēter ſe tradit manibus hoſtiū/ cum dicit̄: Factū eſt autē cū deſcēderet montē. ſcꝫ bethulie. (D) c ¶ Circa ortū diei. vt videret̄ fugere populo ciuitatis ignorāte. nam illa hora vigiles vadūt ad dormiendū: 7 ſic fugientes habēt tēpus magis oportunū. (Al's†illi) d ¶ Occurrerūt ei exploratores aſſyriorū. qui erant in circūitu ciuitatis: ne aliquis exiens poſſet effugere manus eorum.

✳ Ideo ego

Moraliter. b ¶ Factū eſt autē 7c. Hic poſt orationē eccleſie deſcribit̄ eius ornatus quo ſponſo ſuo debeat placere/ cuꝫ dicit̄: (Moraliter) g ¶ Et lauit corpus ſuū. qd eſt ꝯgregatio fideliū aq̄s ꝯtritōis 7 deuotiōis. h ¶ Et vnxit ſe myr. opti. i. vnguento de myrrha optima facto: ꝑ qd ſignificat̄ virtus caſtitatis: eo ꝙ cōſeruat carnē a putrefactiōe luxurie 7 diſſolutionis. (al's†pulmētum) † ¶ Et diſcriminauit cri. ca. ſui. caput ecclīe xp̄s eſt. 7 eius crines ſunt ecclīe miniſtri q̄ debēt adherere capiti: 7 eſſe diſcriminati. i. ꝑ ordines debite diſtincti: 7 officijs ſuis intēti. i ¶ Et impoſuit my. ſuꝑ ca. ſuū. attribuēdo xp̄o q̄cq̄d eſt in ea v̄tutis 7 boni. k ¶ Et induit ſe ve. iocū. ſue. v̄tutib⁹ ſctis q̄ diſponūt ad iocūditatē patrie celeſtis. Ro. xiij. d. Induamur arma lu. ſicut in die ho. ambule. l ¶ Induitq; ſan. pe. ſu. affectiōes ſuas ſacris meditatiōib⁹ muniēdo. m ¶ Aſſūpſitq; dex. ſpōſum ſuū dulcit̄ amplexādo. n ¶ Lilia. geſt⁹ 7 mot⁹ caſtiſſimos obſeruādo. o ¶ Inaures. ei⁹ v̄ba deuote audiēdo. p ¶ Et anu. ei⁹ mandata opib⁹ adimplēdo. nam anuli ſūt ornamēta digitor̄ q̄b⁹ manualit̄ operamur. q ¶ Et oib⁹ orna. ſu. or. ſe. hoc addit̄: q2 nihil ē omittēdū de ſpūalib⁹ ornamētis ſuis. r ¶ Cui etiā do. cō. ſplē. i. ſpūalē decorē q̄ a ſolo deo dat̄. t ¶ Impoſuit itaq; abre 7c. per h̄ deſignat̄ ꝙ ecclīa nō incorꝑat ſibi aliq̄d de doctrīa ꝑuerſa. b ¶ Factū eſt aūt cū de. mō. 7c. Lrā ſeq̄ns aliq̄ mēdacia 7 adulatoria videt̄ ꝯtinere ſm ſenſum lr̄alem: ſicut dictū fuit in expoſitiōe litterali. ſenſus autē myſticus lr̄ali ꝯtrari⁹ nō videt̄ bñ cōueniens: ſcꝫ vt per ꝑnicioſa ſignificent̄ virtuoſa: ꝓpter qd talem modū exponēdi myſtice in p̄cedētibus euitaui: 7 ex eadem cauſa trāſeo vſq; ad. xiij. ca.

E B a Dixerũtqꝫ. Sub dñatione ſecularium principum libere manere ꝑmãſerũt. Traianꝰ Sicut traianꝰ licꝫ imprimis chriſti cõfeſſores perſecutus ſit. Plinio ſecũdo admonẽte leuiorib9 decretis edictũ ſuum tẽperauit. Elꝰ adrianus Elius q̃ꝫ adrianus per q̃dratũ diſcipulũ aplõꝝ ⁊ ariſtidẽ athenieſem viꝝ de xp̃iana religiõe eruditꝰ: ad munitiũ fũdanũ ꝓcõſulẽ aſie eplãꝫ miſit: vt nemini liceret xp̃ianũ ſine criminis obiectiõe aut ꝓbatione dãnare.

b Adorauit eũ. Nõ ꝑturbatiõe timoris: ſed obſeruatione ordĩs. vñ: 1.Pe.2.c Et ſubditi eſtote in oĩ timore dñ. ⁊ deũ ti Ro.13.a mete. regẽ ho. Et Apl's. Qui poteſtati reſiſtit dei ordinatõi reſiſtit. Vñ helias regẽ impiũ achaç adoraſſe legit. vñ Paulus apd̃ agrippã regẽ ⁊ feſtũ ⁊ pſidẽ cauſam ſuã agẽs verba manſueta ꝓtulit. Act.26.a. Silr̃ apud holofernẽ Judith de aduẽtu ſuo ⁊ iudeoꝝ caſu futuro loquit: nõ adulatorie mẽtiendo: ſed futura ꝓphetice p̃dicẽdo.

Nico.de lyra

a Ideo ego fugi a facie eoꝝ qm̃ fu. agnoui ⁊c. Hec aũt v̾ba Judith ⁊ ſequẽtia nitunt aliqui verificare duplici via. Vna ẽ ꝑ ꝯditionalẽ ſubintellectã: vt ſit ſenſus: ꝙ hebrei ſint in tali diſpoſitione poſiti ꝙ tradant holoferni ⁊ eiꝰ exercitui: niſi cito veniat eis auxiliũ a deo. Alia eſt vt eiꝰ verba myſtice ſeu ꝓphetice intelligant de ſpoliatione ⁊ deſtructiõe iudeorũ que futura erãt tẽpore Tyti ꝑ exercitũ romanorũ: ſed prima via nõ videt cõueniens. Als ĩnõ cõ/tẽpnat nã ſeq̃n. ca. Judith affirmat diuinũ auxiliũ ab hebreis ſublatũ: ⁊ per diuinã ꝓuidentiã miſſa erat ad hoc nũciãdũ. E Similiter nec ſecũda. Nã Judith nõ videt loqui ꝓphetice de tẽpore tam lõginquo: ſed magis hiſtorice loq̃ de caſu hebreorũ ĩminẽti de ꝓpinquo. Itẽ q2 p̃ter ſenſum myſticũ ⁊ figuratiuum oportet habere aliquẽ ſenſum lr̃alẽ verũ: q2 quod nihil eſt nõ põt aliq̃d figurare: nec holofernes turpit deiectꝰ ab hebreis poteſt conuenienter dici figura titi victorioſe iudeos debellantis: ⁊ captiuantis. nã figura ⁊ figuratũ ĩnq̃ꝫ tũ huiuſmodi correſpõdent: ꝓpter qd̃ ſaluo meliori iudicio videt mihi ꝙ hec verba iudith ⁊ ſequẽtia ſaltẽ in pluribus ſunt mẽdacia cõficta ad liberationẽ ppl'i deũ colentis: ⁊ ad deiectionem ſupbi cultũ diuinũ deſtruere intendentis: ⁊ tale mendaciũ eſt officioſum: ⁊ ꝑ ꝯſequẽs nõ eſt mortale peccatũ: ſed veniale tm̃: a q̃ non oportet excuſare Judith: q2 nec apl'i longe ꝑfectiores: ⁊ maxime poſt receptionẽ ſpiritusſancti: nõ dicunt ĩmunes a pctõ veniali. i. Joh. .i.d. Si dixerimus: q2 pctm̃ nõ habemus: noſip̃os ſeducimus ⁊ veritas in nobis nõ eſt. ⁊ Galath. ij. dicit Paulus de Petro: ꝙ erat vere rep̃henſibilis. ſ. in modo obſeruãdi legalia.

b Et oñdã illi q̃ aditu ⁊c. Hoc verificari nõ põt ad lr̃am: nec verificatio videt cõueniens in ſenſu myſtico: vt p̃ dictũ eſt. c Et eris gratiſſima in corde eiꝰ. Sciebãt eni ꝙ erat luxurioſus. d Cũqꝫ itraſſet. Poſtq̃ deſcripta eſt ſuperiꝰ hebreorũ ꝑſecutio: hic ꝯſequẽter ponit ꝑſequẽtis deiectio: et primo q̃tũ ad eius mentẽ. ſcd̃o q̃tũ ad eius vitã corporalẽ. in medio ca. xij. Et factũ eſt quarto die. prima in duas. nam holofernes primo capit in Judith aſpectu, ſecũdo decipit in eius affatu .xi.ca.

Filia ſũ hebreoꝝ. Jd̃ ego fugi a a facie eorũ: qm̃ futuꝝ agnoui/ ꝙ dent vobis in dep̃dationẽ/ ꝓ eo ꝙ cõtẽnẽtes vos noluerũt vltro tradere ſeip̃os: vt inuenirẽt miſericordiã in ꝯſpectu vr̃o. Hac de cã cogitaui mecũ/ dicẽs: Vadaꝫ ad faciẽ p̃ncipis holofernis/ vt indicẽ illi ſecreta illoꝝ: ⁊ oſtẽdã illi b q̃ aditu poſſit obtinere eos: ita vt nõ cadat vir vnꝰ de exercitu eiꝰ. Et cuꝫ audiſſent viri illi v̾ba eiꝰ: ꝯſiderabãt faciẽ: ⁊ erat in oculis

a ſinceritatẽ religionis.

eoꝝ ſtupor: qm̃ pulchritũdinẽ eiꝰ mirabant nimis. Et dixerunt ad eã: Cõſeruaſti aĩam tuã/ eo ꝙ tale repperiſti ꝯſiliũ vt deſcẽderes ad dñm nr̃m. Hoc aũt ſcias: qm̃ cũ ſteter' in ꝯſpectu eiꝰ/ bñ tibi faciet: ⁊ eriſ gratiſſima in corde eiꝰ. c Duxerũtqꝫ illã ad tabernaculuꝫ holofernis ãnũciãtes eã. Cũqꝫ i d traſſet an̄ faciẽ eiꝰ: ſtatim captꝰ eſt f a in ſuis oculis holofernes. Dixerũtqꝫ ad euꝫ ſatellites eiꝰ: Quis ꝯtẽnãt pplꝫ hebreoꝝ/ q̃ tã decoras mulieres habẽt: vt nõ ꝓ his g merito pugnare ꝯ eoꝝ debeamꝰ: h Vidẽs itaqꝫ iudith holofernẽ ſe/ i dẽtẽ in conopeo/ qd̃ erat ex purpura ⁊ byſſo ⁊ auro: ⁊ ſmaragdo ⁊ lapidibꝰ p̃cioſis intextũ: ⁊ cũ in b faciẽ eiꝰ intẽdiſſet adorauit eũ ꝓ k ſternẽs ſe ſup terrã: ⁊ eleuauerũt eã ſerui holofernis/ iubẽte domino ſuo. Ca. XI

c Tunc holofernes dixit ei: Equo animo eſto: ⁊ noli pauere in l corde tuo: qm̃ ego nũq̃ꝫ nocui virũ qui voluit ſeruire nabuchodonoſor regi. m Pplꝰs aũt tuus ſi nõ cõtẽpſiſſet me: nõ alleuaſſeꝫ lanceã meã ſup eũ. Nũc aũt dic mihi/ qua ex cauſa receſſiſti ab illis: ⁊ placuit tibi vt venires ad nos: Et dixit illi iudith: Sume verba n ancillę tuę: qm̃ ſi ſecutus fueris o verba ancillę tuę: ꝑfectã rem fa/ p ciet dominus tecum. Viuit enim q nabuchodonoſor rex terrę: et viuit v̾tus eius/ quę eſt in te: ad cor

B .xi.ca. Circa primũ dicit: Cũqꝫ intraſſet. ſ. Judith. e Ante faciẽ eius. ſ. holofernis. f Statim captus eſt in oculis ſuis. i. attenſus immoderata cõcupiſcẽtia eius: veruntamẽ ſi concupierit eã ꝓ concubitu fornicario tm̃: vel cõiugali ꝑm intentionẽ Judith: vt dictũ eſt ſupra ca. ix. nõ habet clare. nã littera ſequens aliquãdo ꝓ vno ſenſu: aliquando ꝓ altero videtur ſonare: ꝓut in ſequentibus apparebit: quicquid tamẽ fuerit ex parte holofernis: intentio Judith in orando ⁊ ſe ornãdo fuit bona: vt dictũ eſt ſupra. excuſando eã a peccato mortali. in mẽdacijs vero ſequentibus non oportet eã excuſare a peccato veniali: ſicut ſi aliquis querit placere mulieri ꝓpter bonũ: ſi illa exardeſcat in eius cõcupiſcentiã: non ꝓpter hoc eius bona intentio deteriorat. ꝓ quibus tamẽ non cõmẽdat in ſcriptura: ſed ꝓ affectione bona ad populi ſui liberationẽ ⁊ aduerſarij diuini cultus deiectionẽ multũ in ſcriptura cõmendat: ſicut dictũ eſt ſupra de obſtetricibus hebeorũ ca. ix.

g Vt nõ ꝓ his. Habendis ad libitũ. h Merito pugnare cõtra eos debeamus. Nam pulchritudo mulieris magis allicit q̃ꝫ aurũ ⁊ argentum. i Vidẽs itaqꝫ Judith holofernẽ ſedentẽ in conopeo. i. in cathedra ſupra quã appenſum erat conopeũ ad magnificentiã ſedis ⁊ decorẽ. Eſt autẽ conopeũ cortina inferius Conop rotunda et tẽdens ſuperius in acutũ: ideo dicit conopeũ a cono in quo ſuperius terminat: ꝑm alios vero dicit a conopo egypti oppido in quo primo fuit b inuentũ. k Adorauit eũ ꝓſternens ſe ſup terrã ⁊c. Adoratiõe dulie ꝓpter reuerentiã magnitudinis: ⁊ poteſtatis ſue que a deo erat: q̃uis holofernes abuteret: ſicut hoĩes mali cõmuniter abutunt gratijs a domino ſibi datis.

Tunc holofernes dixit eis. Ca. XI. Hic cõſequẽter holofernes decipit Judith affatu quã primo cõſolat/ dicens: Equo aĩmo eſtote. ⁊ ſubdit ratio: m Quoniã ego nũq̃ꝫ nocui virũ q̃ voluit ſeruire nabuch. regi. Ip̃e dicebat falſuꝫ: q2 ſicut dicit. ſ. iij. ca. q̃tũcunqꝫ hoĩes ſibi ſubiecti erant: tamẽ ferocitatẽ pectoris eius mitigare nõ poterant: quin eis inferret multa mala. ſecũdo Judith interrogat/ cũ dicit: Nũc autẽ dic mihi ⁊c. et patet. n Sume verba ancille tue. Hic ꝯſequẽter Judith reſpõdet ad interrogata: vbi primo ponit eiꝰ reſpõſio. ſcd̃o reſpõſionis approbatio/ ibi: Diuiſio Placuerũt aũt. Circa p̃mũ Judith vt fallat fallacẽ: et illudat illuſorẽ. primo magnificat eiꝰ potẽtiã. ſcd̃o approbat eius ſententiã/ ibi: Nec hoc latet. tertio allegat diuinã ꝓuidentiã/ ibi: Nos ego ancilla. Circa primũ dicit: Sume verba ancille tue. Non ſolũ aure corporis: ſed ⁊ mẽtis. o Quoniã ſi ſe. fue. ver. an. tue. Eis aſſentiẽdo ⁊ ꝑm ea faciẽdo. p Perfectã rẽ faciet dñs tecũ. i. te faciet ꝑtingere ad intentũ. q Viuit eni nabuchodonoſor rex ⁊c. i. ſicut verũ eſt ꝙ nabuchodonoſor viuit: ⁊ tu ſimiliter: ita vera ſunt que ſequuntur: nec eſt hoc iuramentum vt dicũt aliqui: q2 nõ excuſaretur Judith a iuramento falſo: quod eſt peccatum mortale: ſed eſt ſimplex

assertio

A reptionem omniũ animarũ errantiũ:quoniã non
ſolum homines ſeruient illi p te:ſed et beſtię agri
obtẽperãt illi. Nunciať enim induſtria animi tui a
vniuerſis gentibus: ⁊ indicatuʒ eſt omni ſęculo/ b
quoniam tu ſolus bonus ⁊ potens es in omni re/ c
gno eius:⁊ diſciplina tua oĩbus ꝓuincijs p̃di d e
catur. Nec hoc latet qđ locutus eſt achioꝛ:nec il f
lud ignorať qđ ei iuſſeris euenire. Conſtat enim
dñm deũ noſtrũ ſic peccatľ offenſũ:vt mãdauerit g
a ¶ tpe Tyti ⁊ Veſpaſiani.
per ꝓphetas ſuos ad populũ ꝙ trãdat eum pro
a ¶ morte chꝛiſti.
peccatis ſuis. Et quoniaʒ ſciunt ſe offendiſſe de
um ſuum filij iſrael:tremoꝛ tuus ſuper ipſos eſt.
a ¶ ſicut Joſephꝰ i eadẽ obſidiõe narrat eueniſſe. b ¶ inopia
Inſup̃r etiam fames inuaſit eos:et ab ãriditate h
aquę iam inter moꝛtuos cõputanť. Deniqꝫ hoc i
a ¶ hoc qꝫ tunc factũ eſt.
oꝛdinant:vt interficiant pecoꝛa ſua/ ⁊ bibãnt ſan
guinem eoꝝ: et ſancta dñi dei ſui q̃ p̃cępit deus k
nõ cõtingi:in frumẽto/ vino ⁊ olęo/ hęc cogitaue
runt impendere:⁊ volunt ꝯſumere quę nec mani
bus deberẽt ꝯtingere. Ergo qm̃ hęc faciũt/ certũ
a ¶ tunc quoqꝫ chꝛiſtiani admoniti in oppidum pellam trãs ioꝛ
danem fugierunt.
eſt ꝙ i ꝑditionẽ dabũť. Quod ego et ancilla tua l
cognoſcens fugi ab illis:⁊ miſit me dñs hęc ipſa m
nũciare tibi. Ego eñ ancilla tua deũ colo/ etiam
nunc apud te:⁊ exiet ancilla tua/ ⁊ oꝛabo deum:
vt dicat mihi quãdo eis reddat peccatũ ſuum:et
veniens nũciabo tibi ita vt ego adducã te ꝑ me/
diam hieruſalem. Et habebis omnem populum
iſrael ſicut oues quibus non eſt paſtoꝛ:et non la
B trabit vel vnus canis contra te:quoniã hęc mihi
dicta ſunt ꝑ ꝓuidẽtiaʒ dei. Et qm̃ iratus eſt illis
a deus:hęc ipa miſſa ſuʒ nũciare ti/
bi:placuerũt autẽ oĩa ṽba hęc co/ n
ram holoferne/ ⁊ coꝛã pueris eiuſ:
et mirabanť ad ſapiam eius: ⁊ di/ o
cebãt alter ad alteꝝ: Non eſt talis p
mľier ſup terrã i aſpectu:i pulchꝛi
tudine:⁊ in ſenſu verboꝝ. Et dixit
ad illam holofernes: Bñfecit de
us q̇ miſit te añ pplm̃:vt † des illũ
tu in manibꝰ nr̃is: ⁊ qm̃ bona ẽ ꝓ
miſſio tua:ſi fecerit mihi h̃ deꝰ tuꝰ/ q
erit et deꝰ meꝰ:⁊ tu i domo nabuchodonoſoꝛ ma r
gna eris:⁊ nomẽ tuũ noiabiť in vniuerſa terra.

C a ¶ Miſſa ſum. Prima via ſalutis fuit gẽtibus p̃dica/tores euãgelij gratanter reci/pere ⁊ fidem p̃bere:et per eo/rum doctrinaʒ ad agnitionem v̄itatꝭ venire. ☞ Et acce/

¶ holofernes ⁊ p̃ncipes ſecľi. ¶ eccleſia enĩ re/
quieſcit apud eos qui intelligentiam ⁊ fidem ſa/
nam recipiunt in thezauro mentis.
TUnc iuſſit eã itroire vbi re Ca. XII s
poſiti erãt theſauri eiꝰ:⁊ iuſſit illic ma
a ¶ de cultu religionis ſue.ſtudent enĩ ad illecebꝛas carnaliũ
voluptatum adducere ⁊ pertrahere.
nere eã:⁊ ꝯſtituit q̇d dareť illi đ ꝯuiuio ſuȯ. Cui t
rñdit iudith ⁊ dixit: Nũc nõ potero mãducare ex v
his q̃ mihi p̃cipis tribui ne vẽiat ſuper me offen/ x
ſio. Ex his autẽ quę mihi detuli mãducabo. Cui
a ¶ .i.p̃ncipes ſecľi. b ¶ videť talibꝰ cultꝰ religiõis vilꝰ ⁊ đſpectꝰ
holȯfernes ait: Si dȇfecerint tibi iſta quę tecum y

☞ aſſertio falſi ad fallenduʒ fallacem:vt dictũ eſt. a ¶ Nũ
ciatur enĩ animi tui induſtria: id eſt prudẽtia bellica q̃ C
bene eſt in malis hominibus.et in hoc dicit verum.nam holo
fernes erat famoſus in armis. b ¶ Et indicatuʒ ẽ omni
ſeculo:id ẽ multꝭ valde.⁊ eſt hic hyperbole. c ¶ Quoniã
tu ſolus bonus ⁊ potens es in regno eiꝰ.i.valde excel
lens in regis militibus.⁊ hec bonitas eſt aliquando in malis
hominibus.nam ſicut diciť.v.metaphyſice. Bonum ad mala
tranſferimus. ſicut dicitur bonus latro qui vias accõmodas
adinuenit ad faciẽduʒ latrocinia. d ¶ Et diſciplina tua.
qua ſubieciſti mľtas gẽtes nabuchodonoſoꝛ regi. e ¶ Om/
nibus prouincijs predicatur:id eſt multis prouincijs.
f ¶ Nec hoc latet. Hic cõſequenter appꝛobat holofernis
ſnĩam de achioꝛ q̃ꝫtum ad hoc ꝙ debeat occidi cum filijs iſra/
el ꝓpter offenſam dei contra eos.et patet littera vſqꝫ ibi:
g ¶ Ut mandauerit per prophetas ſuos ⁊c̃.hoc ap/
paret eſſe falſum ad litteram.nam ſic iudith contra mandatuʒ
dei ſcienter feciſſet impediẽdo traditionẽ ciuitatis holoferni.
ſupꝛa.viij.ca. h ¶ Inſup etiam fames ⁊c̃.hec erant ve/
ra ſaltem in parte magna. i ¶ Deniqꝫ hoc oꝛdinãt ⁊c̃. Nota
Nota ꝙ non ſequiť hic vt videtur quod dicit:qꝛ per ſangui/
nem ⁊ ſanctoꝝ pollutionem intellexit ciuitatis traditionẽ quã
conceperant pꝛioꝛi die compleuiſſe.⁊ ſic q̃ꝫtum in eis erat ſan
guinem bibiſſent occiſoꝛum:et ſancta polluiſſent.quia ipſi fu/
iſſent crapulati:qui velit inſpiciat:cuʒ omnis actio eius ex vir
tute pendebat.que non dicit falſum vľ facit:ſed virtualiter o/
culos falſoꝛum verbis:et per ſententiam veritatis intrinſecã
claudit ⁊ eruit ne veritatem conſiderent. Et ſic videť hic me/
taphoꝛice vel rhetoꝛice loqui:quod patet. quomodo enĩ poſ/
ſet homo ſanguinem bibere:quia ſi crudum ſumeret moꝛere
tur et adhuc non videtur poſſe extinguere ſitim. ſi decoque/
ret: non valeret potationi: ſed aduerſarij ideo vt dixi in my/
ſterio verboꝛum fuerunt decepti:eo ꝙ non conſiderabant hu
ius rei impoſſibilitatem ⁊c̃.et ſuperioꝛa qui vellet cõſidera/
re foꝛte inueniret:ꝙ nullum vitium q̃ꝫtumcunqꝫ minimum fe
ciſſet:vel in aliquo defectuoſo poſſet iudicari:hoc videtur etiã
eſſe falſum:quia bibere ſanguinem erat eis maxime pꝛohibi/
tum. k ¶ Et ſancta domini ſui.non vocantur hic ſancta
vaſa conſecrata ad ſacrificandum domino:ſeu oblationes et
ſacrificia:vt dicunt aliqui. nam talia non erant nec fiebãt ex/
tra hieruſalem.ſed ſancta dicuntur hic pꝛimitie ⁊ decime que
debebantur ſacerdotibus et leuitis.in neceſſitate tamen po/
terant comedi ab alijs ſicut dauid et viri eius comederũt pa/ D
nes pꝛopoſitionis:⁊ de voluntate ſummi ſacerdotis:vt habe
tur.j. Regũ.xxj.et ideo Judith videtur hic ſimpliciter falſum
dixiſſe.cum ſubditur: Et volunt conſumere quod nec manibꝰ
deberent contingere.et ſi ſancta intelligantur hic vaſa ſacra.
ſimiliter falſum dicit:quia nõ erant in bethulia. l ¶ Quod
ego. Hic conſequnter ad ſuum pꝛopoſitum allegat diuinam
pꝛouidentiam dicens: m ¶ Et miſit me dominus ⁊c̃.ꝙ
enim venit ad liberationem populi fuit a domino:ſed ꝙ ad h̃
dixit mendacia non fuit ab eo:ſed a muliebꝛi malicia. Nõ eñ
indiget deus mendacijs hominũ ad perficiendũ opera ſua.
n ¶ Placuerunt autem omnia verba hec coꝛaʒ ho.
⁊c̃. Hic conſequenter ponitur reſponſionis Judith appꝛoba Diuiſio
tio.et pꝛimo verbo.ſecũdo facto.ca.xij. Circa pꝛimuʒ dicitur:
Placuerunt autem omnia verba hec coꝛam holo.
⁊c̃.quia pꝛetendebant holoferni et eius exercitui pꝛoſpera. Ar.†ducas
o ¶ Et dicebant alter ad alterum.mirãtes eius pulchꝛi
tudinem et ſapientiam. p ¶ Non eſt talis mulier ſuper
terram in aſpectu ⁊c̃. ex hoc videbantur innuere: ꝙ eſſet
aptiſſima cõiungi ſuo pꝛincipi vinculo matrimonij.et hoc idẽ
videntur ſonare verba holofernis que ſequunť: q ¶ Si fe/
cerit mihi hoc deus tuus:erit et deus meus. per hoc
enim ꝙ conſentiebat colere deum Judith:videtur ꝙ eam co/
gitabat accipere in coniugem.vnde et ſubditur: r ¶ Et tu
in domo nabuchodonoſoꝛ magna eris.ſicut holofer/
fernes erat maioꝛ poſt regem. Capitulũ. XII
TUnc iuſſit eam. Hic conſequẽter appꝛobatur re
ſpõſio Judith ꝑ factũ.nam holofernes iuſſit eam in
troire ad locum vbi erant ſui theſauri tanq̃ꝫ chariſſimam ſibi:
et confidens de ea tanq̃ꝫ de coniuge pꝛopꝛia. Ideo ſubditur:
t ¶ Et conſtituit quid daretur illi de cõuiuio ſuo.ſol
licitꝰ de ea ſicť đ coꝛpe ꝓpꝛio. v ¶ Nũc nõ potero mãdu
re.q.d.excuſatã me habeas paruo tẽpoꝛe. x ¶ Ne veniat
ſup me offenſio.erãt enim ibi aliqua cibaria lege ꝓhibita
y ¶ Si defecerint tibi iſta que ⁊c̃. Ex hac enĩ ſollicitudi
ne circa victum Judith apparet amoꝛ incenſus ad eam.
T ☞ Viuit aĩa

E

a ¶ gratiā diuinā ſibi celeriter ſubuenire repꝛomittit.

detuliſti: quid faciem⁹ tibi? Et dixit iudith: Viuit anima a
tua domine meus: quoniā nō expendet oīa hec ancilla
tua/ donec faciat deus in manu mea hec que cogitaui. Et
induxerūt illam ſerui eius in tabernaculū quo p̄ceperat:

a ¶ huius ſeculi. b ¶ nō ſit vobis vanū ſurgere ante lucem.

Ad fiduciam · ꝛ petijt dum introiret vt dareꝛ ei copia nocte: et ante lucē b c
egrediendi foꝛas ad oꝛationē ꝛ depcādi dominū. Et pre/
cepit cubicularijs ſuis/ vt ſicut placeret illi/ exiret ꝛ intro

a ¶ catholice ꝯfeſſionis p fidem: ſpem ꝛ charitatē.

iret adoꝛandū deū ſuū per triduū. Et exibat noctibus in

a ¶ fonte lachꝛymaꝝ. vnde: Lauabo p ſingulas noctes lectū meū la. me. ꝛc̄.

vallem bethulie: ꝛ baptiçabat ſe in fontē aque. Et vt aſcē d
debat oꝛabat dominū deum iſrael: vt dirigeret viam eius
ad liberationē populi ſui. Et itroiens / mūda manebat in e
tabernaculo vſqꝫdum acciperet eſcam ſuā in veſpere. Et f

a ¶ luce euangelij coꝛuſcante: victoꝛia de hoſte ſperaꝛ.

factū eſt i quarto die holofernes fecit cenaꝫ ſeruis ſuis: et g h
dixit vagao eunuchū ſuum: Vade ꝛ ſuade hebꝛeā illā/ vt i
ſpōte cōſentiat habitare mecū. Fedū ē em̄ apud aſſyrios k
ſi femina irrideat virum agendo: vt immunis ab eo tran/ l

a ¶ que vagao hoꝛtaꝛ ad illicitas voluptates ptinent.

ſeat: tunc introiuit vagao ad iudith/ ꝛ dixit: Nō vereaꝛ m
bona puella introire ad dominū meū: vt honoꝛificeꝛ an/
te faciem ei⁹: ꝛ māducet cū eo ꝛ bibat vinū in iocūditate.

a ¶ iudith reſpōdit cōſtātis animi oſtēdit xtutes. b ¶ deo.

Cui iudith reſpondit. Que ego ſū vt ꝯtradicā dn̄o meo? n

a ¶ ambigue illuſoꝛē illudit.

Om̄e qđ erit ante oculos eius bonum ꝛ optimū/ faciam.

a ¶ ſummo deo.

Quicqđ aūt illi placuerit/ hoc mihi erit optimū oībus di o

a ¶ q̄ reſurgere hoꝛtaꝛ a ruina impietatis. b ¶ xtutū opibus.

ebus vite mee. Et ſurrexit ꝛ oꝛnauit ſe veſtimētis ſuis: ꝛ i p

a ¶ alijs ſum⁹ odoꝛ moꝛtis in moꝛtē: alijs odoꝛ vite in vitā. b ¶ ſpūales em̄ xtutes ad carnales ꝯcupiſcētias multi reflectūt: q̄s p p̄dicatoꝛes audiunt.

greſſa ſtetit añ faciē ei⁹. Coꝛ aūt holofernis ꝯcuſſū ē: erat q
em̄ ardēs in ꝯcupiſcētia ei⁹: ꝛ dixit ad eā holofernes: Bi r
be nūc ꝛ accūbe in iocūditate: qm̄ iueniſti gr̄am coꝛā me.
Et dixit iudith: Bibā dn̄e: qm̄ magnifica s
a ta eſt aīa mea hodie p̄ oīb⁹ dieb⁹ meis. Et
accepit ꝛ māducauit ꝛ bibit coꝛā ipō ea: q̄
pauerat illi ancilla ei⁹. Et iocūd⁹ fact⁹ ē ho t

a ¶ de quo: Nolite inebꝛiari vino in quo eſt luxuria. Et fel dꝛaconū vinum eoꝛū.

lofernes ad illā: bibitqꝫ vinūꝫ mltū nimis v
quātū nūqꝫ biberat in vita ſua. Ca. XIII

V
T autem ſero factum eſt: feſti x y
nauerunt ſerui illius ad hoſpi
tia ſua: ꝛ cōcluſit vagao oſtia z
cubiculi: ꝛ abijt. Erāt aūt oēs
fatigati a vino. Eratqꝫ iudith ſola i cubi/
b culo. Poꝛro holofernes iacebat i lecto/ ni †

a ¶ .i. luxuria. b ¶ de q̄: Nolite iebꝛiari. c ¶ eccl̄ia. d ¶ vnicuiqꝫ fideliū.

mia ebꝛietate ſopit⁹. Dixitqꝫ iudith puel/ a

a ¶ oſtioꝝ. ſ. cuſtodiā. ſ. catholice fidei obſuātiā cōmiſit

le ſue/ vt ſtaret foꝛas añ cubiculū ꝛ obſua

a ¶ aīo ꝯſtāti. b ¶ ſupnū auxiliū. c ¶ itima deuotiōe

ret. Stetitqꝫ iudith añ lectū: oꝛās cum la

coꝛdis. a ¶ interioꝝ. b ¶ ifirmā ꝯfitentē in te.

chꝛymis: ꝛ labioꝝ motu i ſilētio dicēs. Con b

a ¶ videntiū te. b ¶ velociter exaūdi me.

firma me dn̄e de⁹ iſrael: ꝛ reſpice i hac ho/

Ca. XII
a ¶ Et accepit ꝛ mā. Nō inq̄naꝛ cibis gētiliū aut ſupſtitiōe. Eccl̄ia em̄ inꝛ gētes habitās idolatria n̄ polluiꝛ: ſꝫ hiſ q̄ deuotio fideliū p obedientiā p̄parat vtiꝛ. vñ: Deus cib⁹ eſt vt faciā volun/ Joh. 4. c
tateꝫ ei⁹ q̄ miſit me patris.

Ca. XIII
V T autez ſero fa. ꝛc̄. In lecto. Nephāde ſecuritatis: quia ſe impune peccare confidit.
Pro. 18. a Unde: Impi⁹ cū i pꝛofundū peccatoꝛum venerit cōtēnit.
Caput

✱ a ¶ Viuit aīa tua dn̄e. i. ſicut vex eſt ꝙ tu G.
viuis: ita verū eſt ꝙ ego nō conſumam hec cibaria
anteqꝫ fecerit deus que cogitaui. ꝛ in hoc verū di/
xit. Nam pꝛius interfectus fuit holofernes p eaꝫ:
qđ facere cogitabat. Holofernes autē intellexit đ
traditiōe ciuitatis in manu ſua/ referens dictū Ju/
dith ad eius verba ſuperioꝛa. b ¶ Et petijt dū
introiret: id eſt dū ire inciperet adhuc p̄ſens co/
ram holoferne. c ¶ Vt dareꝛ ei copia no. ꝛc̄.
vt deuotius deum exoꝛaret extra infideliū caſtra.
d ¶ Et baptizabat ſe in fontem aque: id ē
ſe lauabat añ oꝛationē: ſm̄ modū iudeoꝝ. e ¶ Et
introiens mūda manebat. a cōſoꝛtio gētiliū.
f ¶ Vſqꝫdū acciperet eſcā ſuā in veſpeꝝ.
Ex quo patet ꝙ ieiunabat vt eius oꝛatio eſſet ma/
gis exaudibilis a đo. g ¶ Et factū eſt. Poſtqꝫ
deſcriptus eſt holofernis caſus q̄ꝫtū ad mentē: hic
ꝯſequēter deſcribiꝛ caſus eius q̄ꝫtū ad vitā coꝛpo/
ralē. Circa qđ p̄mo poniꝛ p̄ma diſpoſitio. ſecundo
holofernis iugulatio. ca. xiij. Diſpoſitio xo ad moꝛ
tē holofernis fuit ardoꝛ libidinis: ꝛ ex eo ſequens
ſopoꝛ ebꝛietatis: ꝛ hoc notaꝛ cum diciꝛ: Et factū eſt
quarto die ab egreſſu Judith de ciuitate bethulie.
h ¶ Holofernes fecit cenā ſeruis ſuis. qua
ſi pꝛo nuptijs Judith: cui intēdebat ſequēti nocte
copulari. ideo ſubditur: i ¶ Vade ꝛ ſuade he/
bꝛeā illam vt ſponte conſentiat habitare
mecū: per cōcubitū carnalē. k ¶ Fedū eſt em̄:
id eſt pꝛobꝛoſum. l ¶ Si femina irrideat viꝝ
ꝛc̄. id eſt ꝙ fuerit per aliqđ tēpus in ſua poteſtate
abſqꝫ carnali copula. m ¶ Non vereaꝛ bona
puella intrare ad dn̄m meū ꝛc̄. inuitat eam p̄
mo ad cibū ꝛ potum: vt inde deducaꝛ ad carnaleꝫ
concubitū. n ¶ Que ego ſū vt cōtradicā do
mino meo? quaſi dicat: nō decet ꝙ ego ꝯtradicā
vllo modo. o ¶ Hoc mihi erit optimū ꝛc̄. vi/
debat em̄ p hoc appꝛopīquare tēpus opoꝛtunū ad
interficienduꝫ ipm̄. p ¶ Et ſurrexit ꝛ oꝛnauit
ſe ve. ſuis: ſicut ſpōſa coꝛā ſponſo. q ¶ Coꝛ au
tem holofernis cōcuſſum eſt: id eſt nimio ar
doꝛe libidinis cōmotū eſt. nam etſi volebat eaꝫ co/
gnoſcere tanqꝫ vxoꝛē: nō tñ mouebaꝛ ad hoc amo/
re pꝛolis: ſed ardoꝛe libidinis. r ¶ Bibe nūc et
accumbe in iocunditate quoniā inueniſti H
gratiā coꝛā me. ex hoc videꝛ ꝙ reputabat eā tā/
qꝫ ſponſam ſibi gratiſſimā. s ¶ Bibam domi/
ne quoniā magnificata eſt aīa mea. ex hoc
ꝙ videbaꝛ appꝛopinquare hoꝛa liberatiōis popu/
li ſui. t ¶ Et iocūdus factus eſt holofernes
ad eaꝫ. credens eius frui amplexibus. v ¶ Bi/
bitqꝫ vinū multū nimis. ex ardoꝛe naqꝫ libidi
nis iam amiſerat diſcretioneꝫ cauēdi ſibi ab exceſ/
ſu vini.

Ca. XIII

V T autez ſero factum eſt. Pꝛemiſſa
diſpoſitiōe ad interfectionē holofernis:
hic ꝯſequenter deſcribiꝛ eius iugulatio.
ꝛ ſecūdo iugulatōis manifeſtatio/ ibi: Et dixit. Cir
ca p̄mū diciꝛ: y ¶ Feſtinauerunt ſerui illius
ad hoſpitia ſua: id eſt tētoꝛia vt ibi requieſcerēt
ꝛ doꝛmirent. nā oēs a vino fatigati erant: vt ſub
diꝛ poſtea. z ¶ Et concluſit vagao oſtia cu/
biculi: holoferne in lecto ſuo poſito ꝛ doꝛmiente.
a ¶ Dixitqꝫ iudith puelle ſue vt ſtaret fo
ris ante cubiculum ꝛ obſeruaret: ne foꝛte ali
quis ſuperueniret. Exierat em̄ modicū de cubiculo
holofernis ad dicendū hoc ancille ſue. nā ante erat
ſola in cubiculo: vt diciꝛ in littera. b ¶ Cōfirma
me domine deus iſrael ꝛ reſpice in hac ho/
ra ad opera manuuꝫ meaꝝ. nam in tali facto
ſolet coꝛ: ꝛ maxime mulieris expaueſcere.

✱ Et ſicut

Moꝛaliter. x ¶ Vt autem ſero factum ē. Moꝛaliter
Sequitur. † Poꝛro holofernes iacebat i le/
cto nimia ebꝛietate ſopitus. p quā ſignaꝛ il/
la ebꝛietas: de qua đꝛ Apoc. xvij. b. Vidi mulierē
ebꝛiā de ſanguine ſanctoꝝ. Tyrānus em̄ q̄ mēbꝛū
eſt diaboli inebꝛiaꝛ de ſanguīe īnocentū: aliqs rea
liter occidēdo ꝛ aliqs īterp̄tatiue: ſcꝫ bona de q̄b⁹
✱ debet viue

A a ¶ Caput holo. Recordationē cōfecti belli ſollicite iubet memorari. vñ: Sobrij eſtote ꝛ vigilate ꝛc.
1. Pe. 1. b
b ¶ Venerūt ad. Introitum regni xp̄m. ſ. q̄ dicit: Ego ſū oſtiū ꝛ via: ꝑ me ſi q̄s introierit: ſal. ꝛ i. Et alibi: Venite ad me oēs q̄ la. ꝛ o. e. ꝛ ego re. vos.
Joh. 10. b
Mat. 11. d
c ¶ Cuſtodibus. i. doctorib⁹ q̄ verbo ꝛ exēplo eccl'iaȝ muniūt: ꝛ ad vitā eternā introducūt. De q̄b⁹ dr̄: Super muros tuos hierl'm ꝯſtitui cuſtodes. Vl' angelicis ſpiritib⁹ q̄ nobis in cuſtodiaȝ miſſi malignos ſpūs excludūt.
Eſa. 62. b
d ¶ Aperite por. i. deuotionē cordis. vñ dr̄: Qui hȝ aures audiēdi audiat: q̄d ſpi. d. ec. ꝭm illud: Beat⁹ q̄ cauſaȝ ſuā loq̄tur in aure audientis. Dñs ꝟtutē pp'lo ſuo dabit: cuȝ q̄ ſcȝ apicē celeſtis regni aſcēdit. vñ: Nemo aſcēdit in celū. n. q. de. de celo.
Apoc. 2. b
Ecci. 15. b
Joh. 3. b
e ¶ Illa autē aſ. Ad celeſtia dogmata ſermonē cōuertens: ꝛ ad laudādū deū ꝓ beneficijs ſuis auditores attollēs
f ¶ Et interfecit. De q̄: Ipſa cōteret caput ꝛc. Et ī euāgelio. Dabo vobis poteſtatē calcandi ſuꝑ ſerpētes: ꝛ ſcor. ꝛ ſuꝑ oēs ꝟtutes inimici.
Gen. 3. c
Luc. 10. c
g ¶ Et ecce cono. Quaſi ſcitote quāta ſit malignitas: q̄nta fraus inimici nr̄i: q̄nta pietate a nobis ſupat⁹ ſit: q̄ſ dñs illeſos ab om̄i fraude ꝛ erroris contaminatiōe cuſtodit vt his inſpectis cōditori ꝛ redēptori nr̄o gr̄as agatis. vnde: Sobrij eſtote ꝛ vi. Et timeo ne ſicut ſerpēs ſeduxit Euā aſtutia ſua: ita ꝛ ſenſuſ noſtri corrūpanꝫ. Et itē: Cōfortamini in domino et in p. v. e. et induite vos ar. dei.
B
1. Pe. 1. b
Eph. 6. b

☞ Quia ho/

a ¶ in qua neceſſe eſt. ¶ eccleſiā.
rā ad opera manuū mearuȝ: vt ſic̄ ꝓmiſiſti hierl'm a
a ¶ ab imo vitioꝝ. ¶ in te.
ciuitatē tuā: †erigās ꝛ hoc q̄d credens per te poſſe
a ¶ deliberatiōe animi. b ¶ q̄ ꝑſeuerauerit vſq̄ ī finē ſalu⁹ erit.
fieri cogitaui: ꝑficiaȝ. Et cū hec dixiſſet acceſſit ad
a ¶ praui cordis duriciā q̄ errorē gerūt vane ſecuritatꝫ. b ¶ malicia inique intētiōis. a ¶ aperiendo alijs.
colūnā q̄ erat ad caput lectuli ei⁹: ꝛ pugionē ei⁹ q̄ b
ī ea ligat⁹ pēdebat/ exoluit. Cūq̄ euaginaſſet illū/
a ¶ elationem ſuperbe mentis.
apphēdit comā capitis ei⁹/ ꝛ ait: †Cōfirma me dñe
a ¶ contumaciam inique actionis
de⁹ iſr'l ī hac hora: ꝛ ꝑcuſſit bis ī ceruicē ei⁹: ꝛ abſci
a ¶ occaſionē ꝑterue tētatiōis. b ¶ detegēdo alijs. c ¶ q̄d eſt rete muſcarū. i. inſidie doloſe cogitatiōis q̄b⁹ ſimplices ꝛ incautos decipit. d ¶ inimicū infirmū oñdit ꝛ debilē vt ſciāt eū milites xp̄i poſſe ſuperare.
dit caput ei⁹: ꝛ abſtulit conopeū ei⁹ a colūnis ꝛ euol
a ¶ adepta victoria.
uit corp⁹ ei⁹ trūcū. Et poſt puſillū exiuit ꝛ trādidit
a ¶ auditoribus ſuis.
a caput holofernis ancille ſue: ꝛ iuſſit vt mitteret il/
a ¶ memoriam cordis. b ¶ ſponſa ꝛ adoleſcentula.
lud in perā ſuā. Et exierūt due ꝭm ꝯſuetudinē ſuā e
quaſi ad orationem: ꝛ tranſierūt caſtra: ꝛ gyrantes f g
¶ eccleſia.
b vallē venerūt ad portā ciuitatis. Et dixit iudith a b
a ¶ caſtroꝝ eccleſie. b ¶ ſuffragijs vr̄is. c ¶ celi. vñ: Aperite mihi portas. d ¶ in membris.
c d lōge cuſtodib⁹ muroꝝ: Aꝑitē portas: q̄m nobiſcū i
¶ qui eſt caput.
eſt deus: q̄ fecit ꝟtutem in iſrael. Et factū cum au/
a ¶ doctrinā. b ¶ eccleſie. c ¶ maiores.
diſſent viri vocē eius: vocauerūt p̄ſbyteros ciuita k
a ¶ audiendam. b ¶ plebe.
tis ꝛ cōcurrerūt ad eam omnes a minimō vſq̄ ad
a ¶ maiores. i. doctores. b ¶ tribulationib⁹ oppreſſam.
maximū: q̄m ſperauerūt eam iam nō eſſe venturā. l
a ¶ viā cordis intentionē vniuerſas erroꝝ tenebras expellentē.
Et accēdentes luminaria †ꝯgyrauerunt circa eam m
e vniuerſi. Illa aūt aſcēdēs in eminentiorē locum:
a ¶ vñ: Audi iſr'l ꝛ tace. b ¶ attenti. c ¶ a ſtrepitu mundi.
iuſſit fieri ſilentiuȝ. Cūq̄ oēs tacuiſſent: dixit iu/ o
a ¶ non me nō hominem.
dith: Laudate dñm deū nr̄m: q̄ nō deſeruit ſperan p
a ¶ vñ: Ego ſeruus tuus et filius ancille tue.
tes in ſe: ꝛ in me ancilla ſuā adimpleuit miſericor/ q r
f diā ſuā quā ꝓmiſit domui iſrael: ꝛ interfecit in ma
a ¶ femine. b ¶ diabolum.
nu meā hoſtem pp'li ſui in hac nocte. Et ꝓferēs de s
a ¶ hoſtis. ¶ mentē.
pera caput holofernis oſtēdit illis dicēs: Ecce ca/
s put holofernis p̄ncipis militie aſſyrioruȝ. Et ecce
a ¶ domum in qua confidebat.
conopeū illi⁹ ī q̄ recūbebat ī ebrietate ſua: vbi et ꝑ
manū femie ꝑcuſſit illū dñs de⁹ nr̄. Viuit aūt ipſe t
dñs: q̄m cuſtodiuit me angel⁹ ei⁹: ꝛ hic euntē et ibi v
cōmorātē ꝛ inde huc reuētentē: ꝛ nō ꝑmiſit me dñs
ancillā ſuā coinq̄nari: ſ; ſine pollutione peccati re/
a ¶ nō mea. b ¶ euaſi manus hoſtis.
uocauit me †ī vob: gaudētē ī victoria ſua: ī euaſiōe

Nico. de lyra

※ a ¶ Ut ſic̄ ꝓmi. ꝛc. ſic̄ eī ꝑ ꝓph̄as ꝑdixit eā ꝓpt̄ pctā deſtruēdā. ita etiā ꝓmiſit ꝑ eos p⁹ pn̄iaȝ pp'li reedificādā. vt patet ī Eſaia: Hieremia: Zacharia: ꝛ pl'ib⁹ alijſ ꝓphetis. b ¶ Et pugionē eius. i. enſem. ꝛ dr̄ a pūgēdo. c ¶ Et ꝑcuſſit bis in cer. ei⁹. i. in collū ad amputandū ceruicē. d ¶ Et euoluit corpus ei⁹ trūcū. i. de lecto voluit ad t̄rā: vt hr̄. ī. xiiij. vt cum q̄s ītraret ſtatim eū videret decapitatū. e ¶ Et exierūt due ꝭm cōſuetudinē ſuā. q̄ſi ad orationem. ꝛ ꝓpt̄ h̄ vigiles aſſyrioꝝ nō fecerunt circa eas aliquā ꝑſcrutationē ꝭm mandatū holofernis: q̄ dederat eis hanc libertatē: vt hr̄ ca. ꝑce. f ¶ Et trāſierunt caſtra. aſſyrioꝝ libere ꝓpter dictā cauſam. g ¶ Et gyrātes vallē. vt venirēt ad portā bethulie a caſtris aſſyrioꝝ remotiorem. h ¶ Et dixit iudith. Hic ꝯñr poniꝫ mortꝭ holofernis manifeſtatio. ꝛ p̄mo populo fideli. ſc̄do achior gentili/ ibi: Porro achior vocatus venit. Prima in duas. nam p̄mo poniꝫ dicta manifeſtatio. ſc̄do iudith benedictio/ ibi: Uniuerſi aūt adorātes. p̄ma adhuc in duas. nā p̄mo fit manifeſtatio muroꝝ cuſtodib⁹. ſc̄do alijs ciuib⁹/ ibi: Illa aūt aſcēdēs. Circa p̄mum dr̄: Et dixit iudith a lōge cuſtodib⁹ murorū. iā enī ſic erat elōgata ab aſſyrijs ꝙ nō poterat audiri ab eis. i ¶ Aꝑite portas q̄m nobiſ. ē de⁹ q̄ fecit vir. in iſrael. ꝑ h̄ aūt inſinuauit morteȝ holofernis k ¶ Uocauerūt p̄ſbyteros ciui. vt honorificenti⁹ iudith reciperet. l ¶ Q̄m ſperauerūt eā iā nō eē ven. ſpes ꝓprie nō ē niſi d̄ bono. h̄ aūt accipiꝫ d̄ malo et ideo accipiꝫ valde improprie ſcȝ ꝓ timore valde ꝓbabili de morte ei⁹ violēta atq̄ ipſi⁹ retētiōe. m ¶ Cōgyrauerūt circa eā. nam ex om̄i ꝑte nitebanꝫ ſibi appropinq̄re. n ¶ Illa aūt aſcē. Hic ꝯñr manifeſtaꝫ mors holofernis ciuib⁹/ cū dr̄: Illa aſcēdēs in eminētiorē locū. vt poſſet ab om̄ib⁹ videri: o ¶ Juſſit fieri ſilentiū. vt meli⁹ poſſet audiri: ꝛ incepit a diuīs laudibus loqui/ dicens: p ¶ Laudate dñm deū nr̄m q̄ nō d̄ſer. ſpe. ī ſe. . i. nos poſitos in tāta neceſſitate. q ¶ Et ī me. i. ꝑ me inſtrumētaliꝫ. r ¶ Adimpleuit miſc̄diam ſuam quā ꝓmiſit ꝛc. ꝓmiſit eī ꝑ ꝓph̄as: ſic̄ pȝ in pl'ib⁹ locis. populū iſr'l ab hoſtibus liberare: ſi tñ colerēt eū vere. s ¶ Et ꝓferēs d̄ pera caput holo. ad declarationē veritatis. et ne aliq̄ ſuſpitio oriretur ꝙ holofernes ſeu aliq̄s ali⁹ tetigiſſet eā inhoneſte. Ideo ſubdiꝫ: t ¶ Uiuit autē ip̄e dñs de⁹ noſter. i. ſicut veꝝ ē ꝙ ip̄e ē vita ꝑ eſſentiā: ita veꝝ eſt q̄d ſequitur: v ¶ Q̄m cuſto. me an. ei⁹. ꝛc. ꝛ pȝ l'ra. Et finaliꝫ ꝓ tātis bn̄ficijs inuitat om̄es ad ꝯfeſſionem diuine laudis dicēs:

※ Cōfitemini

C Diuiſio

Al's † protegas

Al's † cōforta

D

Al's † cōgregauerūt

Moraliter

✳ debent viuere violēter auferēdo. Et talē occidit iudith. i. eccleſia q̄n ꝓpter mala ſua per excōmunicationē ſeparat eā a cetu fideliuȝ. ꝛ ſicut in holofernis occiſiōe fuit bina ꝑcuſſio: ſic in excōmunicatiōe dȝ eſſe bina monitio. Poteſt aūt aliter exponi vt ꝑ holofernem ſignificeꝫ hereſiarcha. q̄ ebrius eſt peſtifera doctrina: de qua dr̄ Deut. xxxij. c. Fel draconū vinū eoꝝ: ꝛ [illegible] nū aſpidū īſanabile: ꝛ īterp̄tatio ꝯſonat. Holofernes eīn̄ interp̄taꝫ infirmitas diſceſſiōis: talis eīn̄ īfirmaꝫ ex diſceſſiōe a vera fide. ꝛ tal' dȝ ab eccl'ia excōicari.

al's † ad vos

T ij ✳ Porro

E F a ¶ Quia hodie nomē tu/
†Ps.105.a um ita magni.ꝛc. Laus eccle
106. a. 117. ſie nō recedet de ore hoīm: q̄ me
135.a mores ſūt ſtudij ꝛ opeꝝ ei⁹ q̄ per
dilectionez dei ꝛ ꝓximi p̄ſentes
tribulatiōis ſecura ſuſtinet: fide
plena ꝛ ſpe firma attendēs emi/
nētiā celeſtiū p̄mioꝝ: vbi ſociabi
tur btitudini angeloꝝ. b ¶ Ui
dēs aūt achior ꝛc. Per achi/
or p̄ncipē amonitaꝝ pagani vel
heretici deſignant: q̄ vidētes ec
cleſie fidē hoſtiū ſupaſſe ferocita
tē nimio pauore cōcutiunt: ꝛ ſu/
perbiā ſuā hūiliātes eccliam ve/
nerant: ꝛ ſeq̄ces ſuos errorē re
linquere: ꝛ fidelibuſ ſeſe ſociare
hortant. Uñ Eſaias: Ueniēt ad
Eſa.60.c te curui filij eoꝝ q̄ te hūiliauerūt
ꝛ adorabūt veſtigia pedū tuorū
omēs q̄ detrahebāt tibi.

Nico.de lyra

✻ a ¶ Cōfitemini illi oēs
†S.10.b ꝛc. Uniuerſi autē. hic conſe/
ī.15.d quēter ponit ipius iudith bñdi/
ctio ſeu cōmēdatio. ꝛ p̄mo a ple/
be/cū dicit: Uniuerſi aūt adorā/
tes dñm: ꝑm ipi⁹ iudith verbū.
b ¶ Dixerūt ad eā: benedi
xit te dñs.i. benedicēdā te red
didit ab oīb⁹. c ¶ Quia ꝑ te
ad nihilū redegit inimicos
noſtros. Mortuo nāq; p̄ncipe
†S.5.d.et reputabāt exercitū ei⁹ iā perijſſe.
6.a ſecūdo benedicit ſeu cōmēdat a
p̄ncipe/cum dicit: d ¶ Porro
ozias ꝛc. ꝛ patet. e ¶ Bñdi
E ctus dñs q̄ creauit celum ꝛ
terraz. ꝛ ꝑ hoc intelliguntur alia
corpa media: ꝛ creature ī eis exi
Alſthesita ſtentes. f ¶ Qui te direxit.
tis ſua bonitate. g ¶ In vulne/
ra. qđ eſt ſupra cōſtantiā mulie/
ris. h ¶ Ut nō recedat ꝛc.
qđ videm⁹ adimpletū: nā ad ei⁹
laudē ꝑ vniuerſalē eccliam reco
lit hoc factū. i ¶ Nō pepciſti
aīe tue.i. vite tue eā ꝑiculis ex/
ponēdo. k ¶ Porro achior
vo.ve. Hic ꝯſequenter vltimo
mãifeſtat mors holofernis achi
or gētili/cū dr: Porro achior
vocat⁹ venit. nō em̄ ꝯſiliū he
breoꝝ audebat ingredi: niſi ſpe/
cialiter vocaret: quia nō erat ad
huc incorpat⁹ illi pplo. l ¶ De
us iſrael cui teſt.de.ꝛc. vt ha
bet ſupra ca.v. Cetera patēt ex
dictis. m ¶ Uidēs aūt achi
or caput holo. anguſ. ꝑ pa.
uore.i. nimia admiratiōe de tā/
to facto ꝑ manū femīe. n ¶ Ce
cidit in faciē ſuā ſup terrā.
Paſſiōes em̄ vehemētes ꝛ ſubi
te faciūt magnā trāſmutationē ī
corpe: ꝛ ſic freq̄nt faciūt cadere.
o ¶ Et eſtuauit aīa ei⁹.i. paſ
ſa fuit exinanitionez. p ¶ Po/
ſtea vo ꝛc. trāſeūte dicta paſſi/
one. q ¶ Procidit ad pe.ꝛc.
ei reuerētiā exhibēdo. r ¶ Bñ
dicta tu a dō tu.ꝛc.i. ab oīb⁹
habitātib⁹ ī tabernaculo hebreo
rū: ꝛ a iacob deſcēdētiū.
✻ k ¶ Porro achior vo.
Moraliter ve.ꝛc. ꝑ iſtū q̄ gētilis erat ppls
gētiū deſignat: q̄ vidēs miracla
p̄dicationē

a ¶ vnanimiter.
mea/in liberatiōe vrā.† Cōfitemini illi oēs/ a
a ¶ ſolus. b ¶ effectus miſericordie.
qm̄ bōn⁹: qm̄ i ſeculū miſericōrdia ei⁹. Uni
uerſi aūt adorātes dñm/dixerūt ad eā: Bñ b
dixit te dñs in v̄tute ſua: q: ꝑ te ad nihilū re c
a ¶ cōtriuit inimicū ꝛ ſatellites eius.
degit inimicos nr̄os. Porro ozias p̄nceps d
a ¶ cui⁹ fides ꝛ ꝯfeſſio in toto orbe obtinet palmā.
populi iſrael. Dixit ad eā: Bñdictā es tu fi
a ¶ Multe filie ꝯgregauerūt diuitias: tu ſupgreſſa es ꝛc.
lia a dño deo excelſo p̄ oīb⁹ mūlieribus ſup
terrā. Bñdict⁹ dñs q̄ creauit celū ꝛ terrā: q̄ e f
te direxit in vulnera capitis p̄ncipis inimi/ g
a coꝝ nr̄oꝝ: q: hodie nomē tuū ita magnifica
uit: vt nō recedat laus tua de ore hoīm: qui h
memores fuerint v̄tutis dñi in eternū: ꝓ q̄/
bus nō pepciſti anīe tue ꝓpter anguſtias et i
tribulationez generis tui: ſed ſubueniſti rui
ne ante ꝯſpectū dī noſtri.† Et dixit om̄is po
pul⁹: fiat/fiat. Porro achior vocatus venit. k
Et dixit ei iudith: De⁹ iſrl̄ cui tu teſtimoniū l
dediſti/q᷑ vlciſcat ſe de inimicis ſuis: ipē ca/
a ¶ huius ſeculi.
put oīm īcreduloꝝ īcidit ī hac nōcte ī manu
mea. Et vt ꝓbes q: ita eſt: ecce caput holo/
fernis q̄ ī ꝯtēptu ſupbie ſue deū iſrl̄ ꝯtēpſit:
ꝛ tibi iteritū minabat dicēs:† cū capt⁹ fuerit
ppl's iſrl̄: gladio ꝑforari p̄cipiaz latera tua.
b Uidēs āt achior caput holofernis: anguſti m
atus p̄ pauore cecidit in faciē ſuā ſup terrā/ n
ꝛ† eſtuauit aīa ei⁹. Poſtea vō q̄ reſūpto ſpū o p
recreat⁹ eſt: ꝓcidit ad pedes ei⁹: ꝛ adorauit q
eā/ꝛ dixit: Bñdicta tu a deo tuo in oī taber r
naculo iacob: quoniā in om̄i gente que au/
dierit nomē tuū/magnificabitur ſuper te de
us iſrael.

Ca. XIIII

¶ docet eccl'ia filios ſuos qualiter ꝑ
ſequat hoſtē ſpūalē.

Dixit aūt iudith ad oēm popu/ s
a ¶ aperite ꝯtritū eſſe hoſtis ſuperbiam.
lū: Audite me fratres. Suſpē t
a ¶ doctrinā euāgelij q̄ muniunt credētes. b ¶ itellexerit.
dite caput hoc ſup mūros nr̄os: ꝛ erit cū exi v
a ¶ ſol.ſ. diuine placatiōis ꝛ ſolatij ſerenitas.
b ¶ ſcutū fidei loricā iuſticie ꝛ galeā ſalutis qđ ē vbū dei.
erit ſōl: accipiat vnuſq̄ſq; ārma ſua: et exite x y
cū īpetu: nō vt deſcēdatis deorſū: ſed q̄ſi ipe z
tū faciētes. Tūc exploratores: neceſſe erit vt a
fugiāt ad p̄ncipē ſuū excitādū ad pugnam.
Cūq; duces eoꝝ ꝯcurrerit ad tabnaculū ho b c
lofernis: ꝛ īuenerit eū trūcū ī ſuo ſāguie vo
lutatū: decidet ſup eos timor. Cūq; cogue/
ritis fugere eos: ite poſt illos ſecuri: qm̄ dñs conteret eos ſub pedib⁹
veſtris. Tunc achior videns virtutē quā fecit deus iſrael: relicto gen d e
tilitatis ritu/credidit deo: ꝛ circumcidit carnem p̄putij ſui: et appoſi/ f g
tus eſt ad populum iſrael: ꝛ omnis ſucceſſio generis eius vſq; in ho/
a ¶ ſicut fuerat imperatū.
diernum diem. Mox autē vt ortus eſt dies/ ſūſpenderunt ſuper mu/ h i
ros caput holofernis: accepitq; vnuſquiſq; vir arma ſua et egreſſi k
a ¶ eccleſie confidentiam contra ſe. b ¶ principes perſecutorū.
ſūt cum grandi ſtrepitu ꝛ vlulatu. Quod videntes exploratores ad l

p̄dicationē fidei ꝯfirmātia reliq̄t G
cultū idolatrie: ꝛ adheſit firmit
fidei orthodoxe. Ca. XIIII
Dixit aūt iu. Poſtq̄
deſcpt⁹ eſt holofernis
occubit⁹: h̄ ꝯñr deſcri/
bit fuga ſui exercit⁹. ꝛ diuidit in
tres ꝑtes. nā p̄mo ponit fugiēdi Diuiſio
rō. ſcđo fugiētiū deuaſtatio. ca.
xv. tertio diuīa laudatio. xvj. ca.
Circa p̄mū iudith p̄mo pplm in/
ſtruit. ſecūdo ppl's ei obedit/ibi:
Mox aūt. tertio exercit⁹ ad holo
fernē recurrit/ibi: Qđ vidētes.
Circa p̄mū p̄mo pōit īſtructio di
cta. ſcđo īterponit ipi⁹ achior cō/
uerſio deuota/ibi: Tunc achior.
Circa p̄mū dic iudith: t ¶ Su
ſpēdite ca.ꝛc. ī ſignū exultatio
nis ꝛ victorie iā habite ꝑtim ī re
ꝛ ꝑtim ī ſpe. v ¶ Et erit cum
exierit ſol.i. in p̄mo ortu ſuo.
x ¶ Accipiat vnuſq̄ſq; ar.
ſua. ꝯfidentes đ victoria plena
dei adiutorio habenda. y ¶ Et
exi. cū im. q̄ſi iā certi de ꝯſecu/
tiōe victorie. z ¶ Nō vt de.ſ.
paulatim ꝛ timide. a ¶ Tunc
explo.ꝛc. ſine cui⁹ volūtate ex/
ercit⁹ nō debet bellū cōmittere:
nā ſicut dr libro đ iudaico bello.
Nō ſoluz bellare ſ; etiā vincere
ſine duce apđ romāos erat vitu
perabile. b ¶ Cūq; du. coꝝ.
q̄ p̄ſūt diſtinctis acieb⁹. c ¶ Cō/
currerint ꝛc. ex caſu p̄ncipis ī/ H
opinato: ꝛ etiā īmiſſus a dō. vñ
videt h̄ ſaltē q̄ztū ad aliq̄d ꝓphe
tice loq̄. d ¶ Tūc achior. hic
ꝯñr īterponit achior ꝯuerſio de
uota/cū dr: e ¶ Uidēs v̄tu.
ꝛc.i. effectū diuīe v̄tutis ꝑ manū
mulieris. f ¶ Relicto gētilita
tis ri. cre. legē eius ſuſcipiēdo.
g ¶ Et circūcidit.i. circūcidi
fecit. h ¶ Mox aūt. ꝯuerſiōe
achior īterpoſita: h̄ ponit obedi/
entia ppl'i ad iudith v̄ba/cū dr:
i ¶ Suſpenderūt ſup mu.
ꝛc. ī ſignū victorie ꝛ cōis exulta
tiōis. k ¶ Et egreſſi ſunt cū
grandi ꝛc. Ad aduerſarios de
terrendū. l ¶ Qđ vidētes.
hic conſequenter ponit ad holo
fernē recurſus. et ſcđo declarat
ei⁹ interit⁹/ ibi: Tūc ingreſſus.
Circa primuz patet lr̄a vſq; ibi:
✻ Null⁹ eni
Moralr. s ¶ Dixit aūt ꝛc. Moral
P⁹ occiſionē holofernis iudith
ad deſtructionē ſui exercit⁹ ppl'z
īuitauit: ſignificās q᷑ eccl'ia non
ſolū tyrānū vl' hereſiarchā đbet
excōicatiōis gladio ferire ſ; etiā
ei adherētes ꝓut pōt extirpare.
✻ Una mulier

A B a ¶ Tūc Ca.XIIII ingreſſus. Duces ꝑſecutoꝝ deos ſuos ꝯ eccleſiā poſcētes auxiliū inueniūt eos ꝓpria feditate ſpurciſſimos ꝛ omni ꝟtute deſtitutos. vñ fuge ſe cōmēdātes relinquūt ea ī qbus tpaliter ꝯfidebāt: nō eſt eñ prudētia: nō ē ſapiētia nec
Hie.46.b cōſiliū ꝯ deū. Vñ Hiere. ait: Non fugiet velox et nō ſaluabitur fortis ꝛc. Ca. XV

Vnq̃ꝫ omnis ꝛc. b ¶ Videntes itaq̃ꝫ.
Iudi.7.e Gedeon ꝯ madianitaſ pugnaturꝰ nō haſtā nō clypeū ſꝫ tubas ꝛ lāpades tulit: ꝑfigurās euā
Ephe.6.b geliȷ̄ pcones qbꝰ nō eſt colluctatio adūſus car
Ibi.c nē ꝛ ſanguinē: ſꝫ cōtra ſpūalia neq̃tie ī celeſtibus ꝛc. ꝛ pugnant p̄dicatiōis voce ꝛ miraculoꝝ fulgore. c ¶ Miſ itaq̃ꝫ. Ad p̄dicationeꝫ verbi dei ex ſingulꝭ gentibꝰ ꝛ ꝓuincijs ꝓbate ꝑſone. ꝛ viribꝰ accincte animi ad militiam dñi
Eſa.99.d veniūt. vñ Eſaias: Ecce iſti de longe veniēt: et ecce illi ab aquilone et mari ꝛc.
B Per dies

Ni. de lyra

B a ¶ Nullꝰ eñ aude. cubi. ꝟtutꝭ aſſyriorū ꝛc. i. pncipis militie in q̃ ꝟtualiꝭ cōſiſtit robur exercitꝰ: ſicut virtꝰ coꝛpis naturalꝭ ī coꝛde
Vegetius ꝓpꝭ qđ dicit Vegetiꝰ ī lib. de re militari: ꝙ ſicut coꝛ eſt ī medio coꝛꝑis: ſic pnceps dꝫ in medio exercitus collocari.
b ¶ Sꝫ cū veniſ. eiꝰ du. ꝑſidentes aciebꝰ. c ¶ Ac tribuni. qui ī vna acie p̄ſūt mille bellatoꝛibꝰ. d ¶ Dixeꝛt cubicu. qui familiarꝰ pn̄t ingredi cubicl̄a magnatum. e ¶ Qm̄ egreſ. mures. modꝰ ē eni ſupboꝝ đ alijs cōtemptibiliꝭ loq̃. f ¶ Tūc ingreſ. hic ꝯn̄r declarat holofernis īteritꝰ. ꝛ ptꝫ lr̄a vſq̃ꝫ ibi:
g ¶ Exclamauit vo. mag. cū fle. ꝓ dñi ſui interitu. h ¶ Et exiliuit fo. ad populū expectantē holofernis mandatum. i ¶ Et dixit: vna mlr hebꝛea fec cōfu. interficiēdo militie pncipē. Vñ ꝛ abimelech vulneratꝰ a mlꝛiere fecit ſe īterfici ꝑ armigeꝝ ſuū ne diceret in eiꝰ oppꝛobꝛiū ꝙ mulier īterfeciſſet eū. Iudic. ix.
k ¶ Scideꝛt oēs veſti. ſua. in ſignū doloꝛis. l ¶ Et turbati ſunt oēs ani. eoꝝ valde. ꝓpꝭ qđ nō ꝓuiderūt ſibi đ aliq̃ defenſiōe. nā turbati minꝰ ꝓuidēt: vt dꝛ ī elencis.

a ¶ ad templa idoloꝝ. b ¶ auxiliū petentes.
tabernaculū holofernis cūcurrerūt. Porro hi qui in tabernaculo erāt/ venientes ꝛ ante ingreſſū cubiculi perſtrepentes excitandi gratia inquietudinē arte moliebantur: vt nō ab excitantibꝰ ſed a ſonātibꝰ holofernes euigilaret. Nullus eñ audebat†cubiculū ꝟtutis aſſyrioꝝ pul a
a ¶ p̄mi ꝑſecutores
ſando aut intrādo apire. Sed cū veniſſent eiꝰ duces ac b c
a ¶ gentiliū. b ¶ ſacerdotibꝰ idoloꝛum.
tribuni ꝛ vniūſi maioꝛes exercitꝰ regꝭ aſſyrioꝝ: dixeꝛt cū d
a ¶ qui audetis q̃bꝰ ē ꝑmiſſa licētia. b ¶ oppꝛobꝛioſe. c ¶ p̄ſtino timoꝛe.
biculariȷ̄s†Intrāte ꝛ excitate illū qm̄ egreſſi mures đ cā e
a uernis ſuis auſi ſunt ꝓuocare nos ad†bellū. Tūc ingreſ f
ſus vagao cubiculū eiꝰ: ſtetit añ coꝛtinā: ꝛ plauſum fecit manibꝰ ſuis: ſuſpicabaꝛ eni illū cū iudith doꝛmire. Sed cū nullū motū iacētis ſenſu auriū capet acceſſit ꝓximās ad coꝛtinā: ꝛ eleuās eā videſq̃ꝫ cadauer abſq̃ꝫ capite holofernis i ſuo ſanguie tabefactū iacere ſup ſrā: exclama g
uit voce magna cū fletu/ ꝛ ſcidit veſtimēta ſua. Et ingreſ
ſus tabernaculū iudith nō iuenit eā. Et exiliuit foraſ ad h
pplm/ ꝛ dixit: Vna mlr hebꝛea fec ꝯfuſionē i domo regiſ i
nabuchodonoſoꝛ. Ecce eñ holofernes iacet i terra ꝛ caput eiꝰ nō eſt i illo. Qđ dū audiſſent pncipes ꝟtutꝭ aſſy
rioꝝ: ſciderūt oēs veſtimēta ſua: ꝛ intolerabilꝭ timoꝛ ꝛ tre k
moꝛ cecidit ſup eos/ ꝛ turbati ſunt animi eoꝝ valde. Et l
factꝰ eſt clamoꝛ incōꝑabilis i medio caſtroꝝ. Ca. XV

Vnq̃ꝫ ois exercitꝰ decollatū holofernem au m
diſſet: fugit mēs ꝛ ꝯſiliū ab eis/ ꝛ ſolo tremore ꝛ metu agitati fuge p̄ſidium ſumūt: ita vt n
nullus loq̃ret cū ꝓximo ſuo: ſꝫ inclinato ca o
pite relictis oībꝰ euadere†feſtinabāt hebꝛeos: q̃s arma p
tos ſup ſe venire audierāt: fugiētes ꝑ vias cāpoꝝ ꝛ ſemi q
a ¶ p̄dicatoꝛes. b ¶ eccleſie cedētes.
b tas†colliū. Videtes itaq̃ꝫ filiȷ̄ iſrael fugiētes: ſecuti ſūt r
a ¶ euangelicis. b ¶ valida intētione. c ¶ fugiētes.
illos: deſcēderūtq̃ꝫ clāgētes tūbis: ꝛ vlulātes poſt ipos s t
a ¶ ipioꝝ diuerſi ſūt erroꝛes. b ¶ indiſcreti. c ¶ mlꝭtitudinis credentium e.c.v.et a.v.
Et qm̄ aſſyriȷ̄ nō adūnati: i fugā ibāt p̄cipites: filiȷ̄ aūt †
iſrꝭ vno agmine ꝑſequētes: debilitabāt oēs q̃s inuenire
a ¶ robur dñi ſcꝫ ſtrēnuitas p̄dicatoꝝ q̃ fide confoꝛtati ꝑ verbū euangeliȷ̄ incitant omnes cōtra hoſtes religionis.
potuiſſent. Miſitq̃ꝫ oꝫias nūcios ꝑ oēs ciuitates ꝛ regi v
c ones iſrꝭ. Ois itaq̃ꝫ regio oiſq̃ꝫ vꝛbs electā iuuentutē ar
a ¶ nō debet miles xp̄i ocioſus eſſe hoſte intra patriā manente.
matā miſit poſt eos: et ꝑſecuti ſūt eos i oꝛe gladiȷ̄ q̄uſq̃ꝫ x
a ¶ cōuerſatiōis: cogitationis: locutionis: actionis.
ꝑueniret ad extrēmitatē finiū ſuoꝝ. Reliqui aūt q̃ erant y
in bethulia: ingreſſi ſunt caſtra aſſyrioꝝ ꝛ p̄dā quā fugientes aſſyriȷ̄ reliq̃rāt/ abſtuleꝛt: ꝛ onuſtati ſūt valde. Hi
ꝟo q̃ victoꝛes reuerſi ſūt ad bethuliā: oīa q̃ erāt illoꝝ/ ab z a
a ¶ q̃ moyſes de egypto vult educere pharao retinere.
ſtuleꝛt ſecū: ita vt nō eēt nūmerꝰ in pecoꝛibꝰ: et iumētꝭ et vniuerſis†mobilibꝰ eoꝝ: vt a minimo vſq̃ꝫ ad maximuꝫ
a ¶ ieſus vel reſurrectio dñi qui dicit: ego ſum reſurrectio ꝛ vita.
oēs diuites fierēt de p̄datiōibꝰ eoꝝ. Ioachim āt ſummꝰ b

* i ¶ Vna mlꝛier he. ꝛc. hebꝛea trālitēs iterp̄tatur. ꝓpꝭ qđ eccl̄ia militās q̃ ē ī via trāſeūdi ad p̄riaꝫ bñ mlꝛier hebꝛea noīaꝛ: et ip̄a ꝑ ſuā p̄dicationē facit domui diaboli ꝯfuſionē. Pōt h̄ etiā exponi đ ꝟgine maria ex hebꝛeis nata q̃ diabolum cōfudit eiꝰ caput cōterēdo: ſic p̄dictū fuerat Geñ. iȷ̄. c. Ip̄a cōteret caput ꝛc. Ca. XV — C Moꝛaliter

Vnq̃ꝫ ois ꝛc. Poſtq̃ꝫ đſcripta eſt fugiēdi ratio. hic ꝯn̄r ponit fugientiuꝫ deuaſtatio. ꝛ ſcđo Iudith bñdictio/ ibi: Ioachim āt. pma ī duas: qꝛ pmo pōiꝛ fugientiū ꝑſecutio in ꝑſonis. ſcđo in rebꝰ poſſeſſis ibi: Reliq̃ aūt. Circa pmū ptꝫ lr̄a vſq̃ꝫ ibi: n ¶ Ita vt nul. lo. cū ꝓxi. ſuo. de aliq̃ defenſiōe ſeu p̄ſidio. o ¶ Sꝫ inclinato capite. cū magna cōfuſione. p ¶ Relictꝭ oībꝰ. q̃ poterāt impedire fugā eoꝝ: vt fugerēt expeditꝰ. q ¶ Per vias cāpoꝝ ꝛ ſemi. colliū. fugienteſ eni de ꝑlio ꝑ diuerſas vias fugiūt. r ¶ Videteſ itaq̃ꝫ fi. iſrꝭ fugi. ſecuti ſūt illos. ſic p̄cepat iudith. s ¶ Clāgētes tubis. tāq̃ꝫ victoꝛes. t ¶ Et vlulātes poſt ipos. ad inſecutionē mutuo ſe exhoꝛtantes. v ¶ Miſitq̃ꝫ ozi. nuncios ꝛc. ꝑ q̃s poterāt trāſire fugiētes. x ¶ Et ꝑſecuti ꝛc. ad extremitatē finiū ſuoꝝ. trāſire eī vltra nō erat eis tutū. y ¶ Reliq̃ aūt. hic ꝯn̄r ponit ꝑſecutio aſſyrioꝝ in rebus poſſeſſis: et patet lr̄a vſq̃ꝫ ibi: z ¶ Oīa q̃ erāt illoꝝ. i. aſſyrioꝝ. a ¶ Abſtulerūt. nā illi q̃ remāſerūt in bethulia nō abſtulerāt oīa: ſed pauca reſpectiue. nā vix ꝑ .xxx. dies fuerunt oīa collecta: vt hꝛ. ī. eodē ca. b ¶ Ioachim autē. Hic ꝯn̄r ponit iudith bñdictio. ꝛ pmo ſpūalis. ſcđo tpalis/ ibi: Per dies aūt. Circa p̄mū dꝛ: Ioachim aūt ſummꝰ pōtifex. iſte. ſ. iiȷ̄. ca. vocaꝛ eliachim:
Moꝛaliter. m ¶ Cū q̃ꝫ ois exer. ꝛc. Cognita holofernis đcaptatiōe exercitꝰ eiꝰ fugit: ꝛ ſilꝛ exterminato hereſiarcha eiꝰ ſecta deficē īcipit: Et ſbditur modꝰ cū ſbdiꝛ: † ¶ Qm̄ aſſyriȷ̄ nō adu. dꝛ eī ī eccl̄iſtica hiſtoꝛia ꝙ oꝛiēte hereſi aliq̃ eiꝰ ſectatoꝛes diuidebanꝛ ī modos ꝑſes: catholici ꝟo erāt ī vna regl̄a fidei ſe tenētes ꝛ ſic hereſibꝰ ꝑualuit fides. b ¶ Ioachi āt ꝛc. ꝑ h̄ āt ꝙ iſte bñdixit iudith ſignificaꝛ ꝙ xp̄s pōtifex ſūmꝰ bñdictioneꝫ ſue gr̄e largiꝛ eccl̄ie ſue ꝛ oībꝰ ꝑſonis ī ea exn̄tibꝰ q̃ ꝯ diabolū foꝛtiꝛ ꝑliant.

Al's†tabernaculum
†1 Re.14.b
Al's†p̄eliū
Diuiſio
Al's†cupiebant
D
Al's†cōuallium
Moꝛaliter
Al's†monilibus

E G a ¶ Per dies
aũt ꝛc. qui vni/
uerſũ p̄ſentis vi
te tẽpus ſignifi/
cant: q̊ ppl's dei
de hoſte trium/
phans ſpũaliter
expoliat. vñ d̄ ec
Pro.31.b cleſia dicit̃: Con
fidit in ea cor vi/
ri ſui ꝛ ſpo. non
indigebit.
b ¶ Porro ãt
vniuerſa. Sic
populus dei ab
egypto recedẽs
ip̄az ſpoliauit vn
de tabernaculuz
cõſtruxit. Sic re
ges iuſti ſub te/
ſtamẽto veteri q̄
† G.10.b.et. hoſtib⁹ abſtule/
13.d runt: in miniſte/
rio tẽpli cõſecra/
uerũt. c ¶ Iu/
uenibus in or
ganis ꝛc. quia
Mat. 22.c tunc neq̃ nubẽt
neq̃ nubent̃: q̃a
reſurgent om̄es
in virũ p̱fectum:
in mẽſurã etatis
plenitudinis xp̄i
Mar.16.a Vñ in reſurrecti
one dñi iuuenis
coop̱tus ſtola cã
dida angel⁹ ap/
paruit.
Ca.XVI
Unc
canta
uit cã
ti. ꝛc. d ¶ Exu
it enim ſe ꝛc.
Eſa.54.b vnd̄ Eſaias: Cõ
fuſionis adole/
ſcentie tue obli/
uiſcer̃: ꝛ oppro/
brij viduitat̃ tue
nõ recordaberis
ampli⁹: q̄ dñabi
tur tui qui te fe/
cit dñſ exercituũ
nomen eius.
G Porruerũt
Ni. d ly.
c* cat̃ eliachim:
ꝛ forte ẽ idez no
mẽ. nã ſic̃ noĩa
latina variãt̃ ali
qñ ĩ fine. vt guil
lerin⁹ ꝛ guiller⁹
ſũt vnũ nomẽ va
riatũ in fine: ali
qñ v̄o ĩ p̄ncipio:
ſic̃ nicola⁹ colin⁹
ꝛ colet⁹ variatũ
in p̄ncipio: ꝛ idẽ
videt̃ d̄ eliachiz
ꝛ ioachim. q̄d ãt
Al's † manu mihi videat̃ d̄ h̄
vel manib⁹ põtifice / dixi ſu/
Al's † tyrã pra. cap̄. iiij.
norum a ¶ Ut vide
ret iudith ꝛc.
p̱pter famã ſue
v̄tut̃. b ¶ Be/
nedixerũt

a ¶ ſm ordinẽ melchiſedech. b ¶ deſcẽdit de celis. c ¶ in vtrã
põntifex de hierũſalẽ venit in bẽthuliã cum vni/
v̄ginis q̊ dom⁹ dei vñ carnẽ aſſũpſit. a ¶ diſcipulis quos elegit.
b ¶ p̱baret eccl'ie fidẽ ꝛ dilectionẽ. c ¶ deuotionẽ mẽtis op̱atio
uerſis p̄ſbyteris ſuis: vt vidẽret iudith. Quẽ cũ a
nẽ demõſtrãs. a ¶ dñs bñdicit eccl'iam: cũ grãꝝ vbertate replet
ꝛ oĩb⁹ laudabilez exhibet. vñ. Surrexerũt filij eius ꝛ beatiſſimã
p̄dicauerũt: ꝛ virgines laudauerunt eã.
exiſſet ad bellũ: bñdixẽrũt illã oẽs vna voce dicẽ b
tes: Tu gl'ia hieruſalẽ: tu lęticia iſrael: tu honori/ c d
¶ cõtra p̄ncipẽ mũdi. b ¶ a domino.
ficẽtia populi noſtri: quia feciſti viriliter: ꝛ cõnfor e
a ¶ ſinceritatẽ fidei. vñ: Deſpõdi vos vni viro virginẽ caſtã ꝛc.
tatũ eſt cor tuum: eo ꝙ cãſtitatẽ amaueris: ꝛ poſt
a ¶ chriſtum. b ¶ hereticoꝝ corruptionẽ.
virũm tuũ alterũm neſcieris: ideo ꝛ man⁹ domi/ f
ni confortauit te: ꝛ ideo eris benedicta in ęternũ. g
a ¶ filij eccl'ie tã maiores ꝙ̃ minores.
a † Et dixit om̄is popũlus: fiat / fiat. Per dies autẽ h i
triginta vix collecta ſunt ſpolia aſſyrioꝝ a popu/
a ¶ om̄es enim fideles quicquid hoſti rapiunt: ad eccleſie laudẽ
ꝛ ſtudium referunt.
b lo iſrael. Põrro autem vniuerſa quę holofernis
peculiaria fuiſſe probata ſunt: dederũt iudith in
a ¶ ſapientie. b ¶ eloquẽtie. c ¶ op̱ibus iuſticie. d ¶ virtutũ
e ¶ ornamento variarũ diſciplinarũ.
ãuro ꝛ argẽnto: ꝛ veſtib⁹: ꝛ gẽmmis ꝛ õmni ſupẽl
a ¶ om̄ia membra chriſti.
lectili: ꝛ illi tradita ſunt omniã a populo. Et om
a ¶ hoc perficiet̃ in fine mũdi quãdo plenarie exultabunt ſancti
triũphato p̄ncipe mundi.
nes populi gaũdebant cum mulieribus et virgi/
a ¶ voce iubilationis. ¶ concordi iubilatiõe p̱ triũpho ſuo.
c nibũs: ꝛ iuuenibus in õrganis ꝛ citharis.
a ¶ iã ſecura: Beati q̄ habitãt in domo tua dñe.
Unc cãntauit canticũ Ca.XVI k
a ¶ confidens ꝛ laudans.
hoc dõmino iudith / dicẽs: Incipite l
a ¶ mortificatiõis carnis. b ¶ ſpũaliũ bonoꝝ
dõmino in tympanis: cantate dño in cymbãlis:
vel labioꝝ a ¶ boni op̱is. b ¶ corpore. c ¶ mente.
modulamini illi pſãlmũ nouũ: exũltate ꝛ inuõca m n
a ¶ vñ: Cõfidite: ego vici mũdũ. b ¶ potens in p̄lio.
te nomen eius. Dñs cõnterens bella: domin⁹ nõ o p
c ¶ ſoli. ¶ eccleſiam. ¶ nationũ.
mẽ ẽ illi. Qui poſuit caſtra ſua in medio populi q
a ¶ quotidie paulatim: in fine p̱fecte liberabit.
ſui: vt eripẽret nos de manu omniũ inimicoꝝ no
a ¶ p̱ ſe ꝛ p̱ ſuos: de q̄: Uirga furoris mei aſſur. i. diabolus.
b ¶ ſuperbie. c ¶ frigore infidelitatis.
ſtroruz. Uenit ãſſur ex mõntibus ab aquilõne in r s
a ¶ virtutis. b ¶ exercitus. c ¶ perſecutionibus.
multitudine fortitũdinis ſuę: cui⁹ multitũdo õb/ t
a ¶ p̄dicatores ad orã inundãtes. b ¶ ſuperbia. c ¶ hũiles.
turauit tõrrentes: ꝛ equi eõꝝ cooperuerũt vãlles.
a ¶ ira libidine. b ¶ poſſeſſiones eccleſie.
Dixit ſe incẽnſuruz fines meos: ꝛ iũuenes meos v x
a ¶ fide ꝛ opibus robuſtos. b ¶ p̱ſecutiõis. c ¶ Ex ore infantiũ
õcciſurũ glãdio: infantes mẽos dare in p̄dam: ꝛ y
ꝛ lactantiũ p̱feciſti laudẽ ꝛc. a ¶ pudicas aĩas. b ¶ vitioꝝ.
virginẽs ĩ captiũitatẽ. Dñs aũt oĩpotẽs nocuit z &
a ¶ eccleſie. b ¶ ligãs ancillis ſuis.
eũ: ꝛ tradidit eũ in † man⁹ fęminẽ: ꝛ ↄfũdit eũ. Nõ b
a ¶ robore carnis. ¶ Sagacitas
eñ cecidit potẽs eoꝝ a iũuẽib⁹: nec filij † titã p̱cuſ c d
humani ingenij: aut fortitudo terreni imperij. ¶ .i. ↄfeſſio.
ſerit eũ: nec excelſi gigãtes ĩpoſuerũt ſe illi: ſ; iudith e
a ¶ amaritudinis. b ¶ alacritate. c ¶ v̄tutũ. d ¶ ĩ baptiſmo.
d filia merãri ĩ ſpẽ faciẽi ſuę diſſoluit eũ. Exũit eñ f

nedixerũt illã. imp̄cãtes ſibi bona ſpũa G
lia p̱ v̄tutis ſue fama: iõ. ſb̄dit̃: c ¶ Tu
gl'ia. nã diuinũ cultũ q̄ erat in hieruſalez
de q̊ ſũme gl'iabant̃ iudei: ↄſeruauerat in
terficiẽdo holofernẽ q̄ ip̄m deſtruere intẽ
debat: vt p̄tz ex ſupradict̃. iij. ca. et. iiij.
d ¶ Tu le. iſrl'. effectiue. e ¶ Tu ho/
no. ꝛc. Sil'r: nã ĩterficiẽdo holofernẽ de
derat ppl'o iſrl' honoris ꝛ leticie materiã.
f ¶ Ideo ꝛ ma. ꝛc. ſ. p̱pter v̄tutẽ caſti/
tatis ꝛ mũdicie. g ¶ Et iõ eris ꝛc. bñ/
dictiõe gl'ie. h ¶ Et dixit oĩs ꝛc. ad cõ/
firmationẽ dicte bñdictiõis. i ¶ Per di
es aũt. Hic ↄñr ponit̃ bñdictio iudith
tp̱alis: q̄ in ſcp̄tura freq̄nter accipitur p̱
multiplicatõe bonoꝝ tp̱aliũ. vñ Geñ. xxx.
d. dixit iacob ad laban: Modicũ habuiſti
anteq̃ venirẽ ad te: ꝛ nũc diues effectus
es: bñdixitq̃ tibi dñs ad introitũ meũ: et
hoc mõ popul⁹ iudith bñdixit. nam oẽs di
uitias holofernis ſibi dedit. ꝛ patet lr̃a.
Unc cãtauit ꝛc. Ca.XVI
Aduerſarij deiectiõe ꝛ fidelis Diuiſio
ppl'i liberatõe deſcp̄ta: h̄ ↄñr po
nit̃ rõne p̄dictoꝝ laudatio diuina. Et diui
dit̃ ĩ tres p̱tes: q̄ p̄mo põit̃ ip̄i⁹ iudith de
cãtatio. ſcd̄o ppl'i ꝛ ip̄i⁹ oblatio / ibi: Et fa/
ctũ ẽ poſt hec. tertio iudith felix ↄſũmatio /
ibi: Et iudith mag̃. Cãticũ v̄o iudith ĩ du
as p̱tes diuidit̃. nã p̄mo põit̃ excitatio mẽ
tis. ſcd̄o rõ laudis / ibi: Uẽit aſſur. Circa p̄
mũ dic̃ iudith: excitãs ſe ꝛ alios ad diuĩaz
laudẽ. l ¶ Incipite dño ꝛc. Uaria nã
q̃ ĩſtrumẽta muſicalia: ꝛ etiã armonie mẽ
tẽ excitãt ad diũſa. Aliq̄ eñ armonie exci/
tãt ad audaciã q̄b⁹ vtunt̃ hoĩes ĩ bellis: ꝛ
aliq̄ ad laſciuiã q̄b⁹ vtũt̃ ĩ choreis: ꝛ aliq̄
ad deuotiõz: q̄b⁹ vtũt̃ ĩ officijs eccl'iaſtic̃.
ꝛ h̄ mõ dixit iudith: Incipite dño ĩ tymp.
Eſt aũt ĩſtrumẽtũ muſicũ tympanũ q̊ mu Tymp
lieres vtebãt̃: ꝛ h̄ mõ maria ſoror moyſi ſũ
pſit tympanũ ad excitãduz ſe: ꝛ alias m'lie
res ad deũ laudãdũ / dicẽdo: Cãtem⁹ dño h
ꝛc. Exo. xv. m ¶ Modulami ꝛc. xp̄t
nouã materiã laudandi deum. n ¶ Ex
ultate. corde. o ¶ Et iuocate nomẽ.
ore. p ¶ Dñs ↄtc. bel. ↄ ſuũ ppl'm exci
tata: vt p̄tz ĩ pharaõe Exo. xiiij. et in ama
lech Exo. xvij. et in regibus chananeoꝝ li
bro Joſue q̄ſi p̱ totũ. q ¶ Qui po. ca.
ſua. i. angeloꝝ cuſtodiã. vñ Geñ. xxxij. di
xit iacob d̄ angelis ſibi obuiãtib⁹. Caſtra
dei ſũt hec. r ¶ Uenit aſſur. Hic ↄñr
ponit̃ rõ laudis. ꝛ p̄mo ex aduerſarioꝝ de
iectiõe / cũ d̄r: Uenit aſſur. i. p̄nceps mili
tie ꝛ exercit⁹ aſſyrioꝝ. s ¶ In mul. tota
liter ↄfidẽs. t ¶ Cui⁹ mul. ꝛc. i. ſiccauit /
ex potu aĩaliũ ꝛ hoim. v ¶ Dixit ſe in.
ꝛc. i. terram iudee. x ¶ Et iu. me. i. ppl'i
mei. y ¶ Occiſuꝝ gla. de h̄ eñ et alijs
malis holofernes ſe iactauit: ſ; nõ adiple
uit. iõ ſb̄dit̃: z ¶ Dñs autẽ oĩ. cui null⁹
põt reſiſtere. a ¶ Nocuit eũ. occidẽdo
eũ p̱ manũ femĩe: q̄d fuit valde ↄfuſibile:
vt dictũ ẽ. s̄. ca. xiiij. b ¶ Nõ ei ce. po. i.
holofernes. c ¶ A iuue. q̄ ſolẽt facere p̱
bitates. d ¶ Nec fi. ti. i. gigãt̃. ꝛ ponit̃
h̄ ſingulare p̱ plurali. i. gigãtiũ: ſic̃ Exod.
viij. f. Uenit muſca gra. i. m'titudo muſca
rũ. e ¶ Sz iu. ꝛc. diſſoluit eũ p̱ ardorez
ↄcupiſcẽtie ĩ eã: p̱ modũ ſup̱i⁹ dictũ. ix. c. ꝛ
x: f ¶ Exu. ꝛc. ſic̃ dictũ ẽ. s̄. ĩ p̄n. ca. x.
* Et induit
Moralit̃. k ¶ Tũc cã. ꝛc. grãrũ actio Moral
d̄ ſuo p̱ceſſu ad ppl'i ſui liberationẽ p̱ ho/
lofernis ĩterfectõz: p̱ q̄d ſignificat̃ ꝙ eccle
ſia de beneficijs ſibi collatis a domino de
bet ei reddere gratiarumactionem.
* Porro

Ꝩ a ¶ Hoꝛruerũt. Notare debet lectoꝛ vtrum opinio vera ſit ꝙ Cãbyſes fili⁹ Cyri a pleriſqꝫ iſte nabuchodonoſoꝛ dict⁹ ſit: q̃ perſis/ medis/ ⁊ aſſyrijs imperauit.
b ¶ Adonai ⁊c̃. Unuz de decẽ noĩbus apud hebꝛeos ſignificans ꝙ dñi creature dñeꝛ. Et notãdũ ꝙ vbiqꝫ bis poniꝛ dñs. pͥmũ nomẽ tetragrammaton eſt: ⁊ ꝓpꝛie ad deũ ꝑtinet: ⁊ ieffabile dꝛ. ſecũdũ cõmune qđ ꝯuenit hoĩbus. Et bñ adonai dñs fili⁹ dei diciꝛ qꝛ de⁹ ⁊ homo: dñs et de⁹: ꝙ oĩbus dñeꝛ vel ab oĩbus timeaꝛ. c ¶ In carnes. Quas amauerũt: de q̇b⁹ naſciꝛ fetoꝛ vermiũ. Caro ⁊ ſanguis vermes creat: qꝛ delectatio carnaliſ cui ſal cõtinẽtie nõ reſiſtit: penam eternã generat luxurioſus.
Eſa. 66. g vñ: Uermis eoꝝ nõ moꝛieꝛ: ⁊ ignis nõ extinguetur.
d ¶ Et factũ eſt. Adepta victoꝛia de hoſtib⁹ ſuis: q̇ſqꝫ elect⁹ ab oĩ labe purgat⁹ ꝓperat in ſupnã dei ciuitatez: vbi vera viſio pacis: vbi reddit vota ſua conditoꝛi.
Ꝩ Erat aũt

Nico. de lyra

※ a ¶ Et induit ſe veſtimẽto leticie. i. quo vtebaꝛ marito ſuo viuẽte. b ¶ In exultatiõe filioꝝ iſrl̃. q. di. nõ fecit hoc ad diſſolutionem: ſed ad ppl̃i ſui liberatiõnẽ. c ¶ Unxit faciez
B ſuã vn. i. lachꝛyma arboꝛiſ aromatice: q̃ facit ad decoꝛẽ vultus/ ⁊ ſuauẽ odoꝛem.
d ¶ Colligauit ci. ſuos. i. capilloꝝ ſuoꝛuz floccellos ad decipiẽdũ illũ: nõ ꝙ intẽderet inducere eũ ad moꝛtale pctm̃: ſꝫ vt deſideraret eã habere vxoꝛẽ. ⁊ per hoc Judith haberet ad eũ familiarẽ acceſſum: ꝑ quẽ eũ occidere poſſet: vt dictũ eſt. ſ̃. ca. ix et. x. e ¶ Sãdalia ei⁹ ra. oculos eius. Quia ꝑ aſpectũ intrauit ꝯcupiſcentia ad animũ. Cetera patent ex ſupꝛadictis. f ¶ Hoꝛruerũt pſe ꝯſtã. ei⁹. Quia nullus erat in eis q̇ auderet ſe ſibi opponere ad certamẽ ſinglare. g ¶ Tunc vlu. caſtra aſſyrioꝝ. Hic ſcđo reſumitur ratio diuine laudis ex filioꝝ iſrl̃ exultatiõe/ cũ diciꝛ: Tũc vlu. caſtra aſſyrio. Ut habeꝛ. ſ̃. in fine ca. xiiij. h ¶ Qñ apparuerũt humiles mei. Uenientes ſuꝑ aſſyrios armati. i ¶ Perierũt in ꝑlio a fa. dñi dei mei. q. di. hec victoꝛia ſoli deo eſt attribuenda.
k ¶ hymnũ cantemus. Hic tertio ſumiꝛ ratio diuine laudis ex ei⁹ ꝟtute ⁊ magnificentia/ cum diciꝛ:
Adonai

a ¶ actu veteris hoĩs ꝑ q̇ vir ſu⁹ cũ defuit. b ¶ noui hoĩs. ¶ vñ le
ſe† veſtimẽto viduitatꝭ: ⁊ iduit ſe† veſtimẽto leticie a
teꝛ i ꝑpetuũ. a ¶ vt exhilararet faciẽ le. in oleo le. b ¶ chꝛiſmatis.
in exultatiõe filioꝝ iſrl̃. Unxit faciẽ ſuã vnguẽto: b c
a ¶ fluẽtes mot⁹ cogitationũ. b ¶ diuino timoꝛe ⁊ firma ſpe.
colligauit cincinõs ſuos mitra ad decipiẽdũ illũ. d
a ¶ indumẽta pedũ q̇bus ꝑparari calcianꝛ in ꝑparatione e. pa
b ¶ virtutum.
Sãdãlia ei⁹ rapuerũt oculos ei⁹: pulchꝛitudo ei⁹ e
a ¶ voluptatem.
a captiuã fecit ãiam ei⁹: amputauit pugione ceruicẽ
a ¶ tẽptantes. b ¶ mẽtientes. c ¶ poteſtatẽ. d ¶ eccl̃ie.
ei⁹. Hoꝛrueꝛt pſẽ ꝯſtãtiã ei⁹: ⁊ mẽdi ãudaciã ẽi⁹. f
a ¶ perſecutoꝛes. b ¶ dirigentium. c ¶ fideles.
Tũc vlulãuerũt caſtra ãſſyrioꝝ qñ appuerũt hũ- g h
a ¶ beati q̇ eſuriũt ⁊ ſi. iu. b ¶ eccleſiarũ. c ¶ ſagittis ſcripturaꝝ.
miles mei ãreſcẽtes in ſiti. Filij pũellaꝝ cõpũnxe
b ¶ gladio verbi.
a ¶ debiles. c ¶ dñs potẽs in ꝑlio q̇ dat foꝛtitudinẽ plebi ſue.
rũt eos: ⁊ ſicut pũeros fugiẽtes õcciderũt eos: pẽ i
a ¶ nouũ teſtamẽtũ qđ ideo nouũ: qꝛ deũ incarnatũ nulla etas coꝛpoꝛeis oculis antea aſpexit.
rierũt in ꝑlio a facie dñi dei mei. Hymnũm cante k
a ¶ nõ idolis. ſed ꝑdicãdo alijs.
b mus dño: hymnũ nouũ cãtem⁹ dẽo nr̃o. Adonai l
dñe de⁹ magn⁹ es tu/ et pꝛeclar⁹ in ꝟtute tua: ⁊ quẽ m
a ¶ ſed per humilitatem ⁊ ſubiectionem placare.
ſupẽrare nemo poteſt. Tibi ſeruiat omĩs creatura
a ¶ pater. b ¶ ꝑ filiũ. c ¶ verbo dñi celi firmati ſũt. d ¶ ſanctũ.
tua: † qꝛ dixiſti ⁊ factã ſũnt: miſiſti ſpiritũm tuum ⁊
a ¶ iuſſioni. b ¶ ſuperbia perſecutoꝛum.
creata ſũt/ ⁊ nõ eſt qui reſiſtat võci tue. Mõtẽs a n
a ¶ iniquis ꝯſilijs. b ¶ ne poſſint iplere qđ ceperãt. c ¶ ſubditis aque multe ppl̃i multi. d ¶ duricia q̃ ſe inſuperabilẽ putabat.
fundãmẽtis mõuebunꝛ cũ ãquiſ: pẽtre ſicut ſera li o
a ¶ aduentũ in iudicio. b ¶ cultoꝛes dei: hec eſt generatio q̃. do.
c ¶ ſicut negligentes minoꝛanꝛ.
queſcẽt ãñ faciẽ tuã. Qũi aũt timẽt te/ mãgni erũt p
a ¶ vel pꝛe oĩbus. b ¶ ꝑpetuũ c ¶ generationi pꝛaue ⁊ ꝑuerſe de quo: Uenient hec omnia ſuꝑ generationẽ iſtam
apud te ꝑ oiã. Uẽ gẽti inſurgẽti ſuper genuſ meũ. q
a ¶ cui nemo reſiſtit. b ¶ iniq̇tatẽ. c ¶ qñ dabit vnicuiqꝫ ſᷣm opa.
Dñs eni oĩpõtẽs vindicãbit in eis: in diẽ iudicij r
a ¶ i xᵖga. b ¶ exteri⁹ ⁊ interi⁹. ¶ q̇ nõ extingueꝛ. c ¶ q̇ nõ moꝛieꝛ.
c viſitãbit illos. Dabit eni ignẽz ⁊ vẽrmes i carnes
d eoꝝ: vt vꝛanꝛ ⁊ ſentiant vſqꝫ in ſempiternũ. Et fa s t
a ¶ poſt moꝛtẽ holofernis: fugam hoſtis ⁊ cetera ſupꝛadicta.
ctũ eſt põſt hec oĩs populus poſt victoꝛiã venit in v
a ¶ ſupernam. b ¶ ab omni labe peccati.
hiẽruſalem adoꝛare dñm: ⁊ mox vt pũrificati ſunt x
a ¶ ſeiꝑos quos vouerũt domino.
õbtulerũt oẽs holocauſta ⁊ vota ⁊ repꝛomiſſiões y
a ¶ eccleſia. b ¶ obtulit. c ¶ que ſunt vaſa in honoꝛem.
d ¶ aĩas fraude diaboli deceptas q̃ illi erepte in vſuz xᵖtenꝛ eccl̃ie.
ſuas. Poꝛro iũdith vniuẽrſa † vãſa bellica hõlo- z
a ¶ fraudes quas anathematiçat mater eccl̃ia ⁊ dãnat.
fernis que dedit illi populus: ⁊ cõnopeum quod
ipſa ſuſtulerat de cubilo ipſius obtulit in anathe-
a ¶ poſuit. b ¶ hic ſpe in futuro iꝑa re.
ma obliũionis. Erat autem põpulus iocundus a
a ¶ ſicut decet ſanctos. b ¶ cogitatiõis: locutiõis: opatiõis: vel fidei ſpei ⁊ charitatis: q̇b⁹ gaudẽt ſancti in incolatu hui⁹ mũdi.
ſᷣm faciem ſanctõꝝ ⁊ per trẽs menſes gaudiũ hu-
iusvictoꝛie celebꝛatũ eſt cũ iudith. Poſt dieſ aũt
a ¶ pacto iudicio. b ¶ ꝑcipite regnũ qđ vobis paratũ eſt ab oꝛigine mũdi. a ¶ celeſti hierl̃m. b ¶ fulgebũt iuſti ſicut ſol in re.
illos vnũſquiſqꝫ rẽdijt in ſua: ⁊ iudith magna fa- b
ctã eſt in bethuliã: ⁊ ꝑclãrioꝛ erat vniuerſe frẽ iſrl̃: c

l ¶ Adonai dñe. Duo ſũt noĩa idẽ ſignificãtia: pͥmũ hebꝛaicũ/ ſcđm latinũ. ⁊ fit hec duplicatio ad maioꝛẽ expꝛſſiõnẽ dominationis diuine. — C al's † veſte
m ¶ Et ꝑcla. in vir. tua. Quia lucẽ habitat inacceſſibilẽ. j. Tim̃. vj. n ¶ Mõtes a fundamentis mouebũꝛ cũ aq̇s. Imminẽte aduẽtu tuo ad iudicium.
o ¶ Petre ſi. ce. liq̇ſcẽt. Per ignẽ cõflagratiõis ꝑcedẽtem aduentũ iudicis.
p ¶ Qui aũt. ti te ma. erũt ⁊c̃. Quia tecũ erũt in gl'ia. q ¶ Ue gen. inſur. ſuꝑ genus meũ. iniuſte.
r ¶ Dominus enim omnipotens vindicabit in eis. Inferẽdo penã eternã. iõ ſubdiꝛ: s ¶ Ut vꝛanꝛ ⁊ ſen. vſqꝫ in ſem. Sicut ꝓphetauit Eſaias in fine libꝛi ſui. t ¶ Et factũ eſt. Hic ꝯſeq̃ter deſcribiꝛ ipi⁹ iudith ⁊ ppl̃i oblatio. ⁊ pͥmo ppl̃i/ cũ diciꝛ: v ¶ Oĩs populus poſt vi. venit in hierl̃m ado. dñm. Reddẽdo ſibi gratias de tãto bñficio. x ¶ Et mox vt pu. ſunt. Aq̃ luſtratõis ſᷣm foꝛmã q̃ habeꝛ Numeri. xix. — † Ps̃. 32. b. et. 148. a
y ¶ Obtulerũt oẽs ho. i. ſacrificia totaliter incenſa ad honoꝛẽ diuinũ. ſcđo poniꝛ oblatio iudith/ cũ diciꝛ: — D
z ¶ Poꝛro iudith vniuerſa ⁊c̃. obtulit in anathema obliuionis. ſ. ſacerdotib⁹: vt de cetero nullus vtereꝛ eis: ſed ſeruarenꝛ in loco cultuſ diuini ad memoꝛiã beneficij diuini. a ¶ Erat aũt ppl's iocũdus ſᷣm faciẽ ſanctoꝛũ. Hoc addiꝛ ad oñdẽdũ ꝙ hec iocũditas nõ erat diſſolutiõis: ſed magis deuotõis. Cetera patẽt. b ¶ Et iudith. Hec eſt vltima ps hui⁹ libꝛi: in q̃ poniꝛ ipi⁹ iudith felix ꝯſummatio/ cũt dꝛ: Et iudith ma. facta eſt. Al's magnificata in bonis ſpũalib⁹ ⁊ tꝑalib⁹. c ¶ Et ꝑclarioꝛ erat. In vita ⁊ fama. d ¶ Uniuerſe terre iſrl̃. ſ. mulieribus.
※ Erat etiam

Moꝛaliter

* z ¶ Poꝛro iudith vniuerſa vaſa ⁊c̃. obtulit. i. deo dedicauit. diciꝛ eni anathema ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ theſis qđ eſt poſitio. nã illa q̃ deo dedicabanꝛ ab vſu hoĩm ſeparabãꝛ. ꝑ hꝰ aũt docemur attribuere deo victoꝛiã cũ de mũdo carne vel diabolo triũphamus. j. Coꝛ. xv. g. Deo autẽ gratias qui dedit nobis victoꝛiã ꝑ ieſuz chꝛiſtum dominũ noſtrũ cui eſt honoꝛ ⁊ gl'ia in ſecula ſeculoꝛũ/ Amen.

a ¶ Erat aũt. Gloria martyrũ ⁊ ↄfeſſoꝝ quã colit eccl'ia vi/ta ⁊ morib⁹ glorioſa. vñ: Cõſtituite diẽ ſolennẽ: in freq̃ntatio
Ps.117.d. nibus. i. frequẽter vſq; ad cornu. i. gratiã cõmunicatiõis cor/poris ⁊ ſanguinis domini: nec antea liceat recedere a viuis.
b ¶ Centũ quinq;. Pro eterna beatitudine centenarius numer⁹ a leua tranſit in dextrã.
c ¶ Abram. Abrã. Carnaliũ cõuerſationẽ q̃ ſemꝑ timori ob/noxia eſt in libertatẽ grẽ: et ad ſecuritatẽ charitat' docẽdo ⁊ ex/hortãdo ꝑducit: vt nõ timore ſ; amore ſeruiat. d ¶ Luxitq; illã ⁊c̃. Electi dei per om̃e tem/pus: qđ ſeptẽ diebus euoluit ꝓ/pter ꝑegrinationẽ p̃ſentis eccle/ſie in dolore ⁊ gemitu non affli/gunt̃ ex deſperatiõe ſed future vite recordatiõe. iuxta illud: Fle/
Ps.136.a. uimus dum recorda. ſion.

Nico. de lyra

a ¶ Erat etiã virtu. i. con/ſtãtie qua deiecerat holofernẽ. b ¶ Caſtitas adiun. ſ. vidua/lis. Ideo ſubdit̃: Ita vt non cognoſ. virũ ⁊c̃. c ¶ Erat aute die. feſtis ꝓce. cũ ma/gna glo. i. in decẽti apparatu ⁊ bonoruʒ comitiua. Cetera pa/tent vſq; ibi: d ¶ In om̃i au/tẽ ⁊c̃. hoc addit̃ ad oſtendendũ ꝙ bonũ pacis in ppl'o redunda/uit per longũ tẽpus ex meritis ip̃ius. e ¶ Dies autẽ vi. ⁊c̃. colit̃ ad laudẽ dei: cuius virtute facta fuit hec victoria. Cui ẽ ho/nor et gloria in ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuper librũ Judith finit.

¶ Incipit expoſitio fra/tris Britonis ordinis minoꝝ ſu/per prologũ Heſter.

f L Ibrũ heſter ⁊c̃. Si/cut ſcribit̃ in hiſtoriijs librũ heſter tranſtulit. Hieronym⁹ ad petitionẽ paule ⁊ euſtochiũ de hebreo in latinũ: ⁊ q: in greco corrupt⁹ erat ꝑ va/rias editiões: releuauit eum de archiuis hebreorũ: ⁊ diligenter trãſtulit de ṽbo ad verbũ. p̃mit/tit aũt ꝓlogũ q̃ttuor particulas ↄtinentẽ: q: ſcʒ liber iſte a diuer/ſis diuerſimode corrupt⁹ erat q̃ multa ſuꝑaddiderãt hebraiceve/ritati. vñ dicit: Librũ heſter va/riijs trãſlatoribus vel trãſlationi/bus ↄſtat eſſe vitiatũ. In ſecũda ꝑte excitat paule et euſtochiũ at/tentionẽ vt diligẽter cõſiderent q̃ fideliter trãſtulit librũ iſtũ. vñ dicit: Vos autẽ o paula ⁊ euſto/chiũ ⁊c̃. ne aũt iactãdo ſe dicere crederet̃ ꝙ hunc librũ fideliter trãſtuliſſet. tertio loco humiliter ſe excuſat/di. Nec affertam⁹ lau/des hoĩm ⁊c̃. vltimo dicit ꝙ ſe/cutus hebraicã veritatẽ ↄfuſum ĩ trãſlationẽ. Lxx. ordinẽ de/ſignauit ꝑ quarũdã l'raꝝ appoſitionẽ. vñ dicit: Rurſum in li/bro heſter. His viſis l'rẽ inſiſtam⁹. g ¶ De archiuis. i. de armarijs: archiuũ ab archa dicit̃ armariũ ſiue librariũ: vl'ab arce grece p̃ncipiũ vl' initiũ latine. vñ archeos d' antiqu⁹ ⁊ ar/cheotis. i. antiq̃tas. hinc archeõ dicit̃ armariũ in quo res an/tique ſeruant̃. h ¶ Hebreoꝝ. nõ grecoꝝ q̃ erant corrupta. i ¶ Reuelãs. qđ bene neceſſe erat: q: penit⁹ a veritate ceci/derat. Vel

a ¶ vñ. Lxx. ſũt regine ⁊ octoginta ↄcubine vna colũba mea
b ¶ de qua: Deſpondi vos vni viro. v. c. exhibere xp̃o.

Erãt etiã ṽtuti cãſtitas adiũcta: ita vt nõ co/ a b
a ¶ corruptionẽ voluptatis ⁊ caſtitatis.

gnoſceret virũm oĩbus dieb⁹ vite ſue: ex quo
a ¶ mũdus ei crucifix⁹ ⁊ obliuioni traditus. b ¶ paſſiõis:

a defunctũs eſt manaſſes vir ei⁹. Erãt aũt die/ c
reſurrectiõis: aſcẽſionis. ¶ ſub eſtu tribulationis.

bus feſt' ꝓcedẽs cũ magna gl'ia. Mãſit ãutẽ
a ¶ mũdo. b ¶ prioris erroris. ¶ q̃ relicto ſtatim emerſerũt moleſtie tribulatiõis. c ¶ vñ cẽtenarius numer⁹ a leua trãſit in dexterã. d ¶ legi moyſi q̃ eſt in q̃nq; libris contẽta.

b in dõmo viri ſũi annõs centũ qũinq;: ⁊ dimi/
a ¶ corꝑaliter ↄditiõe hũani generis. b ¶ ſepulti enĩ ſum⁹ cũ illo per baptiſmũ in mortẽ.

c ſit abrã ſuã liberã: ⁊ dẽfuncta ẽ/ac ſepũlta cũ
a ¶ mũdo mortua in baptiſmo vbi cõmorimur chriſto vt re/ſurgamus cũ chriſto. b ¶ ſepelierũt ſtephanũ viri timorati ⁊ fecerũt planctũ magnũ ſuper eum.

d virõ ſuo in bethulia: lũxitq; illã oĩs ppl's die
a ¶ vnde: Quis ſeparabit nos a charitate xp̃i.

bus ſeptẽ. In om̃i aũt ſpacio vite ei⁹ nõn fuit d
a ¶ tꝑalẽ. b ¶ in eternũ qñ oĩno aufugiet dolor ⁊ gemitus ⁊ cum chriſto regnabimus in eternũ.

q̃ ꝑturbaret iſrl': ⁊ poſt mõrtẽ ei⁹ annis mũltis.
a ¶ trãſitorib⁹ q̃ꝝ vn⁹ dicebat: ꝑegrin⁹ ſũ ſicut oẽs p̃res mei

Dies aũt victorie hui⁹ feſtiuitatis ab hẽbreis e
in numero ſanctorũ dierũ accipit̃: et colitur a
a ¶ confeſſoribus xp̃i. b ¶ quo per baptiſmũ inimici pote/ſtatẽ euaſerunt. ¶ dum durat p̃ſens ſeculũ.

iũdeis ex illõ tẽpore vſq; in p̃ſentẽ diem.

Finit liber Judith.

Incipit prologus ſancti Hieronymi in librum Heſter.

L Ibrũ heſter varijs tranſlatoribus f
conſtat eſſe vitiatũ: quẽ ego de ar/ g
chiuis hebreoꝝ reuelans/verbũ e h i
verbo expreſſius trãſtuli. Quẽ li/ k
brũ editio vulgata lacinioſis: hincinde ver/ l m
borũ finib⁹ trahit: addens ea que ex tꝑe dici n o
poterãt: ⁊ audiri ſicut ſolitũ eſt ſcholarib⁹ di/ p q
ſciplinis ſũpto themate excogitare: q̃bus ver r s
bis vti potuit q̃ iniuriã paſſus eſt: vel ille q̃ in/
iuriã fecit. Vos aũt o paula ⁊ euſtochiũ qm̃ ⁊ t v
bibliothecas hebreoꝝ ſtuduiſtis intrare: ⁊ in/ x
terpretũ certamina cõprobaſt': tenẽtes heſter
hebraicũ librũ/ꝑ ſingula verba noſtrã tranſla y
tionẽ aſpicite: vt poſſitis agnoſcere me: nihil
etiã augmẽtaſſe addendo: ſed fideli teſtimo/ ʒ

derat. Vl' releuãs. i. p⁹. Lxx. leuãs. k ¶ Expreſſius. i. val/de expreſſe: vl' exp̃ſſiue. q̃. Lxx. trãſtulerãt. l ¶ Editio vul. i. trãſlatio. Lxx. q̃ per oẽs eccl'ias iã erat diuulgata. In ꝓpria ſignificatiõe: vulgata editio appellat̃ illa trãſlatio cui⁹ auctor ignorat̃: ⁊ ꝓpter hoc ſine noĩe interp̃tis q̃nta editio nũcupat̃: vide in opuſculo de vocabu/lis biblie vbi exponit̃ ĩterp̃s. Conſtrue ſic: Quẽ vulgata editio trahit. i. ꝓlixiorẽ facit q̃ exigit hebraica veritas: ⁊ loquit̃ metaphorice ad ſilitu/dinẽ rei q̃ trahit̃ vt lõgior fi/at. m ¶ Hinc inde. i. in p̃n/cipio ⁊ fine: q: ſ. Lxx. poſue/rũt editiões ſuas in p̃ncipio ⁊ fine: vel meli⁹. Hincinde i. ex oĩ ꝑte. n ¶ Funib⁹. i. terminis hebraice veritat'. o ¶ Lacinioſis. i. lacerat' vl' diſcõtinuat' ꝑ additiões a Lxx. factas. Nota ꝙ lacinia d' veſtis lacerata: vel ora ve/ſtimẽti vel nod⁹ chlamydis. vñ ṽſus. Dicit̃ a lacero lace/rata lacinia veſtis. Itẽ gre/ciſmus. Aucupis eſt laq̃us chlamydiſq; lacinia nodus. Et ĩde d' lacinio lacinias. i. lacerare: ⁊ lacinioſus ſa. ſuʒ id eſt lacerat⁹ vel pannoſus: ita dicit Papias. ſꝫm Iſido/rũ: ſinis dicit̃ a fune: eo ꝙ fi/nes agroꝝ funiculis menſu/rant̃: ⁊ ſꝫm hoc poſſumus ex/ponere. Finibus. i. verboꝝ protractionibus. Lacinioſis .i. pannoſis ſcilʒ ad modum aſſumentorũ panni hebraice veritati appoſitis: ſicut qui aſſueret aliquos pãniculos integro panno: vel legatur: ſinibus. ſꝫm cõmuniorẽ litte/ram. nam ſinus gremiũ vel collectio veſtis dicit̃: ⁊ ſic cõ/uenientiori modo venit ad determinationẽ eius qđ eſt lacinioſis: vt ſic ſinibus laci/nioſis ex trãſumptione pro confuſa diſcõtinuataq; ver/borum ⁊ ſententiarũ conge/rie ponatur: ⁊ redit in idem cum expoſitione priori vbi fi/nibus legit̃. Cetera que ſu/pra ſunt expoſita nõ mutan/tur. p ¶ Addens ea. he/braice veritati. q ¶ Que ex tẽpore dici poterãt. i. videri dicta fuiſſe. r ¶ Si/cut ſolitũ eſt ſcholarib⁹ diſcipli. i. ſicut conſueuerũt ſcholares facere in cauſis ſu/is: vbi multa fingũt de ſuo. s ¶ Sumpto the. exco. modo loquendi. ṽſus: Dico genus ſtema: ſed materiã vo/co thema. Stigmaq; tortu/rã ſignat ſcema figurã. Et ſi/mul ornatũ dicas per ſcema notatum. (Verſus) t ¶ O paula ⁊ euſtochiũ. de his inueni/es ſupra in ꝓlogo ſuꝑ Joſue ṽſus finẽ. v ¶ Qm̃ ⁊ bibli. hebreo. ſtudui. intra. i. qm̃ hebraicũ idioma didiciſtis: vt poſſitis ſtudere in libris hebraicis. x ¶ Et interpretũ cer/tamina cõproba. i. nouiſtis que editio vicinior ſit hebraice veritati de omnibus interp̃tationibus: que appellant̃ inter/pretũ certamina: eo ꝙ a ſe inuicẽ diſcrepant ⁊ in pluribus lo/cis ſibi ↄtrariant̃. y ¶ Hebraicũ li. i. iuxta hebraicã ṽitatẽ a nobis trãſlatã. ʒ ¶ Fideli teſti. i. fideli aſſertiõe hebraice veritatis